

SVERIGES TELEVISIONS

Public service-uppföljning

2000

Inledning	7	6. Demokrati och yttrandefrihet	55
Summering av verksamheten 2000	8	6.1 Utbudet av nyheter, fakta och samhällsprogram	56
1. Bakgrund	11	6.1.1 De regionala nyhetsprogrammen	57
2. Uppläggning av public service-uppföljningen	13	6.1.2 Text-TV	58
2.1 Fyra frågeställningar	14	6.1.3 Internet	58
2.2 Ytterligare redovisningsaspekter	15	6.2 Nyhetsförmedling och samhällsbevakning med olika perspektiv	58
3. Sveriges Television 1991–2000	17	6.3 Opartiskhet och saklighet m.m.	59
4. Sveriges Televisions organisation	23	6.4 Kravet på oberoende och granskning	60
4.1 Nyhetsorganisation	26	6.5 Jämställdhet	61
4.2 Personal	26	7. Kultursvar	63
4.2.1 Omstrukturerings effekter	26	7.1 Utbudet av program med anknytning till kultursvaret	64
5. Mångfald, bredd och spegling	29	7.1.1 Text-TV	65
5.1 Sändningstiden i stort	30	7.1.2 Internet	65
5.1.1 Det rikssända utbudet	30	7.2 Ett mångsidigt utbud på svenska språket	65
5.1.2 Det regionala utbudet	31	7.3 Spegla kulturlivet i olika delar av landet	66
5.1.3 Digitalsändningar	31	7.4 Det mångkulturella Sverige	66
5.1.4 Internet	33	7.4.1 Program med särskild inriktning på mångkulturellt perspektiv	66
5.1.5 Text-TV	34	7.4.2 Etniska minoriteters ställning i programutbudet	67
5.2 Spridningen på olika programtyper	34	7.5 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner samt filmbranschen	68
5.3 Spegla hela landet	35	7.5.1 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner	68
5.4 Produktion i hela landet	38	7.5.2 Samarbete med filmbranschen	68
5.5 Internationell spegling	38	7.6 Folkbildning	69
5.5.1 Allmänproduktion	38	8. Förströelse och underhållning	71
5.5.2 Nyhetsutbudet	39	8.1 Utbudet av program med syfte att förströ och underhålla	72
5.5.3 EU-rapporteringen	40	8.1.1 Text-TV	73
5.5.4 Nordvision	40	8.1.2 Internet	74
5.6 En mångfald röster, bilder och idéer	41	8.2 Sport med bredd och mångfald	74
5.6.1 Mångfald ur produktionsperspektivet	41	8.3 Formatproduktion	75
5.6.2 Utbudet fördelat på produktions typer	43	9. Publiken	77
5.6.3 Program av europeiskt ursprung	43	9.1 Sveriges Televisions ställning hos publiken	78
5.7 Barn och ungdom	44	9.1.1 Utbud och konsumtion för Sveriges Televisions båda analoga kanaler	78
5.8 Skildringar av våld	45	9.1.2 Utbud och konsumtion i ett vidare perspektiv	79
5.9 Program för funktionshindrade	46	9.1.3 Räckvidd	79
5.10 Utomstående bedömningar av Sveriges Television	47	9.1.4 Tittartid	80
5.11 Kvalitetsvärdering/kvalitetssäkring	48		
5.12 Tillgodose publikens intressen i skälig omfattning	49		
5.12.1 Programkategorier fördelade på olika sändningstider	52		
5.12.2 Program för särskilda målgrupper fördelade på olika sändningstider	52		
5.12.3 Versionering	52		
5.12.4 Serviceprogram i utbudet	53		
5.12.5 Myndighetsinformation	53		

9.1.5	Tittandet på kvällstid	81	10.4	Programproduktion fördelad på programkategorier	91
9.2	Publikens värderingar av Sveriges Televisions program	81	10.5	Programproduktion för funktionshindrade	92
9.3	Text-TV-utnyttjandet	83	10.6	Programproduktion på minoritetsspråk	92
9.4	Internet	84	11. Digital-TV		93
9.5	Publikkontakt	84	12. Planer		95
9.6	Teknisk kvalitet och tillgänglighet	86	13. Sammanfattning		99
9.6.1	Kvalitet i sändningarna	86	14. Källor, definitioner och begrepp		103
9.6.2	Kvalitet i mottagningsförhållandena	86	14.1	Källor	104
10. Ekonomi		87	14.1.1	Externa källor	104
10.1	Sveriges Televisions ekonomi	88	14.1.2	Interna källor	104
10.1.1	Verksamhetens intäkter	88	14.2	Definitioner och begrepp	104
10.1.2	Verksamhetens kostnader	88	Tabeller		bilaga
10.2	Kostnader för programverksamheten fördelade på typ av programproduktion	89	Programtitlar 2000		bilaga
10.3	Programproduktion fördelad på produktionstyper	91	Revisorernas granskningsintyg		bilaga

Inledning

I denna public service-uppföljning sammanfattar Sveriges Television AB sin verksamhet i allmänhetens tjänst under år 2000.

Public service-televisionen har fått sitt uppdrag av medborgarna genom deras valda ombud i Sveriges Riksdag. Det nu gällande uppdraget för Sveriges Television gavs 1996 i ett sändningstillstånd för perioden 1 januari 1997–31 december 2001.

I public service-uppföljningarna redovisar Sveriges Television varje år fakta om hur uppdraget uppfyllts. Sådana redovisningar har tidigare lämnats för 1997, 1998 respektive 1999. För den nu föreliggande redovisningen för 2000 är inriktningen – som för de tidigare – att ge såväl strukturerat som konkret underlag för den offentliga debatten om public service-televisionen.

Public service-uppföljningen är en faktapresentation och ingen kritisk granskning av Sveriges Televisions verksamhet. Den granskande uppgiften måste andra åta sig att utföra. Tyvärr ägnar sig relativt få forskningsinstitu-

tioner åt mera omfattande, seriösa studier av television överhuvudtaget. Mot bakgrund av den roll som mediet spelar i medborgarnas samhälleliga och privata liv är detta anmärkningsvärt. Vi inom Sveriges Television är därför de första att förespråka att många fler oberoende forskare granskar vår verksamhet.

Även om de följande sidorna innehåller en mycket stor mängd uppgifter om programmen vill vi påminna om att det även är mycket som inte har fått plats i denna trots allt begränsade framställning. Eftersom syftet är att i första hand skildra programutbudet har exempelvis den omfattande interna omorganisationen 2000 berörts endast översiktligt.

En särskild programledningsgrupp granskade under året samtliga programgenrer och utarbetade planer för ett reformerat programutbud. Detta konkretiserades för publiken i delvis nya kanaltabblåer i januari 2001. En utförlig beskrivning av dessa utbudsförändringar kommer därför att återfinnas först i nästa public service-redovisning.

Stockholm den 28 februari 2001

Maria Curman
verkställande direktör

Thomas Nilsson
tf. programdirektör

Summering av verksamheten 2000

Sveriges Television fullföljde under 2000 sin verksamhet som ett fritt och obundet medie företag i allmänhetens tjänst. Sveriges Television är till för publiken. Det är publiken som är företagets egentliga uppdragsgivare. Därmed säkras företagets oberoende ställning och programverksamheten kan utformas utan hänsynstagande till kommersiella eller andra utomstående intressen.

Att dessa publicistiska kvaliteter röner uppskattning framgår av den opartiska undersökning som utförts av SOM-institutet (Samhälle, Opinion, Massmedia) vid Göteborgs universitet. Andra mätresultat för 2000 visar att Sveriges Television bibehåller sin ställning som det TV-företag vilket av allmänheten uppfattas som mest trovärdigt, mångsidigt och kvalitetsinriktat med ett programutbud som är angeläget för alla.

Verksamhetsåret har internt präglats av ett omfattande arbete med fokus på programinnehåll och kanalernas programstruktur. År 2000 blev det sista året med det slags programtablå som hittills gällt under tillståndsperioden. Programplaneringen kommer under 2001 att ge Sveriges Televisions analoga kanaler nya profiler. Allt för att underlätta för publiken att hitta "sina" TV-program och för att stärka utgivningens public service-värden.

Publik

- Publikens intresse för Sveriges Televisions program brukar mätas i form av räckviddsandel, dvs. hur många av TV-tittarna som besökt de två analoga kanalerna varje dag, samt tittartidsandel som motsvarar den tid som totalt läggs på Sveriges Television jämfört med övriga tillgängliga kanaler. Oavsett vilken mätmetod som tillämpas placerar sig Sveriges Television på en topplats bland internationellt jämförbara public service-företag.
- Trots en tilltagande konkurrens på medieområdet – med allt fler kanaler tillgängliga för allt fler hushåll – kan Sveriges Television notera en sammanlagd räckviddsandel för SVT1 och SVT2 på ca 80 procent. Tittartidsandelen minskade något jämfört med 1999 till 44 procent (–3 procentenheter). Förklaringen till detta kan bland annat sökas i att konkurrerande kanaler utökat sin sändningsverksamhet på nattid när Sveriges Television inte sänder.
- Vid en studie av flerkanalhushållens val mellan de fyra största svenska TV-kanalerna på bästa sändningstid (kl. 18–23) har Sveriges Televisions bägge kanaler under året en tittartidsandel på 56 procent, jämfört med de två största konkurrerande kanalernas 44 procent.
- En kompletterande publikbild ges vid en granskning av Sveriges Televisions verksamhet på nyhetsområdet. Under 2000 producerade totalt fem svenska TV-kanaler egna nyhetsprogram. Den publika värdering av detta utbud framgår av att närmare 70 procent av den tid som ägnades åt nyhetstittande avsåg Sveriges Televisions nyhetsprogram.

Programutbud

- Programutbudets sammansättning karaktäriseras av en stor bredd och mångfald. Tillgången till två rikssända analoga kanaler ger goda valmöjligheter och erbjuder en service åt olika intressen och smakriktningar.
- Fördelningen mellan olika programgenrer i utbudet förhåller sig relativt stabilt mellan åren. Den största programkategorin i Sveriges Televisions utbud är nyheter, fakta och samhällsprogram, som utgör 41 procent av den samlade utgivningen i rikssändning.
- Den enskilt största förändringen i utbudet 1999–2000 noteras på sportområdet och är kopplad till sändningarna från EM i fotboll och sommar-OS i Sydney. Sveriges Television sände över 250 OS-timmar i de analoga kanalerna, vilket kompletterades med ytterligare fem kanaler i digital miljö. Programmen var mycket uppskattade, vilket framgår av att varje svensk en genomsnittlig dag avsatte 46 minuter för att titta på OS-sändningar från Sveriges Television.

Program för barn och ungdom

- Inom det programområde som riktar sig till barn och ungdom har en satsning skett på kvalificerade programtyper och mer genomarbetade program med bland annat inslag av interaktivitet via Internet.
- Programvolymen inom barn- och ungdomsområdet ökar något jämfört med 1999.

Program för funktionshindrade och språkliga minoriteter

- Under året har verksamheten vid produktionsenheten för Dövas TV i Leksand, som tidigare verkade inom ramen för Sveriges Dövas Riksförbund, övertagits av Sveriges Television. Därigenom skapas bättre förutsättningar för att framgent kunna vidareutveckla sändningsverksamheten på teckenspråk.
- Resursinsatserna för funktionshindrade och språkliga minoriteter ligger totalt sett på en oförändrad nivå jämfört med 1999. Sändningsökningen under perioden 1996–2000 är 605 timmar.

Programutbudets ursprung

- Program med svenskt ursprung utgjorde under året 71 procent av det samlade utbudet. Andelen nordiska program var 6 procent och andelen program från övriga Europa var 10 procent. Som en följd framför allt av sändningarna från OS i Sydney ökade andelen utom-europeiska program under året till 13 procent.
- Enligt radio och TV-lagen skall minst 50 procent av allmänprogramutbudet i Sveriges Televisions kanaler vara av europeiskt ursprung (inklusive svenskt utbud). Med totalt 86 procents europeisk allmänprogramandel under 2000 uppfyller Sveriges Television med råge detta villkor.

Produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp

- Vid sidan av egenproducerade program samarbetar Sveriges Television med utomstående producenter och produktionsbolag. Det sker i form av samproduktioner, utläggningar och inköp av svenska visningsrättigheter.

En fortsatt ökning av detta samarbete har skett under verksamhetsåret.

- Sveriges Televisions resursinsats för svenska samproduktioner, utläggningar och förvärv ökade med 4 procent (+8 Mkr.) jämfört med 1999.

Samarbete med kultur- och musikinstitutioner

- Sveriges Television sänder varje år program i samarbete med kultur- och musikinstitutioner. Detta samarbete har under 2000 vidgats. Under året genomfördes 68 programsamarbeten, vilket också medförde en ökad sändningstidsvolym.

Regionalt producerade allmänprogram i sändningarna

- Sveriges Television har väl uppfyllt målet för regional fördelning vid utgivningen av allmänprogram i riks-sändning. 56 procent av de utsända allmänprogrammen producerades under året utanför Stockholm.
- Därtill kommer att allt fler kostsamma programtyper produceras regionalt, vilket emellertid – mätt i antalet programtimmar – medförde en svag nedgång under året jämfört med 1999. Minskningen var främst märkbar inom programområdet fritid/fakta.
- Utöver den ovan redovisade andelen regionalt producerade rikssända program, ökade Sveriges Television den programandel som både producerades och sändes regionalt med 27 timmar jämfört med 1999.

Total sändningsvolym

- Sveriges Televisions totala analoga sändningstid var under 2000 ca 9 000 timmar. Jämfört med 1999 utgör det en minskning med ungefär 500 timmar. Förändringen förklaras av att företaget under innevarande år dragit ned de analoga testsändningar som under 1999 genomfördes av den digitala kanalen SVT24. På motsvarande sätt har Sveriges Television under 2000 avstått från de provutsändningar av bredbands-TV som, till viss del i form av programslinga, tidigare sändes över det analoga nätet.

Fördelningen förstasändningar och repris

- Programsändningarna har till 61 procent utgjorts av program i förstasändning vilket svarar mot en viss ökning jämfört med 1999. Reprissändningarnas andel under 2000 har utgjort 39 procent.
- Den minskade delen reprisprogram hänför sig framför allt till att provutsändningarna av bredbands-TV på eftermiddagstid upphört.

Digitala sändningar

- Allt fler svenska hushåll har teknisk möjlighet att ta del av digital-TV. Samtidigt vidgas kontinuerligt den andel av befolkningen som skaffar sig utrustning för att via mark, kabel eller satellit ta emot det digitala programutbud som erbjuds. I slutet av 2000 hade ca 365 000 hushåll anslutit sig till något av de distributionsnät där Sveriges Televisions digitala sändningar finns tillgängliga.
- De digitala sändningarna omfattar SVT1, SVT2 och sedan 1999 även nyhetskanalen SVT24 samt fem regionala digitala kanaler.
- SVT24:s digitala utsändningar omfattade under året totalt 8 700 timmar. En del av kanalens program går även parallellt ut över det analoga nätet. Genom sändningar dygnet runt har SVT24 gjort det möjligt att påtagligt förbättra tillgänglighet till nyheter och aktuell samhällsinformation.
- De regionala digitala kanalerna har en varierande programproduktion. Mest omfattande har utbudet varit i kanalerna SVT Syd (Malmö) och SVT Väst (Göteborg).

Text-TV

- Text-TV används av allt fler tittare som ett komplement till de traditionella TV-sändningarna. Sveriges Television erbjuder en omfattande textservice. Utbudet omfattar mer än 600 sidor som kontinuerligt uppdateras under dygnet. Tyngdpunkten ligger inom nyhetsområdet.
- Även text-TV utgivningen påverkades av de stora internationella sportevenemangen under året. En utbyggd och mycket uppskattad resultatservice erbjuds exempelvis under fotbolls-EM och sommar-OS.

Webbverksamhet

- Sveriges Televisions verksamhet på Internet har efter hand utökats. Under året har www.svt.se haft 140 aktiva webbplatser varav 50 är nya för året. Sveriges Televisions webb är en av de mest utnyttjade i landet med upp mot en halv miljon unika besökare per månad.
- Flertalet av webbplatserna innehåller material med anknytning till programområdena nyheter, samhällsprogram, fakta samt program för barn och ungdom.

SVT Europa

- I kanalen SVT Europa sänds via satellit över Europa ett redigerat programutbud med innehåll från Sveriges Televisions baskanaler.

1. Bakgrund

1. Bakgrund

Från och med 1998 skall Sveriges Television årligen redovisa hur public service-uppdraget uppfylls enligt de anslagsvillkor regeringen fastställer. Uppföljningen skall ske under hela tillståndsperioden 1997–2001. Ansvaret för att ta fram konkreta uppföljningsbara resultatmål ligger på företaget. Uppföljningen skall, enligt anvisningarna, utgå från det av regeringen utfärdade sändningstillståndet, samt de anslagsvillkor som fastställs årligen. Redovisningen skall visa hur verksamheten har utvecklats med avseende på volym, kostnader och intäkter. Vidare skall Sveriges Television redovisa hur publiken upplever programmen enligt genomförda kvalitetsundersökningar.

Syftet med företagets uppföljning av hur public service-uppdraget genomförs är, från statens sida, att få ett mer omfattande, strukturerat underlag för den offentliga debatten om public service-televisionen. Redovisningarna kommer också att utgöra ett väsentligt underlag för politiska beslut om public service-verksamheten under en ny tillståndsperiod från och med 2002.

Public service-uppföljningen lämnas till Granskningsnämnden för radio och TV. Nämnden värderar hur väl uppföljningen tillgodoser det informationsbehov som föreligger samt det underlag som behövs för en värdering av hur public service-uppdraget fullföljs. Granskningsnämnden har granskat Sveriges Televisions uppföljning under åren 1997, 1998 och 1999.

Sveriges Televisions verksamhet som programföretag med public service-uppgifter regleras externt av yttrandefrihetsgrundlagen, radio- och TV-lagen, det av regeringen fastställda sändningstillståndet för perioden 1997–2001 samt de årliga anslagsvillkoren.

Sveriges Televisions styrelse fastställde i februari 2000 en ny organisationsmodell för företaget. Dokumentet anger företagets arbetsförutsättningar, målbeskrivning samt riktlinjer för verksamhet, organisation och beslutsordning. En justering av beslutsordningen skedde i december 2000.

Public service-uppföljningen för 2000 utgår från de riktlinjer och krav som formulerats i radio- och TV-lagen, i sändningstillståndet, i anslagsvillkoren avseende 2000 samt i företagets styrdokument.

Public service-uppföljningen har utvecklats av Sveriges Television i samråd med Sveriges Radio och Sveriges Utbildningsradio. Företagets revisorer har, liksom föregående år, granskat uppföljningen. Granskningen har i första hand tagit sikte på hur material för uppföljningen samlats in. Syftet är att kunna verifiera validiteten i lämnade sifferuppgifter. Revisorernas intyg bifogas uppföljningen.

Public service-uppföljningen för 2000 kommer liksom tidigare att tryckas och finnas tillgänglig för alla som är intresserade. Samtliga uppföljningar finns även publiceerade på Sveriges Televisions hemsida www.svt.se.

2. Upplägging av public service-uppföljningen

2. Uppläggnings av public service-uppföljningen

Vid en redogörelse för hur public service-rollen fullföljs kan många olika beskrivningsmodeller användas. Sveriges Television presenterade i samband med den första uppföljningen 1997 en modell som använts även i föreliggande uppföljning. Att hålla fast vid samma beskrivningsmodell är en förutsättning för att kunna redovisa kvantitativa uppgifter över tiden, vilket är ett centralt syfte med uppföljningen. Den beskrivningsmodell som valts innebär att en annan disposition används än sändningstillståndets och anslagsvillkorens redogörelse för riktlinjer och krav. Sveriges Television har sökt åstadkomma en struktur som i sig skall bidra till att tydliggöra vad public service-rollen innebär.

Uppföljningen tar sikte på förändringar i Sveriges Televisions verksamhet över tiden, utan att göra jämförelser med andra företag eller med förhållanden på TV-marknaden som helhet. På en punkt sker dock indirekt en jämförelse med andra TV-företag (och andra medier). Det gäller Sveriges Televisions ställning hos publiken samt företagets Internettjänsters ställning i det samlade utbudet på nätet.

2.1 Fyra frågeställningar

Uppföljningen bör enligt Sveriges Television ge svar på fyra frågeställningar som återspeglar fyra olika huvudtyper av riktlinjer eller krav som återfinns i tillståndsvillkor, anslagsvillkor och de interna riktlinjer som fastslagits av företaget. De fyra frågeställningarna är följande:

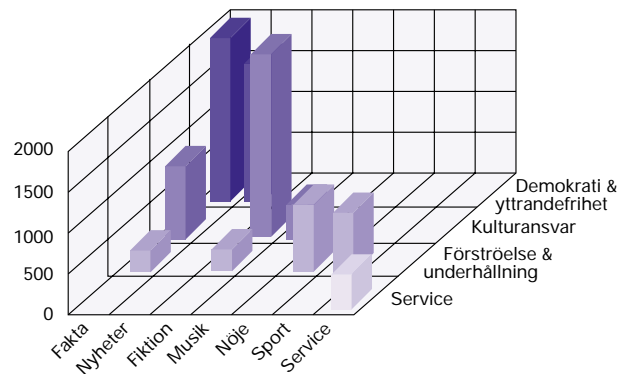
- Hur ser utbudet som helhet ut vad gäller mångfald i termer av programkategorier, sammansättning över dygnet och veckan, inriktning och utformning med hänsyn till olika gruppers behov m.m.?
- Hur tillgodoses olika intentioner med programverksamheten utgående från publikens intressen och behov?
- Hur utnyttjar publiken det samlade utbudet och hur värderar den olika delar av det?
- Hur använder Sveriges Television tillgängliga ekonomiska resurser?

Fokusområden

Den första frågeställningen söker Sveriges Television belysa i kapitel 5, *Mångfald, bredd och spegling*, med en genomgång av utbudet i sin helhet inklusive text-TV och Internet. I kapitlet återfinns de formuleringar i tillståndet, anslagsvillkoren och radio- och TV-lagen som tar upp dessa tre aspekter. Redovisningen anger vad företaget som helhet presterar – det är därmed inte den inre organisationen som utgör grund för beskrivningen. Ett undantag finns, nämligen uppdelningen av programproduktionen i den del som sker i Stockholm respektive i övriga delar av landet. Utbudet beskrivs enligt de programkategorier som har använts i utbudsstatistiken under en lång tid. Redogörelsen syftar alltså till att beskriva vad Sveriges Television totalt erbjuder publiken.

Den andra frågeställningen – hur tillgodoses intentionerna med verksamheten – belyses genom en beskrivning av tre olika aspekter på utbudet som återfinns i tillståndsvillkoren. 1) Sveriges Televisions programutbud skall ge medborgarna ökade möjligheter att delta i samhällets demokratiska processer och att hålla sig väl informerade. 2) Medborgarna skall kunna ta del av olika kulturyttringar, såväl från kulturlivet i vid mening som sådana yttringar som är specifika för televisionen som kulturbärare. 3) Publiken skall på olika sätt kunna förströ eller underhålla sig.

De här tre intentionerna med programutbudet utgör ett sätt att söka belysa vilka behov som publiken kan tillfredsställa eller vilken ”nytta” de har av Sveriges Television. Bäst vore om man kunde beskriva detta med vad som uppstår i mötet mellan tittare och program, men det låter sig inte göras. En uppdelning av det samlade utbudet på de tre nämnda intentionerna ser dock Sveriges Television som en rimlig alternativ beskrivningsmodell, kapitel 6, 7 och 8.

En översiktlig beskrivning av hur de traditionella programkategorierna fördelar sig på, vad som Sveriges Television valt att kalla intentioner med utbudet, ges i ovanstående diagram. Hur olika programkategorier eller enskilda program uppfattas av den enskilda tittaren och vilka behov de tillgodoser varierar givetvis mellan olika individer. Samspelet mellan program och publik är en process i ständig utveckling.

Den tredje frågeställningen – hur publiken utnyttjar utbudet och hur den förhåller sig till det – redovisas i kapitel 9, *Publiken*. Redovisningen visar hur det samlade utbudet utnyttjas och beskriver även relationen mellan olika programområdens andel av utbudet respektive ”konsumtionen”, dvs. tittandet. Sveriges Televisions ställning hos publiken i termer av andel av tittartiden och räckvidd för programmen redovisas. Vidare ges exempel på publikens kvalitativa värdering av utbudet. I avsnittet förekommer en beskrivning av Sveriges Televisions verksamhet i relation till andra TV-företag.

Den fjärde frågeställningen – hur företaget utnyttjar tillgängliga ekonomiska resurser – belyses i kapitel 10, *Ekonomi*. Beskrivningen söker fånga upp några av de aspekter som är specifika för public service-rollen. Resursanvändningen i företaget beskrivs med fördelning på verksamhetsområden och produktionstyper. Vidare

redovisas resursinsatser i olika programkategorier och produktionsformer samt schabloniserade produktivetsförändringar.

En utförlig redogörelse för Sveriges Televisions ekonomi återfinns i *Årsredovisningen* för 2000. För den samlade bilden av företagets ekonomi bör båda dokumenten studeras.

2.2 Ytterligare redovisningsaspekter

Kapitlen 5–10 inleds med övergripande formuleringar som beskriver vad Sveriges Television strävar efter att uppnå. Dessa är inte några citat ur sändningstillstånd, anslagsvillkor eller företagets interna visions- och måldokument, utan bygger på formuleringar i dessa. Syftet med portalformuleringarna är att ge en sammanfattande beskrivning av vad som är de centrala inslagen i public service-rollen enligt företagets mening.

Sveriges Television inledde under våren 1999 digitala sändningar av SVT1, SVT2, den nya rikstäckande kanalen SVT24 och av fem regionala kanaler. Den löpande redovisningen i föreliggande uppföljning avser dock primärt utbudet i SVT1 och SVT2. Den digitala TV-verksamheten redovisas särskilt i kapitel 11 samt i avsnitten 5.1.3 och 7.5.1.

Beskrivningen av Sveriges Televisions program för språkliga minoriteter, funktionshindrade samt barn och unga återfinns förutom under särskilda rubriker i kapitel 5 och 7 även i den löpande redovisningen under andra rubriker.

Sveriges Televisions användning av de s.k. kvalitetsmedlen (se avsnitt 10.1.1) redovisas i företagets budgetunderlag för 2002. Sveriges Television har dock inte funnit det rimligt, eller förenligt med syftet med public service-uppföljningen, att särredovisa dessa medel eller program i föreliggande dokument.

Numeriska uppgifter redovisas som indikatorer på hur verksamheten genomförts i syfte att följa riktlinjer och

för att nå konkreta mål. Flertalet av dessa uppgifter har tagits fram ur den interna produktionsredovisningen, utbudsstatistiken samt den produktionsrelaterade ekonomiska redovisningen. Jämförelser över tiden blir därmed möjliga.

Vad gäller beskrivningen av publikens utnyttjande av utbudet har uppgifter använts från de publikmätningar som kontinuerligt görs av företaget Mediamätning i Skandinavien AB (MMS). Dessa kvantitativa uppgifter kompletteras med resultaten av olika kvalitativa mätningar som görs i syfte att få en bild av publikens värdering av olika TV-kanaler, TV-program och programområden.

På områden där kvantitativa uppgifter inte kan användas för att beskriva hur Sveriges Television fullföljer public service-uppgiften förs resonemang som tydliggör företagets strategier och syften. Arbetsformer och åtgärder konkretiseras i viss omfattning med bl.a. programexempel.

De uppgifter som lämnas om utbudets sammansättning bygger på Sveriges Televisions egen programstatistik och de avgränsningar och definitioner som där tillämpas. Barn, ungdom och minoriteter betecknas inte längre som programområden utan är i stället målgrupper som redovisas under respektive programområde. I tabellbilaga 11 finns en programtitelkatalog uppdelad enligt de traditionellt använda programkategorierna. Katalogen ger en god bild av spännvidden i Sveriges Televisions utbud. Den ger också en uppfattning om vilka principer för kodning av program som företaget använder.

Enligt de av regeringen utfärdade anvisningarna skall jämförelser göras med förhållandena 1996 på ett antal punkter. De statistiska uppgifterna innehåller därför uppgifter om dels förändringarna mellan 1999 och 2000 och dels situationen 2000 i förhållande till 1996. I de diagram som återfinns med den löpande texten görs översiktliga jämförelser mellan 2000 och basåret 1996. En mer detaljerad redovisning ges i tabellbilagan.

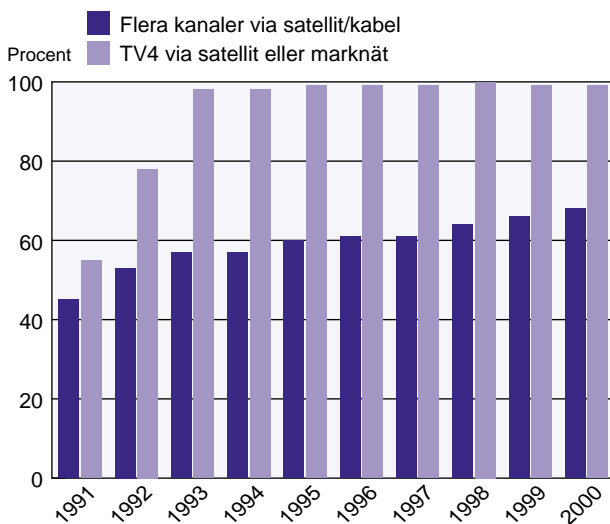

3. Sveriges Television 1991–2000

3. Sveriges Television 1991–2000

Under 1990-talet har det svenska TV-landskapet genomgått stora förändringar. Sedan slutet av 1980-talet har nya programkanaler, distribuerade via satellit och kabelnät, etablerats och vuxit sig starka och Sverige har fått en tredje analogt sändningskanal, TV4. Det innebär att fr.o.m. 1993 har så gott som alla svenskar kunnat välja mellan Sveriges Television och en eller flera andra programkällor. Under 1999 togs ett nytt markbundet digitalt sändningsnät, som täcker ca 50 procent av hushållen, i bruk. Digital utsändning sker i dag också via satellit och kabel. I slutet av 2000 beräknas 365 000 hushåll ha tillgång till utrustning för digital TV-mottagning.

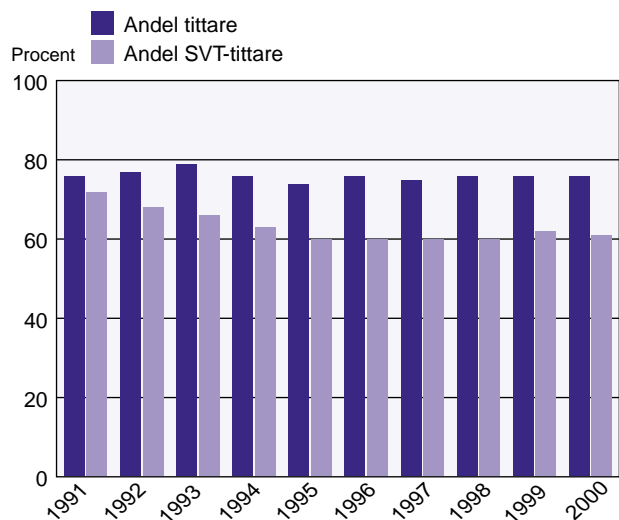
Diagram 3 a
Andel TV-innehavare med tillgång till flera programkanaler

Den tid befolkningen ägnar TV-mediet har förändrats en del under 1990-talet. Den sammanlagda ökningen uppgår under perioden till drygt 45 minuter. Skälet är naturligtvis det ökade utbudet av kanaler, men även att program nu sänds under hela dygnet. Den största ökningen inträffade mellan 1992 och 1993 då TV4 startade sändningar.

Även om den tid som befolkningen tittar på TV har ökat under 1990-talet, har TV tittandet som aktivitet inte ökat. Under hela perioden har ca 75 procent av befolkningen tittat på TV en genomsnittlig dag.

Diagram 3 b
Andel av befolkningen som tittar på TV respektive Sveriges Television en genomsnittlig dag

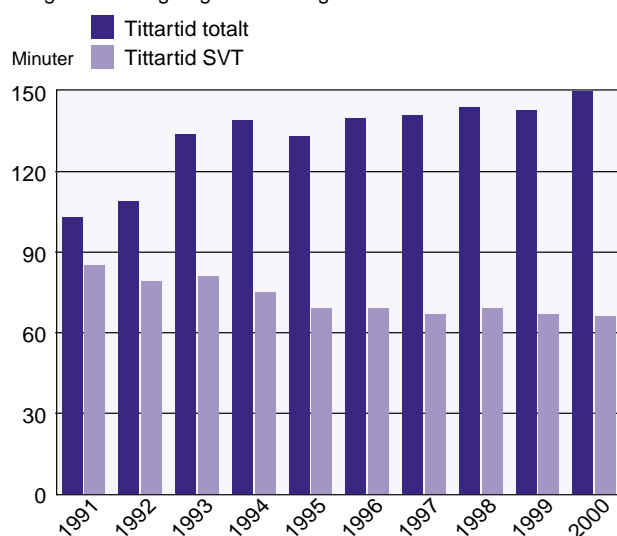

Under perioden har den andel av TV-tittarna som ser på Sveriges Television minskat något. 80 procent av TV-tittarna såg under 2000 någon gång under dygnet på Sveriges Television. I början av 1990-talet var denna andel 95 procent.

Andelen av befolkningen som dagligen ser något på Sveriges Television ligger sedan mitten av 1990-talet tämligen stabilt på ca 60 procent.

Den tid befolkningen ägnar Sveriges Television har under 1990-talet minskat något i minuter räknat, men andelen av den samlade tiden har påverkats mer. Det beror på att den totala tid som läggs på TV har ökat. Den nya tid som tillförts TV-tittandet har huvudsakligen lagts på de nya programkällorna. Minskningen av TV-tittandet för Sveriges Television är närmare 25 minuter per dag.

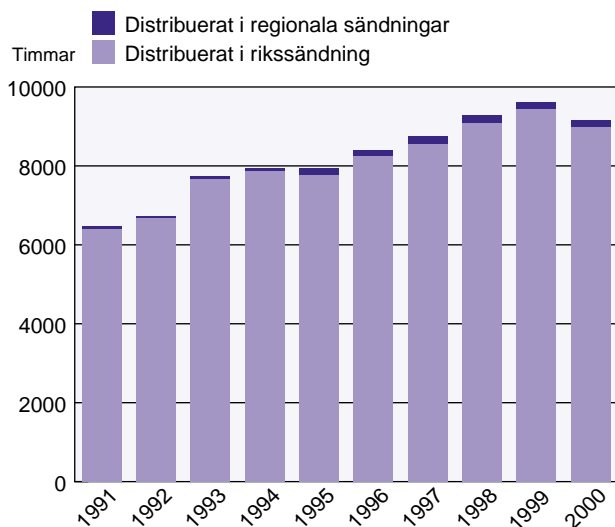
Diagram 3 c
Antal minuter som befolkningen med tillgång till TV tittat på TV en genomsnittlig dag samt Sveriges Televisions andel av tiden

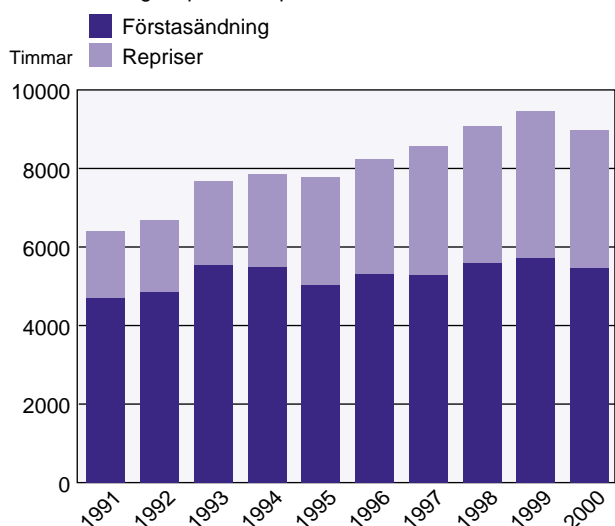
Sveriges Television har utökat sin sändningstid successivt under hela 1990-talet. År 1990 inleddes sändningarna under vardagar i regel klockan 16.00. Sedan dess har bl.a. morgonsändningar introducerats, 1993 utvidgades pristiderna till eftermiddagstid och 1997 startade lunchnyheter. Under våren 1999 sändes tillfälligt analoga vidaresändningar på dagtid av den digitala kanalen SVT24. Under 2000 har detta förekommit endast vid särskilda tillfällen. Samtidigt har SVT24 successivt tagit över ansvaret för ett antal analoga dag- och kvällssändningar av nyheter från Rapport. Under 2000 kunde TV-publiken välja bland närmare 2 700 timmar mer från Sveriges Television jämfört med 1991.

Diagram 3 d
Antal timmar i Sveriges Television i rikssändning samt regionalt ur ett tittarperspektiv

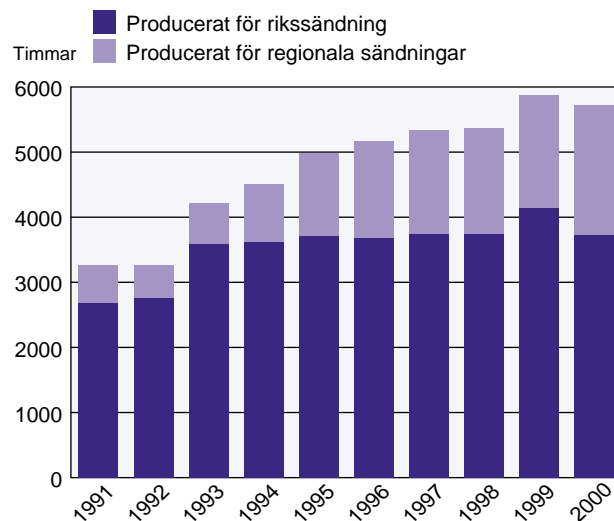
Ökningen beskriver förändringen för en tittare i respektive sändningsområde för regionala nyhetsprogram, dvs. det uttalade tittarperspektivet. För Sveriges Television som producerande företag är förändringen avsevärt mycket större då regionala sändningar sker i nio områden. För att få produktionsperspektivet innebär det att det regionala utbudet ur ett tittarperspektiv måste ökas med en faktor nio. Sveriges Televisions sändningstid har ökat ca 3 000 timmar under 1990-talet. Till största delen förklaras ökningen med en ökad servicereprisering av framför allt det egenproducerade utbudet.

Diagram 3 e
Antal timmar i Sveriges Television i rikssändning varav förstasändning respektive repris

Förstasändningarna har ökat med 754 timmar sedan 1991 för rikssända program och med ca 120 timmar i regional sändningstid ur tittarperspektiv.

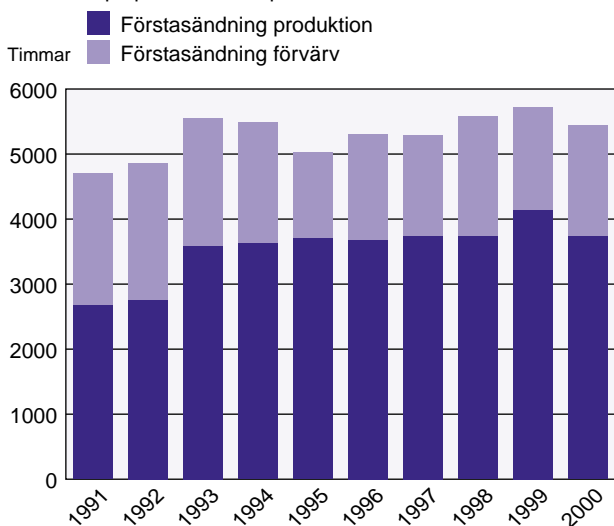
Diagram 3 f
Antal timmar av Sveriges Television för rikssändning respektive regional sändning

Totalt har produktionen ökat med 75 procent. Närmare 60 procent av produktionsökningen utgörs av en ökning av de regionala sändningarna. Eftersom regionala program sänds parallellt över nio sändningsområden i landet, innebär det en samlad volymökning av produktionen på 1 400 timmar om även vidaresändning av vissa program från de digitala regionala kanalerna räknas med. Att den regionala produktionen ökat innebär att distriktens andel av den samlade producerade tiden har ökat.

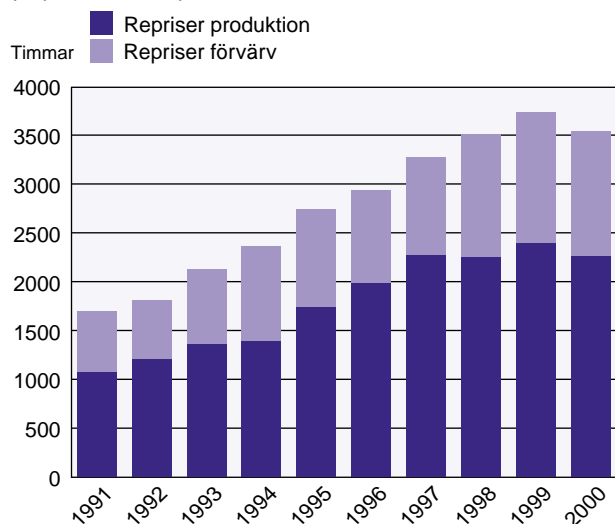
Produktionen i form av egenproduktion, produktionsutläggningar och samproduktioner har ökat med drygt 1 050 timmar. Antalet förvärvade timmar (huvudsakligen utländska program) i förstasändning har minskat med drygt 300 sedan 1991.

Diagram 3 g
Antal timmar rikssänd förstasändning i Sveriges Television fördelade på produktion respektive förvärv

Repriseringar av svenska program har ökat mer än produktionen. Syftet är att ge publiken en förbättrad service. År 1991 sändes ca 1 700 timmar repriser på årsbasis. År 2000 hade den volymen ökat till drygt 3 500 timmar.

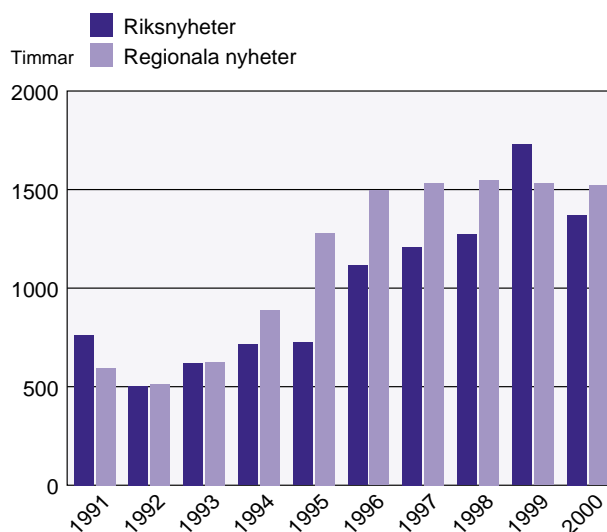
Diagram 3 h
Antal timmar rikssända repriser i Sveriges Television fördelade på produktion respektive förvärv

Med införandet av morgon- och lunchsändningar har produktionen av nyheter i Sveriges Television ökat kraftigt. År 1991 innebar produktionsnivån att tittarna erbjöds drygt 900 timmar nyheter inklusive de regionala sändningarna. År 2000 hade nyhetsutbudet ökat till närmare 1 550 timmar.

Den minskning av produktionen av riksnyheter som kan urskiljas mellan 1991 och 1992 har bl.a. sin förklaring i att programmet *Magasinet*, som tidigare sändes två gånger i veckan, omdefinierades från kategorin Nyheter till kategorin Fakta. Dessutom räknades tidigare viss tid med text-TV i bild (Börsen i dag) in i nyhetsutbudet. Ökningen under 1996 hänger samman med införandet av morgonnyheterna och 1997 med införandet av lunchnyheterna. Lunchnyheterna nådde först 1998 sin fulla nivå på årsbasis. Minskningen av nyhetsutbudet sedan 1999 förklaras av att SVT24 under våren 1999 sände analogt i SVT1 och SVT2 på dagtid i stor omfattning.

Diagram 3 i
Antal timmar producerade nyheter från Sveriges Television

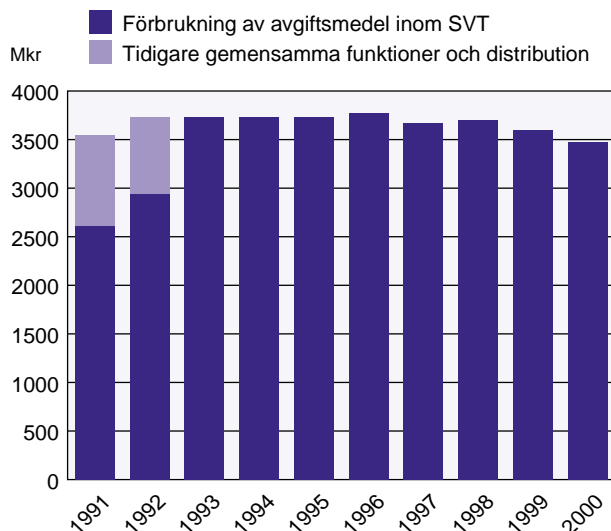

Produktionen av regionala nyhetsprogram har från 1991 till 2000 ökat från närmare 600 timmar totalt till drygt 1 500 timmar. Ökningen, som började 1993, beror på att de nio regionala nyhetsprogrammen har fått utökad sändningstid. Under 1993 tillkom en sändning klockan 17.05, 1995 infördes en sen kvällssändning och 1996 infördes tre korta morgonsändningar. År 1997 introducerades två korta sändningar på söndagarna. Ökningen under 1994 bestod i huvudsak av regionala sändningar inför valet.

Sveriges Televisions utbud har i allt större utsträckning baserats på svensk produktion som ersatt främmande förvärv. År 1991 var förhållandet producerat/förvärvat 57 procent respektive 43 procent av det förstasända utbudet. År 2000 utgör motsvarande programtyper 68 procent respektive 32 procent av utbudet. En följd av dessa förändringar är alltså att utbudet blivit mindre präglad av utländska program. Det svenska dominerar tydligt. Jämfört med 1999 har emellertid en minskning av produktionen skett till följd av att SVT24 inte sänts under lika lång tid på dagen under 2000.

TV-avgifterna, som utgör den ekonomiska grunden för public service-verksamheten, har med drygt 3 300 000 betalande legat på en relativt jämn nivå antalsmässigt de senaste 10 åren.

Diagram 3 j
Sveriges Televisions förbrukning av avgiftsmedel i fasta priser

År 2000 uppgick antalet betalande till 3 360 000, vilket är en ökning med 1 procent sedan 1991.

TV-avgiften har under samma period ökat med 16 procent till 1 644 kr år 2000. Tilldelningen av avgiftsmedel till Sveriges Television redovisas i kapitel 10, *Ekonomi*.

De viktigaste förändringarna mellan 1991 och 2000

Sändningstiden för rikssända program har ökat med 2 583 timmar, vilket motsvarar drygt 40 procent. Den

totala sändningstiden i riksnätet uppgick 2000 till 8 987 timmar.

De regionala sändningarna har ökat med 99 timmar eller 138 procent, sett ur publikens perspektiv. Totalt sändes 2000 närmare 170 regionala nyhetstimmar över de olika distrikten. Med vidareändringar från de digitala regionala kanalerna inkluderade innebär det närmare 2 000 timmar regionala sändningar över hela landet.

Produktionen har ökat med 1 056 timmar i rikssändning samt med 1 400 regionalt sända timmar.

Reprissändningarna har ökat med 1 832 timmar.

Mängden *förvärvade programtimmar* i förstasändning har minskat med 302 timmar. Huvudsakligen gäller minskningen utländska program, vilket innebär att utbudet 2000 innehåller proportionellt mer svensk produktion jämfört med 1991.

Antalet producerade nyhetstimmar har under perioden ökat med 1 534.

TV-avgiften uppgick 1991 till 1 236 kr/år och har ökat till 1 644 kr/år 2000. Ökningen uppgår till 16 procent i fast penningvärde (omräknat med KPI).

Antalet betalande TV-innehavare uppgick 1991 till 3 318 000 och ökade med 42 000 till 3 360 000 per den 31 december 2000. Förändringen mellan 1991 och 2000 innebär en ökning med 1 procent.

4. Sveriges Televisions Organisation

4. Sveriges Televisions organisation

Sveriges Televisions nuvarande organisation fastställdes genom styrelsebeslut den 21 februari 2000 (vissa justeringar gjordes den 11 december 2000). Organisationsmodellen utgår från att arbetet bedrivs genom uppdragsstyrning i en decentraliserad organisation med regioner, enheter och produktionsorter som operativ bas. Verksamheten stöds via centrala stabsavdelningar. Regioner och enheter har resultatansvar.

Efter beslut i Sveriges Televisions styrelse utövas från och med den 1 januari 2000 den verkställande ledningen i företaget av en Verkställande Direktör (VD) och en Programdirektör (PD). Den förändring som härvid sker, jämfört med tidigare arbetsordning, skapar förutsättningar för en skärpt uppmärksamhet på det programskapande området.

Organisationsutvecklingsarbetet har utgått från uppfattningen att det blir allt mer angeläget för Sveriges Television att fungera som ett väl sammanhållet företag med nära samarbete mellan de ingående enheterna och med ett optimalt gemensamt resursutnyttjande. Vikten av att public service-uppdragets kvalitéer återspeglas i den samlade utgivningen ställer krav på en fördjupad programdiskussion. Ny teknik och nya distributionsplattformar förändrar yrkesroller och arbetsmetoder, vilket understryker behovet av en fortsatt satsning på kompetensutveckling.

Målsättningen med de förändringar i organisationsstrukturen som genomförts är att utveckla Sveriges Televisions värden genom:

Tydlig beslutsordning

En tydlig ansvars- och beslutsordning mellan företagets ledningsorgan och ledare på olika nivåer ger bättre möjlighet till insyn och förståelse. Samtidigt vidgas förutsättningarna för deltagande i diskussion och medinflytande.

Helhetssyn och ökad samverkan

Samarbetet i de nuvarande regionerna stärks och beslutsvägar förenklas. Företagsgemensam beredning sker av investeringsfrågor. Arbetet med programplanering, sändning och promotion samordnas.

Företagsgemensam styrning av programverksamheten

Under året har programområdesansvariga arbetat i en särskild programledning för att tillsammans med PD samordna utgivningsfrågor, utveckla ämnesråden och initiera samarbetsprojekt mellan enheterna. Från och med december månad överfördes planering och ansvar för programutgivningen i sin helhet till företagsledningen som utgör beslutsforum för den operativa verksamheten vid Sveriges Television.

Fördjupad programdiskussion och programutvärdering

Ämneskonferenser är företagsgemensamma fora för fort-löpande analys av programverksamheten och för målsättningsdiskussioner.

Flexibilitet i programverksamheten

Programarbetet i enheterna drivs i projektform för att bättre tillvarata medarbetarkompetens och stimulera till ökad föränderlighet i utgivningen.

Rationalitet i administrations- och produktionsledet

Färre organisationsled och en ökad samordning eftersträvas för den administrativa verksamheten i staber och på enhetsnivå. Sändning och planering utgör en samlad enhet.

Lägre självförsörjning

Förutsättningarna för extern upphandling av såväl redaktionell som teknisk kapacitet vidgas. Det sker bl.a. genom ett öppet köpa-sälja-system. På så sätt skapas utrymme för en offensiv satsning och kvalitativ utveckling av både den traditionella TV-verksamheten och av nya medier.

Beslutsordning och mötesfora

Ledningen av Sveriges Television utövas av dess styrelse. VD och PD fattar verkställande beslut och anger direktiv och riktlinjer för verksamheten som fastställs i företagsledningen. I företagsledningen ingår VD, PD samt företags samtliga enhets- och VD-stabschefer.

Programenheter

Sveriges Televisions operativa programverksamhet bedrivs inom följande enheter:

SVT Syd består av f.d. Malmö- och Växjödistriktet. SVT Väst består av f.d. Göteborgsdistriktet. SVT Mellansverige består av f.d. Norrköpings-, Örebro-, Karlstads- och Faludistriktet samt av f.d. Dövas TV i Leksand. SVT Nyheter & Fakta består av programverksamheten i Stockholm för Nyheter och aktualiteter, Samhälle och Sport, Evenemang, Kultur och musik, Journalistisk dokumentär samt Mosaikredaktionen. SVT Fiktion består av programverksamheten i Stockholm för Drama, Underhållning, Barn och ungdom samt Konstnärlig dokumentär. SVT Nord består av f.d. Sundsvalls-, Umeå- och Luleådistriktet.

Driftsenheter

SVT Planering & Sändning utarbetar en företagsgemensam utbudsplanering och tablåläggning. Enheten ansvarar för promotion och utsändning av de befintliga programkanalerna inom Sveriges Television. Inom enheten organiseras arbetet med programinköp. SVT Produktion & IT har den övergripande uppgiften att svara för resursteknisk planering och samordning inom SVT Nyheter & Fakta och SVT Fiktion samt fungerar i viss omfattning som företagsgemensam resurscentral.

Verksamheten inom SVT Produktion & IT finansieras av egna försäljningsaktiviteter. Härigenom skapas ett internt köp- och säljförhållande mellan kund och leverantör.

Struktur

Program- och nyhetsverksamheten för respektive enhet bestäms i årliga basuppdrag enligt en löpande flerårsplan. Dessa basuppdrag utgör grunden för respektive enhets budgettilldelning. Utöver detta fördelar PD särskilda medel för tillkommande programuppgifter. Härigenom uppnås en ökad flexibilitet i utgivningen.

Sveriges Televisions organisation slår vakt om den kreativa mångfalden. Den skall säkra det programmässiga utrymmet för regionala identiteter och vara så uppbyggd att den garanterar en väl balanserad program- och nyhetsverksamhet på de produktionsorter som finns.

Arbetet i enheterna leds av de enhetschefer som utses av VD. Befattningshavarna är direkt underställda VD och har det samlade resultat- och verksamhetsansvaret för enheten. De produktionsorter som ingår i enheterna har en gemensam ekonomi-, personal-, program-, produktions- och investeringsplanering. Därmed kan ett rationellt resursutnyttjande uppnås inom enheten. Den regionalt placerade enhetschefen utser platschef som rapporterar till enhetschefen.

Staber

Vid sidan av vissa företagsgemensamma operativa uppdrag svarar stabsorganen för arbete med direktiv och riktlinjer samt ansvarar för uppföljning, kompetens- och kvalitetsutveckling. Arbetet leds av chefer som är direkt underställda VD alternativt PD.

Utvecklingsstaben svarar för tekniska lösningar och system inom Sveriges Television och bereder och driver frågor av strategisk betydelse inom teknik-, produktions-, distributions- och IT/IS-området. Ekonomistaben bygger

sin verksamhet kring avdelningarna för Ekonomi och finans, Lokalfrågor och inköp, Uppföljning och analys samt Säkerhet och beredskap. Personalstaben bygger sin verksamhet kring avdelningarna för kompetensutveckling samt personaladministration. Information/Omvärld/Juridik bygger sin verksamhet kring den nuvarande verksamheten inom informationsavdelningen, juridiska avdelningen samt avdelningen för omvärldsstudier.

Programsekretariatet bereder programärenden samt fungerar som rådgivande och stödjande vid hantering av programpolitiska frågor inom Sveriges Television. Publik och utbudsanalys biträder PD i frågor avseende utbudsstudier och programutgivningsfrågor.

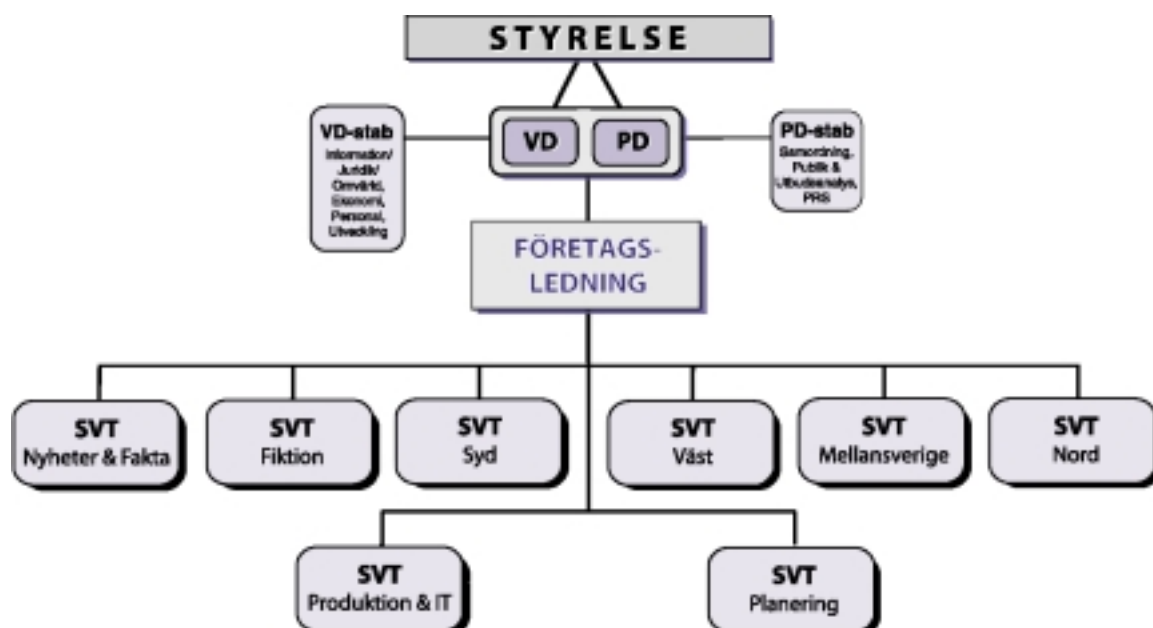
Allmänna riktlinjer

Sveriges Television eftersträvar en starkt projektorienterad verksamhet. Målsättningen är att arbetet inom respektive enhet skall organiseras i projekt knutna till program, med möjlighet till en stimulerande personalrörlighet över enhets-, distrikts-, redaktions- och avdelningsgränser.

Den för produktionstekniken i Stockholm gällande modellen med en köpa-sälj-styrd verksamhet skall i möjlig omfattning även tillvaratas inom övriga enheter. Genom en konkurrensutsatt verksamhet vidgas förutsättningarna för extern upphandling av produktionskapacitet vilket ger ökad flexibilitet i Sveriges Televisions programutgivning. Systemet leder internt till att stimulerande nya samverkansformer etableras på produktionsområdet. En hög teknisk kvalitet och yrkesmässig kompetens säkerställs samtidigt som det långsiktigt ger en välavvägd dimensionering av den egna produktionskapaciteten.

Organisationsmodell

Det grafiska organisations-schemat anger huvuddragen i nuvarande organisationsmodell för Sveriges Television.

4.1 Nyhetsorganisation

En ny nyhetsorganisation etablerades under 2000 i Stockholm. Huvudsyftet med förändringarna är att frigöra resurser för journalistiska och programmässiga satsningar med hjälp av redaktionell samordning och införande av ny digital produktionsteknik. En central nyhetsdesk, som inte har några egna sändningar, sköter den gemensamma planeringen och bevakningen för samtliga stockholmsredaktioner med nyhetsuppdrag, samordnar specialkompetens på olika områden och organiserar huvuddelen av den redaktionella personalen.

Verksamheten vid nyhetsdesken startade i full skala den 2 oktober 2000 då de gamla nyhetsredaktionerna samlokaliseras. Utrikesgrupperna på *Rapport och Aktuellt* arbetar sedan den 1 april i en gemensam grupp. Motsvarande samordning har skett på fakta/samhällsområdet och på produktionssidan. Ett mycket nära samarbete mellan nyhetsdesken, faktadesken och produktionsgruppen är en grundförutsättning för arbetet inom enheten SVT Nyheter & Fakta.

Rollfördelningen mellan nyhetsdesken och de sändande nyhetsredaktionerna kan beskrivas på följande sätt:

Aktuellt, Rapport, SVT24 och det regionala nyhetsprogrammet *ABC* har preciserade sändningsuppdrag och är på samma sätt som tidigare profilerade, självständiga redaktioner med egna ansvariga utgivare.

Till vardera *Rapport* och *Aktuellt* har knutits en liten grupp fasta medarbetare som svarar för kontinuitet, utveckling och profilering. Det rör sig om medarbetare inom yrkeskategorierna programledare, redaktörer och planerare. Programmen har också egna kommentatorer för t.ex. inrikes- och utrikespolitik. *Aktuellt* och *Rapport* har vidare egna reportrar som långtidsutbokas från nyhetsdesken. Övriga reportrar som behövs för att göra programmen lånas från nyhetsdesken för enstaka inslag, reportage och projekt. Även *ABC* har egna från nyhetsdesken långtidsutbokade reportrar för den regionala nyhetsbevakningen.

Nyhetsdesken skall via framförhållning i planeringen identifiera händelser och ämnen som lämpar sig för en gemensam grundbevakning. Genom denna samordning behövs färre reportrar, fotografer och redigerare för rutinbevakning. De resurser som på så sätt frigörs används för att öka kraften på områden som fördjupning, egna nyheter och profilering. Nyhetsdesken skall också samordna den specialkompetens som tidigare var utspridd på de olika redaktionerna, för att därigenom öka den sammanlagda slagkraften i bevakningen av inrikespolitik, utrikeshändelser, ekonomi, vetenskap, miljö m.m.

En viktig komponent i den nya organisationen har varit förstärkningen av researchverksamheten. Researchavdelningens samarbete, med inte minst specialreportrarna inom områdena ekonomi och politik, har resulterat i ett ökat antal helt egna nyheter i huvudsändningarna.

Vid nyhetsdesken samordnas de löpande dagliga kontakterna med de lokala nyhetsredaktionerna, som levererar lokalt och regionalt nyhetsmaterial till *Aktuellt, Rapport* och *SVT24*. På motsvarande sätt bistår nyhetsdesken distrikten med intervjuer och bevakningar för de regionala nyhetsprogrammen. En särskild riksredaktör är ansvarig för detta samarbete.

4.2 Personal

Den tillsvidareanställda delen av Sveriges Televisions personal bestod den 31 december 2000 av 2 797 personer, varav 1 168 var kvinnor (42 procent) och 1 629 män (58 procent). Sveriges Television har ett mycket stort antal yrkeskategorier bland sina anställda medarbetare. Bortsett från alla de yrken, som normalt finns i företag av Sveriges Televisions storlek, återfinns ett 100-tal s.k. TV-specifika yrkeskategorier. Med början i de mindre distrikten, där utrymme inte har funnits för en alltför långt driven specialisering, har utvecklingen under 1990-talet stegvis gått mot allt fler kombinationsyrken. Introduktionen av nya produktionsmetoder har efter hand förstärkt denna utveckling inom hela företaget. Övergången till digital teknik förändrar nu på nytt arbetsmetoder och yrkesroller inom mediebranschen som helhet. Fördelning av de tillsvidareanställda på enheter och arbetsorter visas i tabell 4.2 a.

Sveriges Television har som företag bedrivit verksamhet under drygt 40 år. Perioden fram till 1970-talet präglades av en ständig expansion och av omfattande nyanställningar. Sedan början av 1980-talet har den tillsvidareanställda personalstyrkan successivt reducerats. Medelanställningstiden är 17 år och medelåldern för de tillsvidareanställda är 47 år per 31/12. Fördelning på olika åldrar framgår av tabell 4.2 b.

4.2.1 Omstruktureringseffekter

I samband med styrelsens beslut om en omorganisation av Sveriges Television under verksamhetsåret 2000, och den därmed sammanhängande omläggningen av arbetet inom företaget, fattade företagsledningen beslut om en reduktion av antalet tillsvidareanställda medarbetare. Under våren 2000 fick enheterna i uppdrag att lämna förslag till en ny målorganisation och målbemanning. Beslutet om företagets målorganisation/målbemanning fattades därefter av VD, efter slutförda MBL-förhandlingar. Övertaligheten bland den tillsvidareanställda personalen konstaterades uppgå till motsvarande 335 befattningar.

Under 1999 startade ett projekt under namnet *Företag i förändring – personal* i utveckling, i första hand med syftet att stödja arbetet med personalomställningarna och den framtida personalplaneringen. Projektet inriktades på att ge stöd för kompetensutveckling, speciellt inriktat på den stora gruppen av anställda över 50 år. Projektet stödjer vidare frivilliga avvecklingsinsatser samt ger en framtida resursdimensionering som står i överensstämmelse med Sveriges Televisions behov av personal.

Delar av detta uppdrag överfördes till ett nytt projekt – *Startprojektet*. Startprojektet fick under våren i uppdrag att hantera den del av personalavvecklingen som kunde ske på frivillig väg, men också att bistå medarbetare som kunde komma att sägas upp.

Startprojektet har valt att avstå från samarbete med externa privata konsulter. I stället etablerades ett samarbete med Trygghetsrådet, till vilket Sveriges Television sedan många år är anslutet. Samarbetet, som har den fördelen att Trygghetsrådet finns på alla platser i landet där Sveriges Television bedriver verksamhet, har fungerat väl.

Startprojektet har under 2000 haft kontakt med över 450 medarbetare, av vilka 197 valt att med olika stödinsatser lämna Sveriges Television. 87 personer har valt avtalspension, 97 slutar med avgångsvederlag och 13 har valt andra lösningar. Av de som slutat är 78 personer kvinnor och 119 män. De som valt avgångsvederlag eller andra lösningar utom avtalspension, har samtliga också haft kontakter med Trygghetsrådet. Hjälpn från Trygghetsrådet omfattar bl.a. stöd vid start av eget företag, personlig kompetensutveckling och andra insatser för att kunna erhålla nytt arbete utanför Sveriges Television.

Till Startprojektet har knutits en referensgrupp utsedd av de fackliga organisationerna, som fortlöpande kunnat följa projektets arbete. Projektet, som fortsätter sitt arbete under 2001, har möjliggjorts genom de återbetalade medlen från SPP.

5. Mångfald, bredd och spegling

Sveriges Television skall erbjuda ett varierat programutbud präglad av bredd och mångfald som speglar hela landet och ger en god internationell utblick. I programverksamheten skall särskild hänsyn tas till televisionens genomslagkraft, att olika regionala perspektiv speglas och att åsiktsmångfalden främjas genom ökad medverkan av utomstående i programverksamheten och genom förvärv av program från externa producenter.

5. Mångfald, bredd och spegling

Ett företag med public service-uppdrag skall erbjuda ett mångfacetterat programutbud. Med det menas ett utbud som täcker olika genrer och där programmen inom en genre erbjuder variation. Det skall till exempel finnas olika former av samhällsprogram, olika sätt att bevaka kulturlivet och musik för olika smakriktningar. Dessa variationer i utbudet och variationer inom en genre kan betecknas som mångfald.

Men mångfald är också att låta olika människor komma till tals eller att vända sig till olika grupper i samhället. Ett geografiskt stort land som Sverige kan erbjuda olika kulturella och samhälleliga perspektiv och vyer. I programutbudet skall det finnas utrymme för sådana infallsvinklar. Mångfalden innebär också att publiken erbjuds utblickar mot andra kulturer genom att dessa länder skildras i det inhemska utbudet eller kommer till uttryck i inköpta program.

I begrepp som *mångfald, bredd och spegling* ingår också olika gruppers behov av ett programutbud som riktar sig särskilt till dem. Barn är en grupp för vilken Sveriges Television tar ett stort ansvar. En annan grupp är funktionshindrade. En tredje grupp är de som har svårigheter med svenska språket till följd av ett annat modersmål. En förutsättning för att alla dessa olika behov och önskemål skall kunna tillgodoses i rimlig omfattning är att program erbjuds vid olika tidpunkter och då det är möjligt också vid flera sändningstillfällen.

5.1 Sändningstiden i stort

5.1.1 Det rikssända utbudet

Sveriges Television har nu tabblåagda sändningar under större delen av dygnet. Sändningarna på vardagar har under 2000 startat klockan 06.30 och slutat kring midnatt. Under veckosluten började de klockan 08.00 men pågick någon timme längre in på natten jämfört med

Diagram 5.1.1 a
SVT total sänd tid

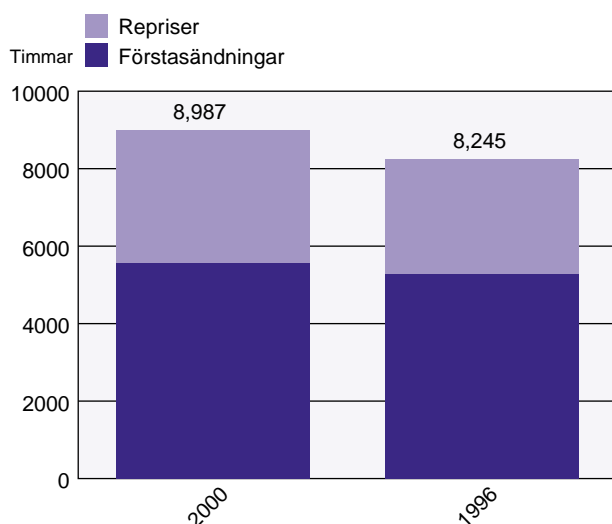
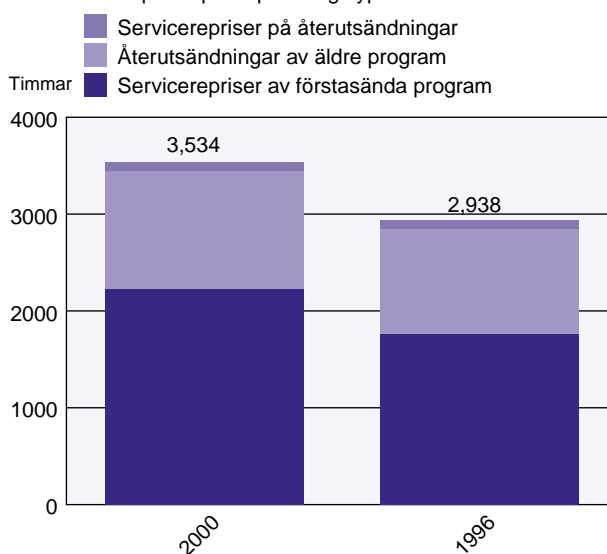

Diagram 5.1.1 b
SVT sända reprisar per repriseringsstyp

vardagarna. Sändningstiden för det rikssända utbudet omfattade 2000 totalt 8 987 timmar. Sändningstiden har ökat sedan 1996, men jämfört med föregående år innebär denna volym en minskning. Den främsta förklaringen till den ökade sändningstiden sedan 1996 är ökad reprisering. Sedan 1996 har antalet sända repristimmar utökats med knappt 600, medan förstasändningarna ökat med närmare 150 timmar. Repriserna utgjorde i början av perioden 36 procent av utbudet. År 2000 omfattade repriserna 39 procent. Den ökade sändningstiden, som kunde konstateras under 1999, berodde till stor del på service-sändningar för radiohandeln under introduktionen av det digitala marknätet. På dagtid sändes då dels en analog version av sändningarna i den digitala kanalen SVT24, och dels reprisar på faktaserien *Vårt levande Europa* – en produktion i bredbildsformat. Denna service har inte erbjudits under 2000.

Ökningen av repristiden förklaras främst med en ökad servicereprisering, men även återutsändningarna av under tidigare år visade program har ökat sedan 1996. Utnyttjandet av de program som företaget har i sitt programarkiv har blivit en viktigare del i programutbudet. Det gäller främst programkategorier som drama och program som riktar sig till barn. I jämförelse med 1999 har samtliga typer av repriseringar minskat något. En stor del av förklaringen ligger i eftermiddagsvisningarna av tidigare nämnda *Vårt levande Europa*.

Sveriges Television sänder sedan 1999 inte enbart analogt över riksnätet. Från och med mars 1999 finns också den digitala kanalen SVT24 som sänder över det digitala marknätet. Under 2000 sände SVT24 dygnet runt under måndagar–fredagar (avsnitt 5.1.3). SVT24 sändes också digitalt via satellit som en del av Canal Digitals basutbud samt i Telias digitala kabelnät som s.k. must carry-kanal.

SVT24 har under 2000 vidare sänts analogt i SVT1 och SVT2, såväl dagtid som nattetid i samband med större nyhetshändelser. Bl.a. vidare sändes nyheter i samband

med det amerikanska presidentvalet i oktober 2000 och kring maktskiftet i Belgrad tidigare samma månad. SVT24 har också sänts analogt på dagtid i samband med riksdagsdebatter och presskonferenser med regeringsledamöter.

5.1.2 Det regionala utbudet

De regionala sändningarna består nästan helt av regionala nyhetsprogram. Dessa har utökats kraftigt under 90-talet och sänds fr.o.m. 1997 enligt följande.

Vardagar	Söndagar
6.57, 07.57 och 08.57 (3 min)	
17.05 (5 min)	
19.10 (20 min)	19.25 (5 min)
22.00 (10 min)	21.45 (5 min)

Sändningar på söndagskvällar infördes 1997. Under somrarna sker de regionala nyhetssändningarna på vardagar klockan 19.20 och 22.00. Under 1997 genomfördes ett försök med regionala magasinprogram. Dessa upphörde 1998 och resurserna har använts till en kvalitetsförstärkning av de regionala nyheterna samt till de särskilda regionala valprogrammen i bevakningen av 1998 års val.

Ur publikens perspektiv – utbudet i ett område – erbjöds ca 170 timmar regionala nyhetssändningar under 2000. Eftersom regionala nyhetssändningar produceras av 11 regionala nyhetsredaktioner och sänds över nio olika områden är den producerade tiden mångdubbelt större, under 2000 var den 1 521 timmar. Till detta kan läggas 473 timmar ytterligare regional sändningstid, huvudsakligen i form av vidaresändningar i det analoga marknätet från försöken i vissa regioner med digitala regionala marksändningar (tabell 6.1.1).

Under 1999 inleddes sändningar av digital regional television på fem ställen i landet. Dessa sändningar har distribuerats i det digitala marknätet. I fyra områden – Malmö, Göteborg, Mälardalen och Östra delen av landet – har även delar av utbudet sänts i det analoga nätet (SVT2). Utbudet för tittarna i dessa områden har alltså varit mer omfattande – och även annorlunda sammansatt – än i de övriga fem regionala analoga sändningsområdena. Omfattningen av dessa sändningar i det analoga nätet varierar mellan 6 timmar i Mälardalen och 184 timmar i Malmöregionen.

Med tanke på differensen mellan producerat regionalt utbud och den mängd programtid det motsvarar för den enskilda potentiella TV-tittaren, kommer all regional sändningstid att redovisas separat i den mån den förekommer i följande tabeller.

5.1.3 Digitalsändningar

SVT24 blev vid starten den 15 mars 1999 den första svenska TV-kanal att sända nyheter och nyhetsinriktat material dygnet runt på vardagar. Under 2000 fick SVT24, utöver ett ökat programuppdrag, också ansvaret att leda både Rapports morgonredaktion och SVT:s Textredaktion inklusive nyhetswebbredaktionen. SVT24 har under det gångna året arbetat med att utveckla den särskilda kompetens som krävs för att trovärdigt,

oberoende och snabbt kunna rapportera om nyheter, ekonomi, väder och sport dygnet runt i television, i text-TV och via Internet. Sedan hösten finns dessutom nyheter från SVT Text tillgängliga via wap-telefoner.

Utvecklingen för text-TV och nyhetswebben redovisas separat. Nedan följer en redovisning av SVT24 i televisionen.

SVT24

SVT24 har, dygnet runt under vardagarna, följt nyhetsutvecklingen i direktsändning, ofta med hjälp av den satellitsändningsbil redaktionen förfogar över, samt svarat för sammanfattningar och kommentarer via t.ex. studiosamtal och längre reportage.

Under helger har nyheter sänts från SVT Text i SVT24. Regionala nyhetssändningar samt samtliga *Rapport-* och *Aktuellt-sändningar* har parallellsänds i SVT24.

Under året genomfördes en s.k. testpilotundersökning som visade att tittarna uppskattar tanken med en 24-timmars nyhetskanal och till och med efterfrågar fler nyheter. Kanalen upplevdes som snabb, trovärdig och traditionell med ett korrekt och relevant faktainnehåll.

SVT24:s sändningar har kunnat ses i de digitala mark-, kabel- och satellitsändningsnäten. Vid årsskiftet 2000/2001 nåddes ca 365 000 svenska hushåll av digital television via de tre distributionsnäten.

Vissa sändningar från SVT24 har även kunnat ses i de analoga kanalerna, SVT1 respektive SVT2. Redan under 1999 fick SVT24 ta över ansvaret för nyhetssändningarna på vardagar klockan 12.00–12.30 i SVT1, samt eftermiddagssändningarna klockan 16.00–16.05 och 17.00–17.05 i SVT2.

I början av 2000 fick SVT24 också överta utgivaransvaret och produktionen av de sena nyhetssändningarna klockan 23.00–23.10 i SVT2, samt nyhetssändningarna i morgonprogrammet i SVT2 klockan 06.30–09.30. Senare genomfördes en omorganisation så att *Rapports* morgonredaktion kom att organiseras under SVT24, vilket innebär att hela morgonprogrammet numera produceras av SVT24. Morgonprogrammet har i ökad grad inriktats på nyhetsförmedling, med fördjupningar i de ämnen som är viktiga för att kunna förstå det som sker i omvärlden. Ett antal förändringar genomfördes också för att ge fler och inte minst tittare mellan 25 och 40 år en möjlighet att ta del av viktiga nyheter.

Utöver ovanstående sändningar har SVT24 sedan hösten 2000 extrasändningsansvaret dygnet runt, alla dagar i veckan. Det innebär att SVT24-redaktionen vid stora oväntade nyhetshändelser ansvarar för extrasändningar i SVT1 och SVT2.

Under 2000 har en mängd extrasändningar producerats av SVT24. Stor uppmärksamhet rönt bland annat rapporteringen om den tragiska olyckan vid sommarens festival i Roskilde, det dramatiska maktskiftet i Belgrad och det utdragna presidentvalet i USA. Vad gäller det amerikanska presidentvalet var SVT24 en särskilt

viktig nyhetsförmedlare. Tidsskillnaden medförde att SVT24:s nattsändningar kom att fylla en betydelsefull funktion, som ett alternativ till utländska, kommersiella satellitkanaler.

Totalt under 2000 sände SVT24 drygt 8 700 timmar (dygnet runt alla veckans dagar) via de digitala distributionsnäten. Av den tiden utgör knappt 900 timmar nyhetsändningar från *Rapport*, *Aktuellt* eller distriktens nyhetsredaktioner och totalt ca 2 500 helgtimmar då text-TV in vision har sänts. Det innebär att ca 5 350 timmar var SVT24:s egenproducerade material.

Tilläggs kan att SVT Europa, den TV-kanal som i digital form erbjuder TV-tittare runt om i Europa huvudsakligen svenskproducerade program via satellit, vidaresänder SVT24 framför allt nattetid.

Regionala digitala sändningar

Under 2000 har de regionala sändningarna i de fem försöksområdena fortsatt. Kanalerna som sänt är SVT Syd, SVT Väst, SVT Östnytt 24 timmar, SVT Mitt samt SVT Mälarkanalerna.

Samtliga fem kanaler har under den tid verksamheten bedrivits kommit att betona det nyskapande och experimenterande. Ny, lättare och billigare teknik har gjort det möjligt att utveckla innehåll och produktionsformer.

Genom småskaligheten går det att komma nära nya grupper i samhället, vilket är en väsentlig del av demokratispekten i det regionala arbetet.

Ett annat gemensamt drag är att kanalerna hålls öppna 24 timmar om dygnet. Detta är möjligt tack vare en hög grad av automation. Samtliga fem kanaler tenderar att se publiken som användare snarare än som tittare. Med hjälp av reprisering och programslingsor vill man öka tillgängligheten för att kunna bli så användbara kanaler som möjligt.

Alla kanaler sänder sina respektive regionala nyhetsprogram och gör det i form av parallella sändningar, dvs. samtidigt som de går analogt. I några fall repriseras sändningar och i enstaka fall görs specialupplagor för digitalkanalen.

Samtliga kanaler har på olika sätt sökt fördjupa eller förklara händelser ur nyhetsflödet eller på kultursidan önskat synliggöra, spegla och kommentera utbudet av kultur och nöjen i respektive område.

Inom sportgenren har det under 2000 genomförts en komplettering av TV-sportens utbud, då det under hösten sänts ett stort antal fotbollsmatcher ur Superettan i sin helhet, en division som normalt inte får plats i det analoga programutbudet.

SVT Syd

SVT Syds programverksamhet förmedlar händelser, skeenden, människooöden, åsikter, historier, miljöer och kunskaper från hela landskapet under mottot Skåne i går, i dag och i morgon.

Målgruppen för kanalen är boende i hela Skånelänet men man speglar även skeenden i angränsande områden t.ex. hela Öresundsregionen och delar av Småland. Kanalens nuvarande täckningsområde är södra och nordöstra Skåne.

Under 2000 har man parallellsant Sydnytt:s samtliga analoga sändningar och danska TV2 Lorrys nyheter. Aktualitetsför djupningar och kommentarer sker i programtitlarna *Sydnytt Special*, *Profilen* eller *Utfrågningen*. Med egen länkbil sänds regelbundet reportage eller debatter från aktuella platser som skolor, sjukhus eller arbetsplatser. Också direktsändningar från det skånska regionparlamentet har förekommit.

Öppna fora för åsikter och debatt skapas genom storforum eller i mindre skala som i programmet *Snacket går*. Kultur- och nöjesbevakning sker i reportageform, i studio eller som OB-produktioner i programmen *Strövtåg* och *Skånska bilder*. I programtiteln *Nöjestips med Jalle* och *Dr Rock* lyfts ett urval av helgens skånska nöjesutbud fram. Studentlivet i Lund skildras i *Steve*.

Skånes historia och traditioner presenteras i reportageserier, studiosamtal och som OB-produktioner. Människor och livsöden presenteras i några programtitlar i reportageform eller genom att gäster tas till studion. Evenemang och sport finns också i tablån.

SVT Syd har under 2000 bedrivit ett flertal externa samarbeten med institutioner främst inom kultur- och kunskapsområdena. Radio Malmöhus, Lunds universitet, Malmö högskola, Akademiska Föreningen, en rad museer, teatrar samt orkestrar i området hör till SVT Syds samarbetspartner. Samarbetena har under året genererat närmare 70 timmars nyproduktion.

Under hösten 2000 utökades programsändningstiden från 10 till 18 timmar per dygn i en mer sofistikerad flerutsändningsstruktur för varje program. Även den egna nyproduktionen ökade.

Övriga tider på dygnet sände kanalen textinformation. Möjligheterna att sända programmen över det analoga SVT-nätet i regionala fönster har utnyttjats optimalt dvs. fem timmar per vecka. Söndagsprogrammet är förinspelat och sänts från band.

SVT Väst

Kanalens målsättning är att med den nya tekniken höja kunskapen om och intresset för den egna närmiljön. Kanalen ger nya grupper i samhället möjlighet att göra sina röster hörda och att få sin verklighet synliggjord.

SVT Väst vänder sig till göteborgare och boende i kranskommunerna, inom ca fem mils radie från centrala Göteborg. Detta är identiskt med kanalens nuvarande täckningsområde.

Förutom nyhetsändningarna från *Västnytt* har programinnehållet under 2000 i hög grad utgått från genrererna samhälle och kultur. Program som *Bokskogen*, *Kultursvepet* och *Form&Design* är exempel på den kulturprägel kanalen sökt sig till.

Vidare har kanalens val, att begränsa sig till Göteborg och dess omedelbara grannkommuner, tydligt avspeglats i utbudet. I programserier som *Göteborgare – ett möte* och *Dagens gäst*, har tittarna lärt känna de göteborgare som har makten och fattar besluten, syns på scenerna och gör konsten eller de som bär på en berättelse.

Samhällsprogrammen har tagit upp aktualiteter i reportageform eller sänt direkt från stan med fördjupningssyfte. Intervjuer i studion har dessutom givit utrymme för diskussioner, kommentarer och kritik. Kanalen har också gjort tematiska program med klipp ur arkivet under motot: *Utan historia – ingen framtid*.

Programmen har legat i block med första sändningstid på eftermiddagen. Dessa block har sedan repriserats under kvällstid. När inga program visats har SVT Väst sänt text-TV som en tablåatt programpunkt. Här finns väderinformation, trafikinformation, evenemang samt nyheter i telegramform.

SVT Väst har under 2000 i samarbete med Göteborgs universitet producerat samhällsprogram, populärvetenskapliga föreläsningar och en fempoängskurs i Göteborgs ekonomiska historia.

Kanalen har sänt program i analoga TV2 fem timmar per vecka.

SVT Östnytt 24 timmar

SVT Östnytt 24:s främsta målsättning har under 2000 varit att skapa en lokal TV-kanal med nyheter, sport, kultur och samhällsdebatt, samt en lokal text-TV som skall tillfredsställa informations- och servicebehovet för människorna i sändningsområdet.

Geografiskt är målgruppen identisk med kanalens egentliga täckningsområde, dvs. norra Östergötland och södra Sörmland.

Under vårsäsongen hade SVT Östnytt 24 nyhetsutgivning. Från och med maj månad har sändningsomfattningen ökat. Förutom nyheter, text-TV och repriseringar av allmän-TV-program från den egna enheten tillkom de första egenproducerade programtitlarna *Det var då* och *Passet*.

Efter ett sommaruppehåll återupptogs sändningarna under hösten med extraproducerade nyhetsbulletiner, direktsända studioprogram, direktsänd sport och kulturprogram. Studioprogrammen sänds fyra kvällar i veckan klockan 20.00 och har en programlängd på 30-40 minuter.

SVT Östnytt 24 har vidare aktivt deltagit i en kortfilmsfestival och har under hösten även köpt visningsrätter och visat prisbelönta festivalprogram. SVT Östnytt 24 har från och med våren 2000 utnyttjat möjligheterna att sända i analoga SVT2-5 timmar per vecka.

SVT Mälarkanalen

SVT Mälarkanalens målsättning har varit att erbjuda ett annorlunda, användbart och kompletterande TV-koncept. Utbudet skall vara brett och omfatta publikens behov av

nyheter, information, debatt, folkbildning, kultur och förströelse.

Mälarkanalen sänder över Stockholm, Uppsala samt Västeråsändaren, vilket täcker Stockholm, Mälarenregionen och de södra delarna av Uppland.

På grund av tekniska begränsningar har utbudet under 2000 kommit att fokuseras på ren återutsändning av TV-program samt regional text-TV in vision.

En viss nyproduktion har förekommit. Under april och maj gjordes en programserie, *Radar*, av kultur- och nöjesspeglande karaktär. Under hösten producerades och sändes också ett stort antal hela fotbollsmatcher ur Superettan.

Under de tider kanalen inte erbjudit program har man sänt text-TV-nyheter, i huvudsak mellan 10.00 och 19.10. Resterande tid på dygnet har det sänts information om kanalen i textform.

Under april och maj utnyttjades möjligheten till sändningar i det analoga SVT 2.

SVT Mitt

Grundtanken för SVT Mitt är att kanalen skall fungera som ett komplement till nyhetsbevakningen i regionen. Kanalen skall ge röst till dem som vanligtvis inte kommer till tals, samt ta upp händelser och företeelser som inte får plats i den konventionella bevakningen.

Kanalens målgrupp är densamma som för nyhetsprogrammet *Mittnytt* och sändningsområdet är Sundsvall och Östersund med omnejd. Detta kommer att förändras i takt med utbyggnaden av det digitala marknätet.

Under 2000 har utbudet utgjorts av en programslinga, med programmaterial från Sveriges Televisions enhet Nord, t.ex. *Röda Rummet*, *Högsåsong*, *Norra Magasinet* och *Vildmark*.

Under januari 2000 gjordes en samproduktion mellan *Mittnytt* och *Nordnytt* från SM i längdskidor i Östersund. SVT Mitt sände i anslutning till tävlingarna fyra halvtimmesprogram med kommentarer och uppföljningar.

*Mittnytt*s samtliga sändningar har parallellsända i kanalen.

5.1.4 Internet

Sveriges Televisions webbplats fyllde 5 år den 1 september 2000. *Rapport* och Killinggängets *NileCity* var först ut på nätet, vilket speglar bredden av utbudet redan vid starten.

Sveriges Televisions webbplats är ett komplement till TV-sändningar genom att man här kan få programinformation och tablåer. Program kan också helt eller delvis göras tillgängliga på webben för tittare som missat TV-sändningen.

Nätet ger tittarna direktkontakt med Sveriges Television och vice versa – det är samtidigt en ny väg för Sveriges

Television att få nyhetstips, debattinlägg, programförslag samt ris och ros från publiken.

Målen med verksamheten är att:

- skapa ett angeläget, lustfyllt, pålitligt och utvecklande utbud på nätet som komplement till TV-sändningen
- webbplatsen skall ge mervärde och möjlighet till interaktivitet
- stimulera till och väcka intresse för fördjupade kunskaper i allt från matlagning och språkbruk till utrikespolitik och dinosaurier
- ge fyllig och färsk programinformation som lockar till TV-tittande
- informera om utbudet i sin helhet – dagens, veckans och säsongens program
- öka programmets tillgänglighet genom att programinnehållet dygnet runt kan redovisas i resumé-form eller som videoklipp
- utöka kommunikationsvägarna mellan tittarna och Sverige Television. E-post är ett enkelt sätt att få kontakt med programredaktionerna och enskilda medarbetare

Utgivningen på Internet omfattas av yttrandefrihetslagen, men inte av radio- och TV-lagen eller av sändningstillståndet.

Under 2000 har www.svt.se haft 140 aktiva webbplatser, varav 50 är nya för året. Merparten av webbplatserna är för barn- och ungdom (17), samhällsprogram (19) och nyheter (15). Men det finns också många webbplatser för fakta (13), nöje (12), fritid (11), kultur (10) och musik (10).

Programredaktionerna runt om i landet producerar merparten av webbplatserna integrerat med TV-programverksamheten. En liten central redaktion håller samman helheten och ansvarar för navigering och utveckling.

Ungefär vart fjärde besök på webbplatsen går till *SVT Text*, som är den i särklass mest välbesökta webbplatsen. Det enda programmet som kommit i närheten av SVT Texts besökstal är *Expedition: Robinson* under höstens högsäsong.

Året har bjudit på ett antal direktsändningar på nätet, exempelvis *Eurovision Song Contest*, *Orgelprojektet*, *Fråga Lund* och *Sajber*.

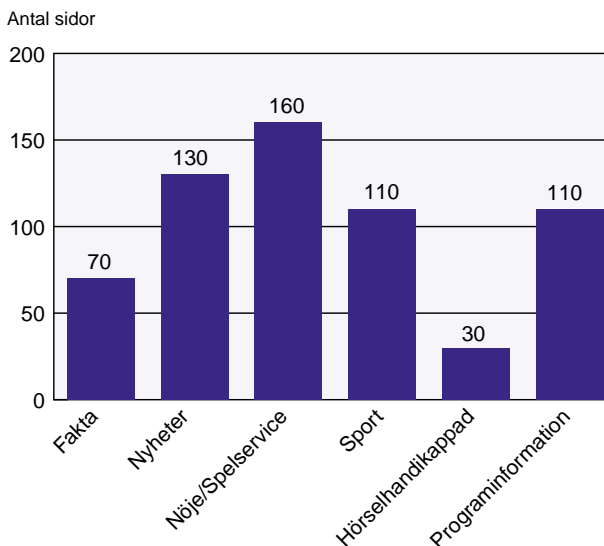
Diskussionsforumen har blivit värdar för samtidsdebatten på nätet – tonårsproblematiken kommer till ytan i *Vera* och *PS*, kulturkritiken i *Centrum* och *Kritikerna* medan samhällsdebattörerna vänder sig till *Reportrarna* och *Striptease*.

Två stora sportevenemang har bevakats av sportredaktionen på nätet. Både OS i Sydney och EM-fotbollen utgjorde samarbetsprojekt med Aftonbladets nättidning. Till de stora evenemangen hör också *Eurovision Song Contest* som är den första webbplatsen Sveriges Television har producerat för en internationell publik.

5.1.5 Text-TV

SVT Text skall stå för en egen nyhetsbevakning vid sidan av de andra nyhetsprogrammen. Tonvikten ligger på ständigt uppdaterade nyheter i telegramformat, där användaren själv väljer vad han/hon vill ta del av. Utöver de korta nyhetstexterna produceras fördjupad information som exempelvis längre bakgrundsinformation, faktarutor och analyser.

Diagram 5.1.5
Innehåll på SVT-Texts textsidor

Text-TV-uppdraget innefattar även att informera om programutbudet och erbjuda underhållning.

Delar av informationen i SVT Text samproduceras med Stockholms fondbörs, OM, Svenska Spel, ATG och Sveriges Radio m.fl.

Text-TV-utbudet är tillgängligt i TV när sändarna är i funktion och på Internet dygnet runt. Vid stora nyhetsändelser och under en del av helgen sänds text-TV dessutom in vision, det vill säga med rullande exponering i de vanliga TV-sändningarna.

Det samlade text-TV-utbudet omfattar över 600 sidor. Så gott som alla sidor uppdateras dagligen, merparten flera gånger per dag. Under ett dygn sker totalt flera tusen uppdateringar.

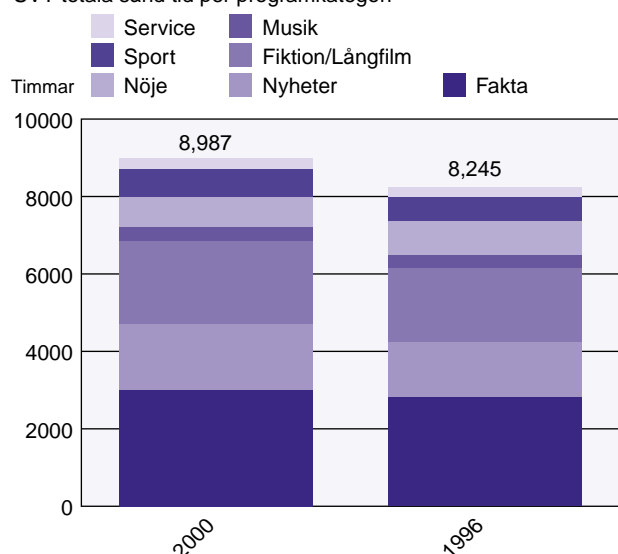
5.2 Spridningen på olika programtyper

Stor mångfald och bredd är kärnan i public service-televisionen. Det går tillbaka på uppgiften att tillgodose olika publikgruppers behov och intressen. Sveriges Televisions utbud skall vara angeläget för alla. En stor bredd i utgivningen motiveras också av att människor inte är endimensionella – envar kan ha behov av såväl information och ökad kunskap som av fantasieggande stimulans och förströelse.

Ett stort antal programtimmar i samtliga programkategorier gör en stor bredd och mångfald möjlig. Sveriges Televisions utbud domineras av Fakta och Nyheter. Av förstasändningarna har 55 procent under 2000 varit av dessa slag. Faktautbudet har i sin helhet ökat med sju procentenheter mellan 1996 och 2000, men minskade

Diagram 5.2
SVT totala sänd tid per programkategori

med 4 procentenheter jämfört med föregående år till följd av att demonstrationssändningar av *Vårt levande Europa* upphört. Nyhetsprogrammen har ökat med 4 procentenheter sedan 1996, men i jämförelse med 1999 har en minskning skett till följd av att SVT24 endast vidare-sänder analogt vid större nyhetshändelser.

I den statistik över nyhetsutbudet som tidigare presenterats i kapitel 3 ingår inte intervju- och reportagedelarna i *Rapport Morgon*. Omfattningen var 332 timmar under 2000. Inslagen har producerats på olika orter under 1990-talet och ingår inte som nyheter i äldre statistik. I det följande är emellertid hela morgonsändningen inkluderad under rubriken Nyheter.

Musikutbudet har ökat med 13 timmar sedan föregående år, främst till följd av ett större antal reprintstimmar. Vad beträffar utbudet av Fiktion och Nöje har tiden för första-sändningar minskat sedan föregående år. I gengäld är sportutbudet avsevärt mycket större än under 1999 till följd av att 2000 erbjöd såväl Fotbolls-EM som OS-sändningar. Totalt sändes 218 timmar mer sport under 2000.

Jämförelse med andra kanaler

Någon jämförelse mellan Sveriges Televisions utbud och konkurrenternas görs inte av Sveriges Television. Studier har dock gjorts av andra. Den senaste större studien med jämförelse av detta slag har gjorts av forskare vid Göteborgs universitet på uppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV. Denna studie visar att Sveriges Televisions utbud har en betydligt större bredd och mångsidighet än de andra kanalernas.

I Granskningsnämndens sammanfattning av studien skrivs bl.a. att Sveriges Television har den klart största bredden vad gäller det informationsinriktade utbudet, dvs. nyheter, fakta, dokumentärer etc., och är praktiskt taget ensamt om att sända program för minoriteter och funktionshindrade, vilket naturligtvis hänger samman med Sveriges Televisions roll som public service-företag. Även vad gäller det underhållningsinriktade utbudet uppvisar Sveriges Television bredd (se vidare avsnitt 5.10).

5.3 Spegla hela landet

– *Sverige, Sverige. Jag måste skrika... jag älskar detta landet!*

Så utbrister Ali i *Det nya landet*, dramaserien som kom, sågs och vann både publikens och kritikernas hjärtan. Efter en kraftfull satsning från Sveriges Television i Göteborg skildras svenskhetens mångfald och oförutsägbarhet i en modern roadmovie om två utvisningshotade män och deras kvinnliga ledsagare på flykt; en svindlande resa i ett svenskt sommarlandskap och ett prisbelönt exempel på uppdraget nedan.

Det distriktsproducerade utbudet bör spegla respektive områdes särprägel och egenart och på ett mer allmänt sätt bidra till mångfalden i programverksamheten. (16§ Sändningstillståndet)

Sveriges Televisions verksamhet utanför Stockholm är uppdelad i fyra regioner (Nord, Mellansverige, Väst och Syd) med elva produktionsorter (Luleå, Umeå, Sundsvall, Falun, Leksand, Örebro, Karlstad, Norrköping, Göteborg, Växjö och Malmö) och 15 lokalredaktioner (Kiruna, Skellefteå, Örnsköldsvik, Östersund, Gävle, Hudiksvall, Västerås, Eskilstuna, Visby, Borås, Halmstad, Uddevalla, Karlskrona, Jönköping och Kalmar).

Detta nätverk producerar program inom alla programområden och av medarbetare som lever och verkar där. En del av de program som produceras i regionerna har som främsta syfte att spegla respektive område och dess särart. För att främja mångfalden är det emellertid viktigt att även program som inte i första hand har speciella regionala aspekter görs av personer med skilda värderingar och infallsvinklar från olika delar av landet.

Aktualitetsmässigt tar de regionala nyhetsredaktionerna i sina egna sändningar upp dagsaktuella frågor inom bevakningsområdet samt levererar inslag av allmänintresse till de rikstäckande nyhetsprogrammen *Aktuellt*, *Rapport*, *SVT24* och *Sportnytt*. De bidrar också med material till andra program som sänds från Stockholm, t.ex. *Lilla Aktuellt* och *Lilla Sportspegeln*. En programtitel som Sveriges Television särskilt slagit vakt om är *Landet runt*, just med anledning av att hela Sverige presenteras här för den breda publiken i en veckovis rapportering med det bästa och roligaste ur de regionala nyhetssändningarna.

Den lokala förankringen är nästan alltid närvarande i det regionala utbudet, även när program av en mer allmän karaktär presenteras. När SVT Örebro producerar *Gör det själv* är programmets experter lokala och bidrar till en mångfald av röster och ansikten. Samma sak gäller *Livslust* i Karlstad. Förkvällsprogrammet *Go'kväll*, gemensamt gjort av region Nord och Mellansverige, hör således till de program som ständigt tillvaratar den regionala särarten genom samarbete med övriga regioner och de "Sverigebilder" som är en del av programmets koncept. Program som *Gröna rum* och *Bildjournalen*, som produceras i Malmö, har både material från den egna regionen och andra delar av landet. *Djursjukhuset* har till största delen gjorts i Helsingborg och *Antikrundan* (båda SVT Malmö), gör nerslag i alla delar av landet. Serien

Vildmark (SVT Luleå), hämtar av praktiska skäl mycket av sitt innehåll från just den norrländska vildmarken.

Genom spridningen i landet kan Sveriges Television i sin samhällsbevakning granska myndigheter och institutioner ur andra perspektiv än utifrån maktens omedelbara närhet i Stockholm. Som när *Norra Magasinet* i Luleå ser saker och ting liksom litet "eljest" och därmed belyser samhällsproblemen från en annan utgångspunkt, även om det inte utgör grund för dess policy som samhällsprogram. Det har resulterat i reportage av riksangelägenhet, ofta nyhetsledande, om så vitt skilda företeelser som börsklippare i klassisk gruvarbetarmiljö och krisen kring nedlagda småsjukhus och uppror bland sjuksköterskor. I söder har *Reportrarna* (SVT Malmö) varit en geografisk kontrapunkt. Ettrig i frågor om integration och etniska relationer. I återkommande program har ett land och en landsände skildrats, där organiserad rasism, utanförskap och djupa klyftor mellan infödda och utlandsfödda utgör ett allvarligt avsteg från bilden av ett fungerande välfärdssamhälle.

Experter och debattörer kommer i stor utsträckning från de regioner där programmen produceras, även om själva innehållet inte har direkt regional koppling. Några exempel är *Nattöppet* och *Plus* (SVT Umeå) samt *Debattakuten* (SVT Göteborg).

Tungt vägande samhällsdokumentärer för riksprogrammen har producerats utifrån regionalt uppmärksammade händelser som *I skuggan av ett barnmord* (SVT Karlstad), om mordet på 4-årige Kevin. *Ett år efter branden* (SVT Göteborg), skildrade med känsla och respekt situationen för de överlevande efter den stora diskotekskatastrofen. Från Göteborg kom också *Bevararna* och *Förnekarna*, en kartläggning av de hatideologier som valt människor med främmande bakgrund som måltavla.

Bland alster som mer specifikt skildrar en region kan nämnas en fortsatt satsning på tornedalsfinska program av SVT Luleå. De samiska programmen *Ulda* och *Árran*, producerade av samiskspråkig personal vid redaktionen i Kiruna, når långt fler än de 20 000 samer som bor i Sverige och bidrar till att sprida viktig information och kunskap om vår urbefolkning till andra än samerna själva.

Programverksamheten vid de olika produktionsorterna har också börjat formas av nya regioner och geografiska konstellationer. Således bevakade SVT Syd intensivt Öresund och delar av Själland i samband med invigningen av Öresundsbron. En serie dokumentärer om brobygget kulminerade med evenemangssändningar som *Brofesten*, *Öppen bro* och *Galainvigningen*, en direkt-sändning i samarbete med Danmarks Radio. SVT Malmös sommarprogramserie *Dansk skalle, svensk tiger*, filmen *Gå på vatten och Fråga Lund*, med experter från Öresundsregionen, fullbordade det vidgade regionstänkandet i söder. SVT Nord skildrade i den prisvinnande dokumentären *Blodsvägen* ryska krigsfångar som byggde järnväg in i Norge. *Vi som var svenska barn i Sovjetlandet* berättade om de s.k. kirunasvenskarna.

Under 2000 fyllde Vadstena 600 år. Av den anledningen initierade Sveriges Televisions vetenskapsavdelning i Norrköping en historisk dokumentär kring *Vadstenas*

framväxt. Genom avancerad animation och grafik kunde det gamla Vadstena träda fram på nytt, en plats där mycket av Sveriges framtid skapades. Via ett rikt utbud av dokumentärfilmer i de olika regionerna – och där kriterierna för att få produktionsuppdrag definierats av hög kvalitet, filmare med regional förankring och ämnen med anknytning till landsdelen – har också hela landet speglats i ett brett spektrum av infallsvinklar. Exempel är *Tjärens själar*, om människor och öden i norr, *Nådevalpar* om Lars Levi Laestadius och tre *Dokumentärer om Kiruna* med anledning av 100-årsminnet av stadens grundande. Från SVT Växjö har *John Nilsson – den filmande lantbrevbäraren* sänts för en miljonpublik. Material spelades in under posturer alltsedan 1948 i trakten av Djurmåla i Tingsryd. *Och i Tiden finns i våra hjärtan* har lantbrevbäraren i Norsjö (SVT Umeå) visat andra bilder av Sverige och vår tid – bilder som endast den kan ge som ser landet genom bilfönstret på postbilen i den glesaste av glesbygder.

Betraktelser från Öckerö brygga var namnet på en serie program i bryggmiljö från Bohuslänns skärgård. Programmet innehöll personliga betraktelser, både muntliga och musikaliska, med andliga förtecken. Kyrkliga program eller program om livsåskådning speglar alla en regional särart, även om motsvarande företeelser finns i andra delar av landet. *Mässa för fred* och rättvisa, en gudstjänst från Badhuset i Örebro, inramades av *Amazing Grace*, fem andliga sångprogram med Cyndee Peters och Örebrokör. Här har också speglats såväl Växjö-domen som Alböke kyrka på Öland.

Nöjesprogram med stark regional förankring var *Svampengalan*, transmission av en lokal revy i Örebro. Där sändes också *Hjalmar Söpa*, Peter Flacks revy i TV-version. *Triple & Touch i Trägårn* var en serie underhållningsprogram från Göteborg, där många av artisterna kom från regionen och i kortare reportage berättades det om Trädgårdsföreningen och dess historia. Göteborg stod också värd för *Melodifestivalen*, där den vackra operabyggnaden fick en framskjuten plats. Festliga evenemang med regional ram var *Grattis Victoria*, födelsedagsfirande med kronprinsessan på Borgholms Idrottsplats, *I vårsolens glans* från Syd, en tradition sedan 1974, och *Valborgsfirande vid Örebro slott*.

En betydande del av Sveriges Televisions kulturbevakning är förlagd till regionerna. Publiken har kunnat ta del av kulturevenemang i olika delar av landet som exempelvis *Värmland Classic Festival* i Karlstad och *Månadens konsert* med Camerata Roman, länsmusiken i Oskarshamn som spelade Mozart på Kalmar slott med Per Tengstrand, världspianist från Växjö, som solist. *Orgelprojektet*, en paneuropeisk satsning på att bygga den första autentiska barockorgeln i världen, med placering i Örgryte nya kyrka i Göteborg, har följts i fem år från start till invigningskonsert. *Småstadsblues* med jazzmusikern och naivisten Nisse Sandström porträtterades av SVT Norrköping, och *Lappspelmannen* med berättaren och spelmannen Thomas Andersson i en skröna av urgammalt västerbotniskt snitt från SVT Umeå är andra exempel på levande kulturtradition med stark lokal färg som samtidigt ger en större publik möjlighet att ta del av den. *I Musikspegeln* har SVT Örebro kontinuerligt följt kulturlivet både i den egna regionen och övriga Sverige,

liksom *Röda rummet*, SVT Sundsvall, som har bevakat litteraturen med ett perspektiv som inte varit storstadens.

Den lilla regementsstaden Ystad drabbades sommaren 1901 av en skandal som under lång tid gav eko i hela landet. Det blev upphovet till SVT Malmö's dramadokumentärserie *Skandalen i Ystad*, ett tydligt exempel på produktion där just speglingen av regionen är signifikant. Då Sveriges Television har en viktig roll som förmedlare av kulturarbete är valet och uppbackningen av aktörer och upphovsmän från olika kulturinstitutioner

regionalt och lokalt av stor betydelse vid dramaproduktion ute i landet. Det tydliggjordes särskilt i den inledningsvis citerade dramaserien *Det nya landet* från SVT Göteborg, där lysande prestationer av för rikspubliken dittills okända skådespelare skapade en känslomässig beröring och hjälpte till att bryta ned schablonbilder av relationen mellan folkgrupper i det nygamla landet.

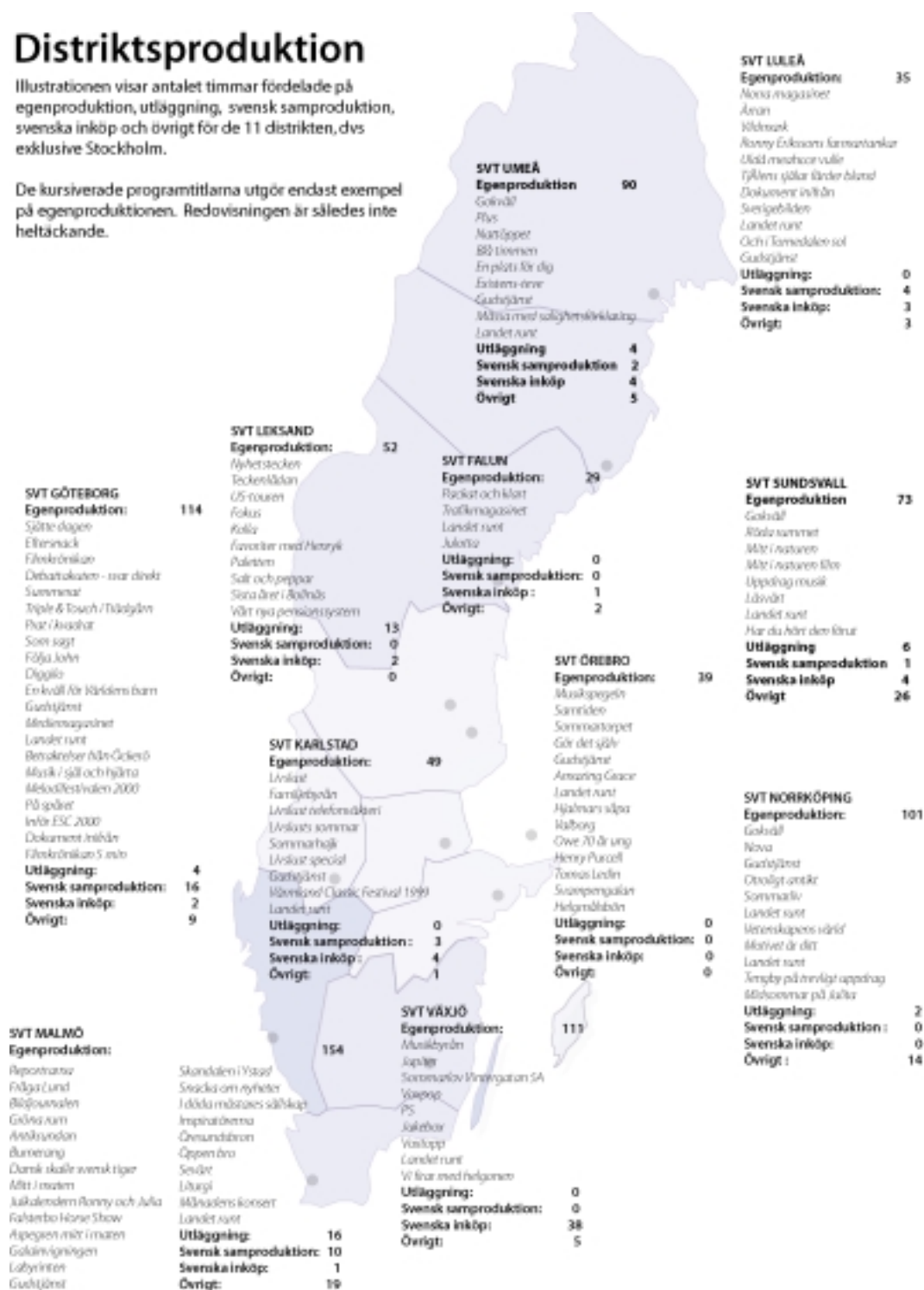
– *Maten smakar ingenting. Bara jävla potatis!*

– *Potatis gott. Potatismos mycket gott!*

Distriktsproduktion

Illustrationen visar antalet timmar fördelade på egenproduktion, utläggning, svensk samproduktion, svenska inköp och övrigt för de 11 distrikten, dvs exklusive Stockholm.

De kursiverade programtitlarna utgör endast exempel på egenproduktionen. Redovisningen är således inte heltäckande.

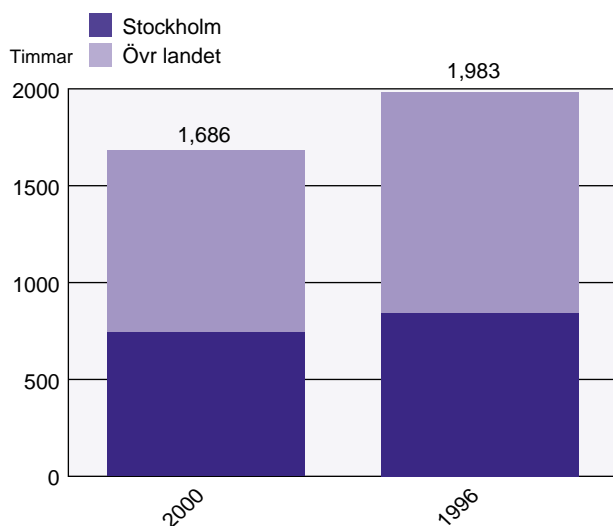

5.4 Produktion i hela landet

Den andel av allmänproduktionen i SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm skall under tillståndsperioden öka till minst 55 procent. Ökningen skall i första hand ske genom ökat anlitande av fristående producenter och genom utomståendes medverkan. (Anslagsvillkoren 2000 punkt 16)

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje samt nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer och sportreportage och korta pausprogram. Inköpt äldre svensk biografvisad långfilm inkluderas inte i definitionen. Inte heller ingår nyhetservice för funktionshindrade och minoriteter.

Diagram 5.4 a
SVT rikssänd allmänproduktion, förstasändningar

Andelen allmänproduktion producerad utanför Stockholm uppgick under 2000 till 56 procent. Den totala allmänproduktionen inom Sveriges Television har sedan 1996 minskat med 297 timmar. Den största delen av minskningen avser regionerna och förklaras av en uttalad strävan att öka dramaproduktionen utanför Stockholm, varvid programmedel förts till nämnda område från andra programområden. Mellan 1997 och 1998 skedde merparten av minskningen av allmänproduktionen i Stockholm, främst beroende på en minskning av nöjesproduktionen.

Mellan 1999 och 2000 har allmänproduktionen utanför Stockholm minskat med 53 timmar huvudsakligen till följd av en minskning av faktaproduktion. Sett till de programkategorier som utgör allmänproduktion ligger tyngdpunkten för Fakta och Musik i regionerna utanför Stockholm, medan merparten av produktionerna av Fiktion och Nöje sker i Stockholm (tabell 5.4 b och c).

Sedan 1996 har alltså en förskjutning skett av regionernas produktion till bl.a. mer kostsam dramaproduktion och program inom kategorierna Fakta och Samhälle. Volymen produktion utanför Stockholm påverkas bl.a. av

kostnaderna för olika program. Vid en medveten förskjutning av produktionen från billigare (kostnad/tim) programkategorier till dyrare går produktionsvolymen ned, eller så blir ökningen mindre trots medelstillskott. Förskjutningar i utgivningen påverkar också möjligheterna att anlita utomstående producenter. De krav som återfinns i anslagsvillkoren kan således vara varandra motverkande. Kravet på en viss produktionsvolym utanför Stockholm kan också verka konserverande på programuppdrag och verksamhet.

Antalet timmar produktionsutläggning, samproduktioner samt förvärv av program från fristående svenska producenter har sammantaget för regionernas del ökat med 13 timmar sedan 1996 och utgjorde 2000 14 procent av allmänproduktionen i distrikten. Detta motsvarar dock en kraftig minskning jämfört med 1999, då andelen produktion från källor utanför Sveriges Television utgjorde 21 procent av allmänproduktionen i distrikten. År 1996 var motsvarande andel av regionernas allmänproduktion 15 procent (se avsnitt 5.6).

5.5 Internationell spegling

Programutbudet skall spegla olika länders kulturer. (13§ Sändningstillståndet)

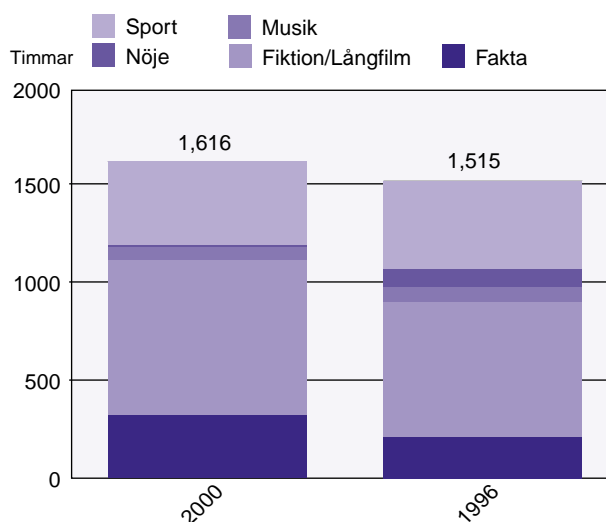
Program om och från de nordiska grannländerna skall sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. (12§ Sändningstillståndet)

5.5.1 Allmänproduktion

Ett stort antal program i utbudet speglar förhållanden i andra länder. Ett särskilt ansvar för detta område har program som *8 dagar* och *Dokument utifrån*. Två andra programtitlar där speglingen har ett uttalat syfte är *Grannland* och *Gränslöst*. *Grannland* har sitt fokus på Estland, Lettland och Litauen, medan *Gränslöst* har sin tyngdpunkt i reportage från övriga länder i Europa.

Även det mångkulturella programmet *Mosaik* speglar omvärlden. Ett tema förra våren var återvändande till det gamla hemlandet. Olika frilansfilmare berättade om sina rötter i länder som Kina och Iran.

Diagram 5.5.1 a
SVT främjade produktion per programkategori (exkl nyheter, service)

Program från andra länder införskaffas genom förvärv, internationella samarbetsprojekt och utbyte inom Nordvisionen (NV) och Eurovisionen (EV). Av det främmande förstasända utbudet i Sveriges Television kommer drygt 40 procent från länder utanför Europa. Av den europeiska delen är nästan en fjärdedel av nordiskt ursprung. Totalt har program med ursprung i 49 olika länder utanför Sverige visats under 2000 (se tabell 5.5.1 b). Speglingen av olika kulturkretsar liksom samarbetet inom Norden är viktiga mål i sig, men kan inte vara självändamål. Avgörande för förvärv eller samarbete är programmets kvalitet samt relevans inom aktuell programkategori och i det samlade utbudet.

Inom Norden finns en väl utvecklad form av program-samarbete genom just NV. Utbudet av nordiska program syftar till att dels ge de svenska tittarna ett brett urval av program som förmedlar inblick i de nordiska ländernas kultur, samhälle och vardagsliv, dels spegla hur man i övriga Norden ser på omvärlden. Genom utbyte, inköp och samproduktion mellan främst de nordiska public service-bolagen ges publiken ett brett urval av faktadokumentärer, fiktions- och underhållningsprogram. Samarbetet omfattar även program från fristående producenter och produktionsbolag.

När det gäller nyhetsändningarna har SVT24 möjlighet att följa utbudet i både NRK, YLE och DR. SVT24 har översatt och återutsänt både rena nyheter och mer reportagebetonat material. SVT Text distribuerade under 2000 ett urval av de svenska inrikesnyheterna till de nordiska grannländernas text-TV. På motsvarande sätt fick SVT Text nyheter från de nordiska grannarna och publicerade dem på speciella sidor.

Utbudet av program från Norden har ökat något sedan föregående år och utgör nu 18 procent av hela det främmande utbudet exklusive sportsändningar.

Den totala nivån på utbudet av program från andra enskilda länder än Sverige varierar mycket mellan olika år beroende på vilka stora sportevenemang som äger rum. Under 2000 syns tydligt att OS ägde rum i Sydney, med kraftigt ökad programtid från Australien som följd. På samma sätt ser man effekten av att VM i handboll ägde rum i Kairo 1999.

5.5.2 Nyhetsutbudet

Under 2000 slutfördes den process som pågått under hela 1990-talet, nämligen en samordning av Sveriges Televisions utrikesbevakning. Under våren sammanfördes Aktuellt och Rapports hemmabaserade utrikesgrupper och en gemensam chef tillsattes. På korrespondentsidan och vid nyhets- och reportageresor har en samplanering stegvis vuxit fram. Under 2000 genomfördes även den rent organisatoriska samordningen av det hemmabaserade redaktionella arbetet. Den nya utrikesgruppen som består av 13 reportertjänster, har genom sammanläggningen fått en påtaglig styrka, snabbhet och flexibilitet i sitt arbete. Detta har under den mycket nyhetsintensiva hösten kunnat tas tillvara och har även varit en förutsättning för att klara en bevakning av hög kvalitet i samband med det andra halvårets fyra stora utrikesfrågor: den sjunkna ubåten Kursk, revolutionen i Ser-

bien, den hårdnande Israel/Palestinakonflikten samt det i många avseenden unika amerikanska valet.

Den mest påtagliga förändringen i Sveriges Televisions bevakning har varit den uthålliga närvaron på plats, med egen eller av företaget engagerad personal, vid händelser som till stor del kom att överlappa varandra. SVT-team avlöste och/eller kompletterade varandra på ett sätt som inte skulle ha varit möjligt under tidigare år eller i den tidigare organisationen.

I Murmansk-området arbetade dels en s.k. Rysslandsstringer och dels en av de ordinarie Moskvakorrespondenterna. Bevakningen kompletterades med en Moskva-korrespondent på plats i den ryska huvudstaden.

Bevakningen av den dramatiska utvecklingen i Serbien sköttes av fyra olika reportageteam under sammanlagt sex veckor, med start en vecka innan det serbiska valet och avslutades med det historiska valet i Kosovo. Sveriges Televisions bevakning renderade internationell uppmärksamhet och anses som en av de mest kvalificerade som genomförts av ett enskilt TV-bolag.

Sveriges Television samarbetade också, mer eller mindre intimt, med övriga nordiska bolag vid flera geografiska bevakningsområden. Ett exempel är bevakningen i Mellanöstern, som tack vare samarbetet med andra bolag resulterade i en närmast daglig inslagsproduktion som upprätthölls under oktober månad. Ett personalmässigt, ekonomiskt, och journalistiskt sambruk mellan framför allt Sveriges Televisions och NRK:s korrespondentteam kompletterades av ett extra utsänt "nordiskt" team med en reporter från Sveriges Television och en fotograf från NRK.

Det amerikanska presidentvalet bedömdes bli ett av de jämnaste i historien. Sveriges Television satsade bl.a. därför på en egen sju timmar lång direktsänd valvaka, som sträckte sig från 23.00 till 06.00 svensk tid. Satsningen är en av de enskilt största som genomförts på amerikansk inrikespolitik. Någon ny president kunde inte presenteras på valdagen. I stället tog det ytterligare fem veckor med dagliga rapporter innan det definitiva valutslaget kunde tillkännages.

Sveriges Televisions Europabevakning har resulterat i kontinuerliga rapporter som levererats av hemmaredaktionens utsända reportageteam och företagets fasta korrespondenter. Bredden i rapporteringen är betydande och innefattar formmässigt allt från telegram och korta nyhetsbulletiner till längre, genomarbetade reportage från olika länder. Innehållsmässigt är spännvidden i den bevakning som utgår från Bryssel närmast oändlig, vilket är oundvikligt när bevakningen bland annat avser att konkretisera EU som organisation, Europa som kontinent och EU-frågor kopplade till svensk inrikespolitik.

Intensiteten i Europarapporteringen ökades under hösten, i takt med att det svenska EU-ordförandeskapet närmade sig, och fick sin slutpunkt under EU-toppmötet i Nice.

Självfallet har Sveriges Televisions utrikesbevakning uppmärksammat händelser och skeenden utöver de fyra

tematiska och geografiska scener som har belysts här. En sammanställning av det gångna verksamhetsårets bevakning och inslagsproduktion visar att rapporteringen omfattar inslag från närmare 60 länder, vilket i sig utgör ett mått på den journalistiska kapacitet som utrikesredaktionen kan erbjuda tittarna via Sveriges Televisions nyhetsprogram.

Nyhetsutbytet inom Eurovision News

TV-nyhetsbilder växlas genom Eurovision News, EVN, mellan de drygt 60 public service-TV-bolagen inom EBU (European Broadcasting Union). Medlemsskapet i EBU ger möjlighet att använda nyhetsinslag som andra medlemsföretag lämnar. Det årliga utbytet inom EVN uppgår totalt till drygt 20 000 inslag. Inom EVN finns ett regionalt nordiskt utbyte, ERN-N. Varje vardag utväxlas nordiska nyhetsinslag mellan de nordiska public service-bolagen Norsk Rikskringkasting (NRK), Yleisradio (YLE), Danmarks Radio (DR), Rikisutvarpid Sjonvarp-TV (RUV) och Sveriges Television. Utbytet inom ERN-N distribueras på samma sätt som övriga EVN-sändningar, vilket ger alla EBU-medlemmar möjlighet och rätt att ta emot och använda de nordiska nyhetsinslagen.

5.5.3 EU-rapporteringen

EU-rapporteringen under 2000 präglades av det kommande svenska ordförandeskapet. För Sveriges Television som företag påbörjades redan i början av året förberedelserna inför uppdraget som Host Broadcaster, dvs. att svara för att alla utländska TV-bolag får den service och den produktionshjälp de behöver.

I maj 2000 tecknade Utrikesdepartementets 2001-sekretariat avtal med Sveriges Television om tjänster som Host Broadcaster under Sveriges ordförandeskap i EU för första halvåret 2001.

Detta innebär att en särskild projektgrupp inom Sveriges Television tillsattes med uppgift att spela in och vidarebefordra officiella bilder från de större ministermöten som äger rum i Sverige till internationella besökande TV-bolag. Under 2000 har ett omfattande planeringsarbete i direkt samarbete med UD pågått.

EU:s toppmöten är omfattande och man räknar med att de olika EU-staternas delegationer sammanlagt kan uppgå till mellan 2 000 och 3 000 personer. Till det tillkommer ett pressuppbåd av samma storleksordning som kräver omfattande service. För TV-bolagen byggs ca 100 särskilda arbetsrum upp för redigering av de nyhetsinslag som tillverkas och som skall vidareföras till hemredaktionerna via direkt satellitöverföring.

Under den senare delen av 2000 intensifierades arbetet på nyhetsredaktionerna. Utvalda reportrar och nyhetschefer gjorde studieresor till parlamentet, representationen och kommissionen i Bryssel.

Sveriges Televisions samhällsprogram har 2000 behandlat EU-frågor ur olika vinklar. Ett program i serien *Debattakuten* (Göteborg) behandlade EMU där företrädare och motståndare möttes i en debatt. Den gemensamma valutan var också ämnet i *EMU – katastrof eller välsignelse?*, ett program som sändes inom ramarna för

Dokument inifrån som också producerade *Den stora oredan*, om ett EU som får allt mer att säga till om, men som är ganska svårbegripligt för medborgarna.

Reportrarna (Malmö) har under året sökt ge reportagen ett EU- och Europaperspektiv. *Reportrarna* har under tidigare år granskat flera länder i vår närhet (Norge, Danmark och Ryssland). Under 2000 gjordes en granskning av Finland från olika synvinklar, med anledning av landets inträde i unionen och dess ordförandeskap under 1999.

Avregleringen av elnätet och elproduktionen gav anledning för *Reportrarna* att i *Två smutsiga hål i väggen* granska svenska energibolag och göra en europeisk jämförelse. *Dyra fosterland, dyrast i Europa* var en granskning av konsumentpriser i Sverige jämfört med flera europeiska länder. Livsmedel, byggvaror, bensin, bilar m.m. jämfördes. Främlingsfientligheten i Norge, Danmark och Sverige, med sikte på EU och Österrike, granskades i *Ett rött fort med vita knutar*.

Under 2000 samarbetade *Reportrarna* också med BBC:s korrespondentredaktion. Sex program producerades där mänskliga fri- och rättigheter jämfördes i ett Europaperspektiv genom reportage från Belgien, Kosovo, Italien, Portugal, Tyskland, Ryssland, Norge, Frankrike, Lettland, Serbien, Danmark, Storbritannien, Polen och Sverige.

Vad betyder Österrikes nya regering för EU:s framtid? frågade *8 dagar* i ett program under 2000. Vidare har *8 dagar* berättat om den debatt som förs om ett Europas förenta stater och om vad som hänt i Europa efter EU-toppmötet i Nice.

Även de regionala nyhetsredaktionerna har, enligt nedanstående exempel, sänt inslag som på det regionala planet haft koppling till EU.

Nordnytt har t.ex. rapporterat om olika företag och verksamheter som fått eller tänker söka EU-stöd. Ett exempel är den under flera decennier omdebatterade Kvarnenbron mellan Umeå och Vasa. *Nordnytt* har också rapporterat om turism och olika kulturella arrangemang som stöttats av EU, om djurhanteringen inom sändningsområdet kopplat till EU-kraven och om misstankar att EU-pengar använts till annat än vad de var avsedda för. Mot slutet av året sändes ett antal inslag om vad som kommer att hända i Norrbotten och Västerbotten då Sverige tar över ordförandeskapet.

ABC har bl.a. sänt ett inslag om vad EU:s naturdirektiv, Natura 2000, skulle kunna få för konsekvenser för jordbrukare i Stockholms skärgård. *Tvårsnytt* har i flera inslag specialgranskat personuppgiftslagen, som bygger på ett EU-direktiv och *Smålandsnytt* har behandlat jordbruksfrågor ur ett EU-perspektiv.

5.5.4 Nordvision

Sveriges Television deltar tillsammans med de nordiska public service bolagen, Danmarks Radio, Norsk Rikskringkasting, Yleisradio, Rikisutvarpid Sjonvarp i ett fortgående och fruktbart nordiskt programsamarbete.

De viktigaste samarbetsformerna utgörs av utväxling och samproduktion av nordiska program, daglig utväxling av nyhetsinslag, utväxling av arkivmaterial, engagemang i gemensamma utvecklingsprojekt samt verksamhet inom den nordiska TV-samarbetsfonden, vilken efter ansökningsprövning avsätter ekonomiska bidrag till nordiska samproduktioner.

Arbetet i Nordvisionen styrs via sju programgruppsmöten för kultur och fakta, drama, underhållning, barn och ungdom, sport, undervisning samt nyheter. Programgruppernas styrorgan utgörs av Program/TV-direktörernas möte.

Utväxling av program mellan de nordiska public servicebolagen är särskilt omfattande inom programområdena fakta och barn och ungdom. Under året sändes i Sveriges Television exempelvis de norska serierna *Bokbadet* och *Polisskolan*, den danska serien *Bakom kulisserna* samt den finländska dokumentären *Dating på datorn*.

Antalet nordiska samproduktioner har stadigt ökat under de senaste 10 åren. För närvarande beräknas antalet samproduktioner bestå av 250 pågående projekt. Några av de samproducerade dramaserier som visades i Sveriges Television under 2000 var den danska *Edderkoppen/Spindeln* och de två uppmärksammade Dogmafilmerna *Idioterna* och *Festen*.

5.6 En mångfald röster, bilder och idéer

Omfattningen av utomstående medverkan i programproduktionen skall under tillståndsperioden öka jämfört med år 1996. SVT skall under tillståndsperioden öka antalet utläggningar av produktionsuppdrag, samproduktioner och inköp av färdiga program producerade av personer bosatta i Sverige. (16§ Sändningstillståndet)

Mångfaldsbegreppet kan belysas ur såväl ett produktionsperspektiv som ur ett utbudsperspektiv. Ur produktionsperspektivet bidrar dels utomstående medverkande i Sveriges Televisions egen produktion och dels anlitade utomstående producenter eller produktionsbolag till mångfalden i programproduktionen. Ytterligare ett bidrag till mångfald ger visstidsanställningar av programpersonal i form av vikariat och projektanställningar.

Mångfalden ur utbudsperspektivet belyses med sändningar uppdelade på svenska och främmande programproduktioner. De svenska produktionerna redovisas även uppdelade på egenproduktion, utläggningar, samproduktioner och inköp.

Sedan flera år sker den interna redovisningen av samarbetet med utomstående under de tre produktions typerna *produktionsutläggning*, *samproduktion* och *inköpt visningsrätt* (för definition se avsnitt 14.2) Därför väljer vi även här att göra redovisningen under dessa begrepp. Emellertid är formerna för produktionssamarbete med utomstående under ständig utveckling på mediemarknaden. Exempelvis kan ett avtal om produktionsutläggning bestå av att Sveriges Television bidrar med teknik och redaktionell bemanning, medan rättigheter till manus och format helt eller delvis överförs till producenten/pro-

duktionsbolaget. Avtalsbeloppet för produktionsutläggningen blir i detta fall lägre än i en "normalutläggning" där produktionsbolaget svarar för hela produktionen. På det nordiska planet finns exempel på att samarbetet mellan public servicebolag utvecklas mot gemensamma produktioner med visningsrätt för parterna i respektive land. Utvecklingen av samarbetsformerna pekar på att våra definitioner kan behöva ses över, då förändringarna försvårar tolkningen av en redovisning i utbetalade medel.

Förutsättningarna för att bygga programutbudet på externa krafter i form av samproduktioner, utläggningar och inköp varierar mellan de olika programkategorierna. För programområden som Nyheter, Sport och Fakta är det nödvändigt att i mycket hög grad förlita sig till egenproduktionen, dvs. ha en hög självförsörjningsgrad. För programområden som Fiktion och Nöje är produktionsformerna utläggningar, samproduktioner och inköp naturliga. Inom dessa programområden är också visstidsanställningar vanligare än inom andra områden.

För att belysa omfattningen av utomståendes medverkan har vi valt att göra det dels med utbetalade medel och dels med antalet berörda personer eller tillfällen. Omfattningen ger även en spegling av Sveriges Televisions roll som arbets- och uppdragsgivare inom kulturområdet.

Begreppet utomstående i programproduktionen är emellertid ett vittomfattande och därmed vagt begrepp som inrymmer teknisk medverkan, experter, artister m.m. Vagheten i begreppet samt utvecklingen av samarbetsformer gör det svårt att på ett tydligt sätt redovisa hur Sveriges Television lever upp till riktlinjerna. Det är därför väsentligt att de olika komponenter som redovisas inte ses eller värderas isolerat – det är den totala bilden som måste bedömas.

De i sändningstillståndet angivna kraven på dels en ökning av utomståendes medverkan och dels ett ökat antal utläggningar står i ett motsatsförhållande till varandra; en ökning av Sveriges Televisions produktionsutläggningar minskar bolagets möjlighet att öka utomståendes medverkan. När t.ex. en dramaproduktion sker som produktionsutläggning eller samproduktion står produktionsbolaget i fråga för engagemang och ersättningar till medverkande. En ökning av antalet utläggningar av produktionsuppdrag, samproduktioner och inköp av färdiga program leder således till att antalet medverkande som Sveriges Television engagerar och redovisar i sin programverksamhet minskar.

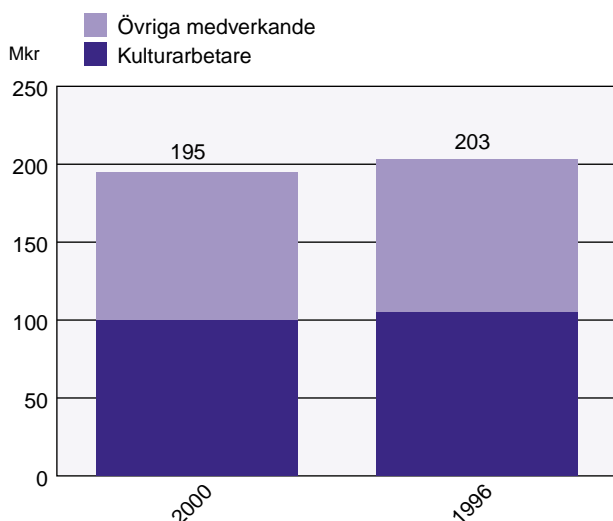
Utformningen av riktlinjerna i 16§ sändningstillståndet bör därför ses över och ges en klarare utformning under nästa tillståndsperiod, om det bedöms angeläget att formulera ett krav av detta slag i tillståndet.

5.6.1 Mångfald ur produktions-perspektivet Utomstående medverkande

Ett stort antal personer inom konstnärlig, publicistisk och opinionsbildande verksamhet ger regelbundet bidrag till en mångfald av meningsriktningar och åsikter i programmen. Nyhetsverksamheten engagerar en mängd medverkande såsom specialister som belyser olika ämnesområden.

En särskild kategori av utomstående är kulturarbetare. Till den kategorin hänförs i redovisningen personer som erhållit ersättningar enligt de avtal Sveriges Television slutit med fackliga organisationer inom teater-, musiker-, dramatiker-, författar- och bildkonstnärssområdena. Kulturarbetare engageras dock i ökande grad utan tillämpning av dessa avtal, t.ex. i de fall när de arbetar i bolag och erbjuder sina insatser genom ett sådant. Möjligheterna att redovisningsmässigt fånga upp sådan medverkan av kulturarbetare är f.n. dessvärre ytterst små. Ett ökande engagemang av kulturarbetare som arbetar via bolag eller som går vid sidan av nyssnämnda avtal leder alltså i redovisningen till en skenbar minskning av engagemangen av kulturarbetare. Trots dessa brister och oklarheter har Sveriges Television dock valt att fortsätta redovisningen enligt de principer som etablerades i den första uppföljningen 1997 (se även tabell 5.6.1 b).

Diagram 5.6.1 a
Arvoden till medverkande

För att med arvodesnivån belysa omfattningen redovisar vi utbetalningarna både i löpande och i 2000 års prisläge.

Uppgifterna avser antalet personer som av olika programenheter inom företaget uppburit ersättning för medverkan. Då en och samma person kan ha varit engagerad av flera enheter och i olika program blir summan något högre än om man ser till antalet personer som företaget engagerat.

Omfattningen av utomståendes medverkan sjönk både i termer av arvoden och antal personer både i jämförelse med 1996 och 1999. Mest markant är nedgången för de stockholmsbaserade enheterna. Utvecklingen förklaras av de ovan redovisade strukturella förändringar som stegvis sker i engagemangsformerna.

Musikrättigheter

Utöver direkt medverkande artister används i programproduktionen upphovsrättsligt skyddade musikaliska verk. Omfattningen av denna form av medverkan låter sig inte beskrivas på annat sätt än med utbetalade ersättningar. Enligt avtal betalar Sveriges Television ut ersättningar för musikrättigheterna till upphovsrättsorganisa-

tionerna STIM (Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå), IFPI/SAMI (International Federation of Producers of Phonograms and Videograms/Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation) och NCB (Nordic Copyright Bureau). Ersättningar som kommer kompositörer, textförfattare, musikförläggare och artister tillgodo. År 2000 uppgick utbetalningarna till 44,8 miljoner kronor (1999 42,4). Dessa ersättningar ingår ej i redovisningarna ovan till medverkande.

Visstidsanställningar

Utöver den fast anställda personalen arbetar ett växande antal personer i Sveriges Television på tidsbegränsade anställningar. Journalister, redaktionsmedverkande och programledare är exempel på yrkesgrupper som projektanställs för att vidga mångfalden i programproduktionen.

Omfattningen av visstidsanställda ökade kraftigt de första åren av tillståndperioden; lönekostnaderna ligger nu på en nivå som är 63 procent över nivån 1996. Under 2000 har dock en viss minskning av lönekostnaderna skett (- 3 procent) jämfört med 1999 (se tabell 5.6.1 c och d).

Det bör noteras att det personaladministrativa systemet för närvarande inte medger en uppdelning av antalet visstidsanställda med sysselsättning i Stockholm respektive övriga landet. Inte heller kan en fördelning ske mellan sysselsatta i programproducerande respektive övrig verksamhet.

Eftersom tidigare års uppgifter enbart avsett visstidsanställd personal inom de programproducerande enheterna har jämförbarheten försvagats. Det kan på goda grunder antas att de ovan redovisade uppgifterna över visstidsanställd personal under verksamhetsåret 2000 därmed erhåller en numeriskt positiv avvikelse.

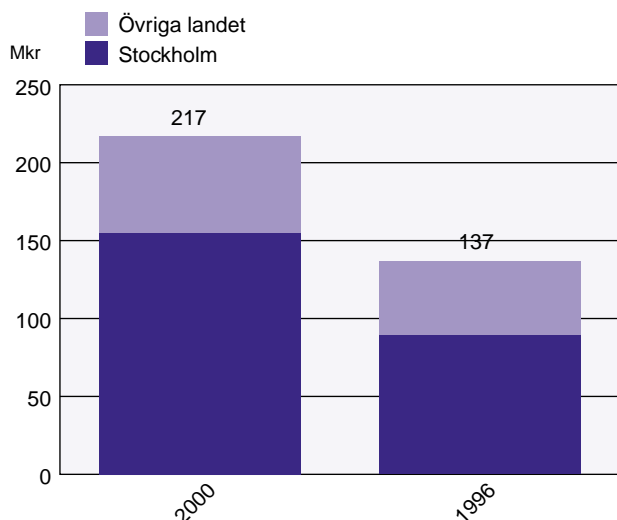
Produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av svenska visningsrätter

Omfattningen av fristående producenters och produktionsbolags insatser i Sveriges Televisions programverksamhet kan beskrivas med företagets betalningar för produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av visningsrätter. Gränsen mellan de tre kategorierna är inte absolut, och det är därför den totala volymen som är avgörande. De i tabell 5.6.1 e redovisade beloppen avser utbetalningar för såväl fullständiga programproduktioner som inslag i Sveriges Televisions egen produktion.

De utbetalade ersättningarna är dock inte liktydiga med produktionskostnaderna för dessa produktionstyper, utan motsvarar enbart Sveriges Televisions utbetalningar till samarbetsparter. Sveriges Television träffar ofta samarbetsavtal med innebörden att företaget skall bidra med egna tekniska och/eller personella resurser, vilka självfallet ej ingår i de utbetalade beloppen. I egenproduktioner förekommer det att delar av programproduktionen läggs ut som produktionsuppdrag eller införskaffas genom förvärv. I kapitel 10 och tabell 10.2 b redovisas de samlade resursinsatserna för produktionstyperna produktionsutläggningar, samproduktioner och inköpta visningsrätter.

Diagram 5.6.1 e
Samarbete med utomstående producenter

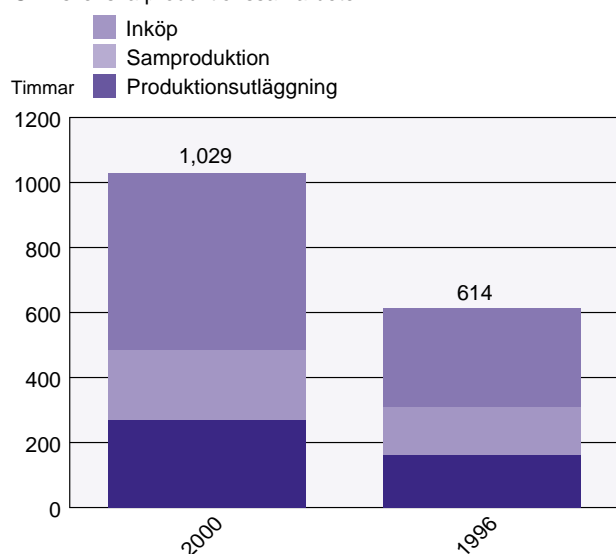
De under 2000 utbetalade ersättningarna för samarbeten med utomstående svenska producenter ökade i förhållande till föregående år.

5.6.2 Utbudet fördelat på produktionstyper

Fördelningen på produktionstyper

Andelen egenproduktioner, utläggningar och samproduktioner respektive köp av visningsrätter varierar mellan de olika programkategorierna beroende på kategoriernas olika karaktär. Nyheter består t.ex. endast av egenproduktion (byråmaterial m.m. betraktas som egenproduktion då det bearbetas i hög grad). På andra sidan av skalan finns långfilm som till stor del består av inköpta visningsrätter.

Diagram 5.6.2
SVT svenska produktionssamarbeten

Den förstasända tiden för produktionsutläggningar och samproduktioner var 2000 sammantaget ungefär densamma som 1999, medan de svenska inköpen i förstasändning minskade med närmare 80 timmar. Visning av

främmande produktioner ökade i förstasändning, främst till följd av OS i Sydney, men minskade med drygt 150 timmar vad gäller repriser.

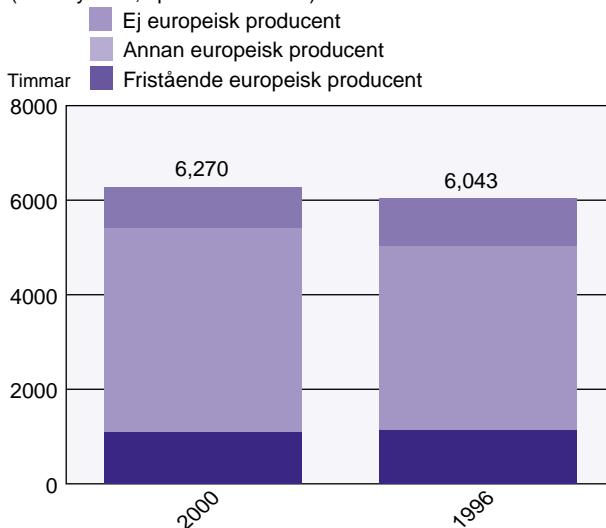
En ökning av sändningstiden för alla tre formerna av samarbete med utomstående svenska producenter har skett från 1996. Produktionsutläggningarna i förstasändning har ökat med 23 timmar, samproduktionerna med 13 förstasända timmar och de svenska inköpen med 51 timmar i förstasändning. Ökningar i det främmande inköpta utbudet har inte skett i motsvarande omfattning.

5.6.3 Program av europeiskt ursprung

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung och att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. (6 kap. 8§ Radio- och TV-lagen)

Den här redovisningen skall belysa dels hur stor del av sändningstiden som utgörs av program av europeiskt ursprung, dels hur stor andel som framställs av fristående producenter, uttryckt i sändningstid eller andel av kostnaderna för programproduktionen. Kategorier som nyheter, sport, tävlingar, annonser, påannonser och text-TV ingår inte i beräkningarna.

Diagram 5.6.3
SVT rikssända programs ursprung
(exkl. nyheter, sport och service)

Enligt radio- och TV-lagen skall minst 50 procent av utbudet i kanalerna vara av europeiskt ursprung (inklusive svenskt utbud). Det uppfyller Sveriges Television med god marginal eftersom 86 procent av utbudet var av europeiskt ursprung år 2000. Andelen program som förvärvats av fristående producenter skall uppgå till minst 10 procent av den sända tiden. År 2000 var denna andel 17 procent, vilket innebär en ökning med närmare 30 timmar jämfört med föregående år. Mer än hälften av utbudet från fristående europeiska producenter eller

distributörer är fiktionsprogram. Knappt en tredjedel är faktaprogram.

Sedan 1996 har det europeiska utbudet ökat med totalt 227 timmar. Det är framförallt en effekt av att en större del av programutbudet blivit svenskt.

5.7 Barn och ungdom

SVT skall ägna ökad uppmärksamhet åt program för och med barn och ungdomar. Program för och med barn och ungdomar skall förmedla nyheter och information samt kulturella och konstnärliga upplevelser. SVT skall ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper. (15§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television sänder barn- och ungdomsprogram i SVT1 måndag–lördag klockan 18.00–20.00, och söndag klockan 18.00–18.15. Kvällsblocket har en tydlig åldersprofil med program för barn upp till 6 år 18.00–18.30, program för 7–10-åringar 18.30–19.00, och program för ungdomar upp till 15 år 19.00–20.00. Nedan visas utbudet såsom det övergripande såg ut hösten 2000.

Sveriges Television sänder också barnprogram på lördags- och söndagsmorgnar med start 08.00, följt av repris av några av veckans barn- och ungdomsprogram som sänts på kvällstid.

Särskilda satsningar på program för barn och ungdomar görs under sommarlov och jullov. Under sommaren 2000 sändes måndag–fredag *Vintergatan 5B*. Serien producerades av SVT Syd i Växjö.

Sveriges Television sänder sedan 1960 en egenproducerad julkalender. Produktionen alternerar mellan SVT Syd, SVT Väst och SVT Fiktion. Julkalendern 2000 hette *Ronny & Julia* och var producerad av SVT Syd i Malmö.

Jullovmorgon 2000 producerades av avgångselever på DI:s TV-producentutbildning på uppdrag av Region Stockholms B&U-redaktion. Utöver denna produktion sändes på jullovmorgnarna program för de äldre barnen: *Sunes Jul*, *Tjejerna gör uppror* samt höstens *Kannan*.

Bolibompa bildar ramen kring program som sänds för barn mellan 18.00 och 19.00. *Bolibompa* har en särskild

programpresentation, ett specialproducerat barnhallå, som vid behov kan kommentera dagshändelser på ett sätt som hjälper barnen att bearbeta svårsmälta nyheter som upptar stort utrymme i tidningar, radio och TV. Barnhallå har utvecklat stor interaktivitet med sin publik via telefon, e-post, fax och post. Programmen *Anki*, *Abrakadabra*, *Björnes Magasin*, *Myror i brallan* m.fl. visas under första halvtimmen i *Bolibompa*.

Inom ramen för Nordvision och EBU produceras drama, animationer och dokumentärer. Under 2000 kan bl.a. märkas dramaproduktioner som *Kajsas ko*, *Maria Popova*, *Felicias magiska ring*, animationer som *Noaks Ö*, *Storasyster Strömming* och *lillebror Totts sjukhus*, *Sallies historier* och *Lisa*. Program som *Mandlas val* eller *U-landskalendern* visar barn från övriga världen i dokumentärer producerade av DR.

Nysatsningar under 2000 var bland annat *Nu är det Nu*, även det ett nordvisionsamarbete för förskolebarn. Programserien sträcker sig över fyra säsonger, varav två omgångar sändes 2000 (den första i repris under sommaren). Målsättning för denna programserie är att på ett underhållande och pedagogiskt sätt stimulera den nordiska femåringen till fortsatt utforskning av sin omvärld.

Flera av barnprogrammen innehåller också faktamaterial som ibland är nyhetsrelaterat, t.ex. hästprogrammet *Hippo*, *Lilla Sportspegeln*, vetenskapsprogrammet *Hjärnkontoret*, konsumentprogrammet *Rea* samt olika tävlingsprogram med kunskapsfrågor som *Vi i femman* och *Kannan*.

Dramatik för barn och ungdom producerades bl.a. av Fiktion: *Eva och Adam*, *Barnen på Luna* samt *En klass för sig*. Astrid Lindgren är rikt representerad i utbudet även under 2000 och röner stor uppskattning hos publiken, trots att en del program spelades in för ganska länge sedan.

Lilla Aktuellt sänder nyheter för barn, 15 minuter i veckan, under vår- och höstsäsong. Syftet är att göra viktiga nyheter tillgängliga och begripliga för barn genom att producera programmet i en form och på ett språk som de förstår. *Lilla Aktuellt* är en samproduktion med Utbildningsradion. Sveriges Television och Utbildningsradion samproducerar också *Lilla Löpsedel*.

Klockan	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
18:00	Björnes Magasin	Småbarn Mix	Abrakadabra	Charlies Trädgård Dokumentär	Myror i Brallan Bella & Theo	Nu är det Nu	Småbarn
18:30	Lilla sport-spegeln	Hjärnkontoret/Rea	Kannan	Lilla Aktuellt	Astrid Lindgren	Disney-dags	
19:00	Vera	Vera	Voxpop	Vera fiktion	Jupiter		
19:30	Sajber			PS.		Barnen på Luna	

Särskilda nyheter för ungdomar produceras inte. De äldre barnen ser, liksom tonåringarna, på Sveriges Televisions ordinarie nyhetssändningar. Mer än 15 procent av åldersgruppen 11–14 respektive 15–19 år nåddes t.ex. av minst en ordinarie nyhetssändning en vanlig veckodag i november. Mest sedda nyhetssändning i båda åldersgrupperna är *Aktuellt*s nyhetssammanfattning klockan 21.55.

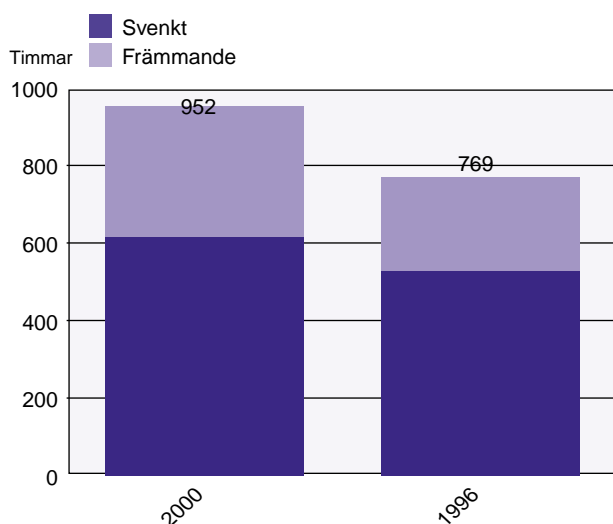
Bullen sändes för 14:e och sista året och har haft stor betydelse för de yngre tonåringarna. *Bullen* följdes av en nysatsning för tonåringar, *Vera*, som startade sina sändningar under hösten 2000. *Vera* är ett reportagebaserat debattprogram som direktsändes tre gånger per vecka. Målsättningen för *Vera* är att vara tillgänglig för publiken, som skall kunna påverka och göra sin röst hörd i programmet via telefon eller e-post samt via en aktiv hemsida.

Jupiter är det nöjesinriktade ungdomsprogrammet, som fortsatt att ha sin sändningstid på fredagar för tonårspubliken. *Voxpop*, programmet där publiken själv får rösta fram sin favoritmusik, sändes för fjärde året.

För tonårspubliken produceras *PS* som är ett SVT Sydprojekt. *PS* har under åren samlat olika ungdomars syn på sina liv, filmade av dem själva, med stöd och redigeringshjälp av Växjöredaktionen.

Sajber, IT-magasin för ungdomspubliken, sände under hösten en del av programmet på webbplatsen *Mosquito*, underhållningsupplevelse i den virtuella världen.

Diagram 5.7
SVT barn- och ungdomsprogram fördelade på ursprung

I statistiken återfinns också en del program som sänts på senare kvällstid och som vänder sig till en yngre vuxenpublik, t.ex. *Musikbyrå*.

Inköpta program för barn och ungdom utgör en stor del av utbudet. Under året kan märkas program från Disney. Bland övriga inköp märks *Arthur*, *Maisy*, *Nalle har ett stort blått hus*, *Mitt så kallade liv* m.fl.

Sveriges Television sänder också barnprogram som speciellt riktar sig till språkliga och etniska minoriteter, t.ex. *Juttu* (finska) och *Uldå* (samiska). Dessutom finns ett program för döva barn på teckenspråk, *Teckenlådan*. För barndomsdöva ungdomar avslutades serien *3U* som skildrar hur det är att vara ung och döv i Norden. *Kolla* är ett magasin som produceras för döva ungdomar och sändes under hösten 2000. Mosaikredaktionen sände under 2000 ett antal långfilmer för skolbarn som t.ex. *I morgon Mario* (Portugal), *Julio och ängeln* (Mexiko) m.fl.

Jämfört med 1999 är utbudet 2000 för barn och ungdom i det närmaste oförändrat. Emellertid har en omfördelning skett mellan förstasända program och repris. Det förstasända utbudet ökade med 28 timmar genom en relativt stor ökning av det svenska faktautbudet för unga. Satsningen på *Vera* är en förklaring. Samtidigt har en minskning av det repriserade utbudet skett – främst av den del av utbudet som har ett främmande ursprung. Under 1998 sändes fler programtimmar för barn och unga än något av de tidigare åren. Flera programserier sändes i längre serier än vad som varit brukligt och helgernas morgonsändningar förlängdes också något. Det visade sig vara svårt att bibehålla denna volym och sedan 1999 har satsningar i stället skett på ökad kvalitet och utveckling av interaktivitet i program för unga.

Det utbud som riktar sig till barn och unga har ökat med 183 timmar sedan 1996. Störst är ökningen i utbudet för de små barnen – 168 timmar. Utbudet för unga ligger i stort sätt kvar på oförändrad nivå (+ 3 timmar) medan det utbud som riktar sig till barn och unga som också är funktionshindrade eller tillhör språkliga minoriteter har ökat med 12 timmar sedan 1996.

5.8 Skildringar av våld

SVT skall ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmets ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen. Sveriges Television bör ägna stor uppmärksamhet åt sättet att skildra våld i nyhetsprogram och andra program som informerar publiken om det faktiska våld som förekommer. (7§ Sändningstillståndet)

Program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som sänds i televisionen skall antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden. Sådana program får inte sändas under en sådan tid och på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt. Lag (1998:1713) (6 kap. 2§ Radio- och TV-lagen)

Bestämmelser som reglerar våldsskildringar i Sveriges Televisions sändningar finns såväl i radio- och TV-lagen som i sändningstillståndet. Dessutom tillämpar Sveriges Television sedan många år en egen policy inom området.

1 Sveriges Television skall allmänt visa återhållsamhet med grova våldsskildringar.

- 2 Fiktiva grova våldsskildringar utan konstnärligt eller socialt värde och som riskerar att endast verka förråande, skall inte visas i Sveriges Televisions kanaler.
- 3 Om grova våldsskildringar förekommer i fiktionsprogram skall sändningen förläggas till tidpunkter då barnpubliken allmänt sett inte tittar på TV. Sveriges Television placerar därför inte fiktionsprogram innehållande grova våldsskildringar före klockan 21.00. Samma princip gäller trailrar som innehåller våld.
- 4 Sveriges Television är skyldigt att spegla det existerande våldet i samhället i nyhets-, samhälls- och dokumentärprogram. Det kan ibland innebära att Sveriges Television måste visa bilder som kan verka upprörande på publiken. Det finns dock tillfällen då sådan upprördhet är ofrånkomlig för den fulla förståelsen av vad som skildras. Onödigt närgången och detaljerad bildjournalistik skall däremot inte förekomma.
- 5 Sveriges Television undviker så långt möjligt att placera nyhetsprogram i anslutning till barnprogram. Om nyheter ändå måste sändas i anslutning till barnprogram, t.ex. extrasändning, skall nyhetsredaktionen visa särskild hänsyn.
- 6 I både nyhetsprogram och fiktionsprogram skall, oavsett sändningstidpunkt, förvarnas i påannons eller programpresentation om det följande programmet/inslaget innehåller våldsscener som kan verka uppskåande på tittarna.

Sveriges Television har beslutat att den form av muntlig varning i påannons och motsvarande som programföretaget sedan länge tillämpar motsvarar alternativet ”varning i ljud” i bestämmelsen i radio- och TV-lagen. Principen är att varningen alltid skall framföras av en person, programpresentatör eller programledare, i bild.

Förutom företagets egen policy har Sveriges Television dessutom förbundet sig att följa de riktlinjer för våldsskildringar ”The portrayal of violence on television” från 1992 som EBU antagit. Riktlinjerna har tagits fram under medverkan av bl.a. Sveriges Television och BBC.

En förändring som gjordes 1999 av radio- och TV-lagen innebär en skyldighet att varna för våld även i trailrar som sänds efter klockan 21.00. Konsekvensen av detta har blivit att trailrar numera inte skall innehålla sådant som kräver varning. Dessutom bör inte trailrar för program som behöver varning sändas före klockan 21.00.

En genomgång av Granskningsnämndens fällningar avseende våldsskildringar under perioden 1996–2000 visar att Sveriges Television inte fälldes någon gång under 1996, tre gånger under 1997 och en gång 1998. Varken under 1999 eller 2000 förekom några fällningar. Det faktum att Sveriges Television inte fälldes någon gång avseende våldsskildringar under 1999 eller 2000, gör inte att uppmärksamheten minskar inom företaget. Frågan om skildringar av våld i olika typer av program och vikten av våldsvarningar behandlas i den interna utbildningen av programmedarbetare avseende för programproduktion aktuella paragrafer i sändningstillstånd och radio- och TV-lagen.

Sveriges Televisions hantering av våldsskildringar uppmärksammas noga av publiken. Synpunkter och reaktioner gäller framför allt program som sänts på tider då många barn tittat eller visavi program som vänt sig till en ung publik. Eftersom Sveriges Television anser sig ha ett särskilt ansvar för publiken när det gäller skildringar av såväl fiktivt som verkligt våld fortsätter arbetet att kontinuerligt förbättra företagets policy och tillämpningen av densamma.

5.9 Program för funktionshindrade

SVT är skyldigt att beakta funktionshindrades behov. Program skall även produceras för speciella målgrupper. Genom att utnyttja befintlig och ny teknik skall SVT under tillståndsperioden öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen. I fråga om program om och för funktionshindrade får SVT, SR och UR sins emellan fördela ansvaret för olika slags insatser. (18§ Sändningstillståndet)

Sveriges Televisions insatser för funktionshindrade utvecklas efter två huvudlinjer. Den ena är att göra programutbudet i sin helhet mer tillgängligt för människor med olika slag av funktionshinder. Den andra är att sända program som till innehåll och utformning vänder sig till särskilda grupper.

I likhet med tidigare år har Sveriges Television under 2000 tillämnat en överenskommelse med Sveriges Radio och Utbildningsradion angående program om och för funktionshindrade. Den innebär att programföretagen är överens om följande mål:

- att genom att utnyttja befintlig och ny teknik öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen
- att inom ramen för programföretagens totala utbud utnyttja mediernas särart för anpassning till funktionshindrades olika behov
- att producera program för speciella grupper av funktionshindrade
- att inom ramen för ordinarie utbud och inom respektive programföretags eget ansvar också belysa aspekter på olika frågor för funktionshindrade och deras situation
- att genom samordning av programföretagens insatser på bästa sätt utnyttja tillgängliga resurser

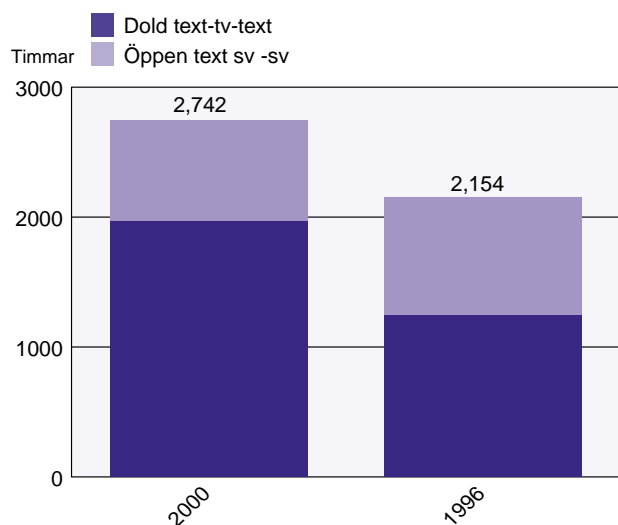
Överenskommelsen innebär att Sveriges Television fortsatt prioriterar att förbättra servicen för hörselskadade och döva.

Genom riksdagsbeslut övertog Sveriges Television från och med den 1 januari ansvaret för Sveriges dövas riksförbunds statsbidragsstödda produktion av teckenspråkprogram i Västanvik, Leksand. Denna verksamhet samt produktionen av Sveriges Televisions nyhetsprogram på teckenspråk sammanfördes till den nya SVT-avdelningen Dövas TV i Leksand.

Sändningar på teckenspråk uppgick under 2000 till 74 timmar jämfört med 78 timmar 1999 och 54 timmar 1996.

Diagram 5.9
SVT språkstöd för funktionshindrade

Antalet text-TV-textade programtimmar ökade från 2 154 timmar under 1996 till 2 742 under 2000. Det betyder att under perioden 1996–2000 har 588 text-TV-textade programtimmar tillkommit, en ökning med 27 procent. Hälften av det totala utbudet var genom textning tillgängligt för hörselskadade under 2000.

När det gäller synskadade innebär fördelningen mellan programbolagen att huvudansvaret för denna grupp ligger på de bolag som sänder radioprogram. Radiomediet är särskilt lämpligt att ge service till synskadade. Från synskadade ställs dock kravet på Sveriges Television att textrensa för program på andra språk än svenska skall göras tillgänglig.

Sveriges Television lämnar expertstöd till Iris Voxit AB:s, tidigare Svenska Enter Rehabilitering AB, utvecklingsprojekt "den talande textresan". Tekniken bygger på att TV-tittaren hos sig installerar en liten datorutrustning med vars hjälp TV-bildens undertextinformation återges som tal. Samtliga svenskspråkiga undertexter i alla TV-kanaler kan då bli tillgängliga vid alla tider på dygnet för såväl synskadade som andra som önskar höra texten.

Sveriges Televisions webbplats www.svt.se är delvis anpassad för synskadade. Med hjälp av talsyntesutrustning eller blindskriftsdisplay kan den synskadade här ta del av Sveriges Televisions programtablåer och text-TV-nyheter.

5.10 Utomstående bedömningar av Sveriges Television

Myndighetsbedömningar

På Granskningsnämnden för radio och TV:s uppdrag genomför institutionen för journalistik och media, JMG, vid Göteborgs universitet återkommande studier av programutbudet i svensk television. Den rapport som här kan sammanfattas avser 1999 och publicerades i juni 2000. Av "Svenskt TV-utbud 1999" framgår bl.a. följande om Sveriges Televisions kanaler: SVT1:s profil utmärktes av en stark inriktning mot fakta och nyheter. Faktainriktningen förstärktes under bästa sändningstid.

SVT2 hade ett stort utbud av både fakta- och underhållningsinriktade program.

SVT1 hade tillsammans med TV3 och Kanal 5 det mest omfattande utbudet av barnprogram och Sveriges Television var i likhet med tidigare år ensamma om att ha TV-program som särskilt vänder sig till invandrare och etniska grupper. En slutsats i undersökningen är att en svag tendens kan ses mot ett mer nyhets- och faktainriktat programutbud i SVT1 och SVT2. Genom SVT24:s nyhetssändningar (först som provsändningar, sedan som reguljära sändningar med fasta tider) ökade nyhetsutbudet kraftigt i Sveriges Televisions båda sändningskanaler jämfört med föregående år.

Slutsatsen beträffande Sveriges Televisions utbud var att de båda kanalerna under 1999 uppvisade störst programbredd både inom det informationsinriktade och det underhållningsinriktade programutbudet. Kanalerna karaktäriseras som breda public service-kanaler.

I undersökningen ingick SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, ZTV, TV6 och TV8.

Bedömningar på professionella/fackmässiga grunder

Sveriges Television har 2000 liksom tidigare år erhållit priser för olika program. I det följande ges exempel på internationella och nationella utmärkelser från 2000.

Törnrosa med Cullbergbaletten

(SVT Fiktion, Stockholm)
Dance Screen i Monte Carlo. Pris för bästa överföring.
The Golden Prague.
Grand prix Carina Ari.
Media Dance International i Paris. Pris för bästa överföring.

Brinna och brännas ut (SVT Samhälle, Stockholm)
Téléscience Festival Competition i Montréal i klassen Le prix du Président.

Tango, gräl och ledbesvär

(SVT Dokumentär, Stockholm)
Distinguished Documentary Award i Los Angeles i kategorin Feature.

Muharems resa (SVT Dokumentär, Stockholm)
Civis Europe Civiseurope – Life in cultural diversity.
Prix Europa i kategorin Human Rights.

I undantagens värld (SVT Fiktion, Stockholm)
Rädda Barnens journalistpris.

Jag älskar dig, Natasja (SVT Dokumentär, Stockholm)
Prix Italia i klassen dokumentär/fakta.
Stora Journalistpriset.

Det nya landet (SVT Väst, Göteborg)
Prix Europa IRIS för årets multikulturella TV-program.
FIPA i Biarritz, guld för bästa TV-serie.

I gravplundrarens spår (SVT Samhälle, Stockholm)
Prix Europa, hedersnämmande i kategorin TV

Current Affairs.

Barnen på Luna (SVT Fiktion, Stockholm)
Chicagos Internationella barnfilmsfestival.

Gud gav med stängd hand
(SVT Dokumentär, Stockholm)
Nordiskt Panorama i Bergen, hedersomnämning.

Mosquito, webbplatsen (SVT Fiktion, Stockholm)
Utmärkelsen Utmärkt svensk form samt hedersomnämning.

Eurovision Song Contest 2000
(SVT Fiktion, Stockholm)
Utmärkelsen Utmärkt svensk form.

Blodsvägen (SVT Nord, Luleå)
Prix Circom Regional, hedersomnämning.
Silverdraken i Krakow, årets bästa dokumentärfilm.
FIPA i Biarritz, silver i klassen för kreativa dokumentärer.

Hjärnkontoret (SVT Fiktion, Stockholm)
Vetenskapliga mediepriset av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien.

Den felande länken. Inslag i Reportrarna
(SVT Syd, Malmö)
Murvelfriset.

Torsk på Tallin (SVT Drama, Stockholm)
Silverspiran i San Franciscos The 2000 Golden Gate Awards för bästa TV-komedi.

Dödslockan (SVT Drama, Stockholm)
Guldnympfen för bästa regi av Daniel Alfredson vid TV-festivalen i Monte Carlo.

Plus (SVT Nord, Umeå)
Konsumentverkets Råd&Rön-pris.

5.11 Kvalitetsvärdering/kvalitetssäkring

SVT skall erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet. (9§ Sändningstillståndet)

Kvaliteten på Sveriges Televisions utbud kan bedömas ur olika perspektiv och på ett antal olika nivåer – från hela företagets utbud till enskildheter i ett givet program, från professionell kritik till den stora publikens reaktioner. Kvalitet kan aldrig på ett meningsfullt sätt uttryckas i exakta, allmängiltiga mått. Ändå diskuteras den fortlöpande bland programskaparna, ofta i dialog med den medskapande publiken. Publikens upplevelse av program uppfattas inom Sveriges Television som en viktig del i bedömningen av programmets kvalitet.

I takt med synergiutvecklingen på medieområdet förändras även förutsättningarna för Sveriges Televisions programverksamhet; nya möjligheter till kompletterande programtjänster via Internet öppnas, en dialog i realtid med och mellan tittarna blir möjlig och nya kanaler för tittarnas programmedverkan kan öppnas.

Tre olika aspekter på programkvalitet skall här uppmärksammas: kvalitet i produktionsprocessen, i det utsända programmet och i publikens upplevelse av programmet.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling inom Sveriges Television innebär att vid sidan av den formella utbildningsverksamheten som bedrivs i kursform ges dem som är nya i yrket möjlighet att ta del av erfarna programskapares kunskaper, arbetsmetoder och analytiska tänkande. Dessutom ges medarbetare kontinuerligt tillfälle till dialog och erfarenhetsutbyte med programskapare och andra yrkesrepresentanter, såväl internt som externt. Kompetensutvecklingsarbetet initieras både lokalt och centralt. Exempelvis har SVT Väst inrättat en särskild ”kompetensutvecklingsfond” som efter individuellt ansökningsförfarande utdelar särskilda medel till medarbetare som önskar fördjupa eller bredda sitt yrkeskunnande genom deltagande i extern kursverksamhet, studieresor och studiebesök eller i form av arbetsbyten m.m. Den traditionella formen för kompetensutveckling, dvs. företagsegna seminarier och konferenser, arrangeras fortlöpande i samtliga enheter. Samtidigt erbjuds möjlighet att delta vid mässor eller studiebesök vid andra medieföretag – nationellt och internationellt. En systematiserad mentorsverksamhet bedrivs också på flera håll inom företaget.

Programkontrakt

Programkontrakt är ett instrument för målfokusering och utvärdering av programprojekt. I kontraktet placeras ansvarig programchef in den tilltänkta produktionen i Sveriges Televisions utbud genom att klargöra varför och för vilka programmet skall göras, dvs. vilken funktion programmet skall ha i den samlade programutgivningen. Programmets projektledare specificerar därefter vilka effekter programmet skall uppnå visavi publiken. Därefter redovisas ingående med vilka medel de uppsatta målen skall nås: innehållet, formen, resurserna, kontrollerna etc. Efter ett avslutat projekt kan resultatet bedömas i förhållande till de mål som satts upp i kontraktet. Måluppfyllelsen kan relatera både till kvalitet och ekonomisk effektivitet.

Arbetet med programkontrakt har stegvis utvecklats inom Sveriges Television och används i dag systematiskt vid de enheter som svarar för huvuddelen av den tunga fiktionen inom Sveriges Television: SVT Fiktion, SVT Väst och SVT Syd. Genom införandet av projektorienterade arbetsformer – vilket utgör en av målsättningarna i Sveriges Televisions nya organisationsmodell – skapas nya och bättre förutsättningar för att införa programkontrakt inom samtliga genrer och programområden.

Programutvärdering

Programutvärdering görs mot bakgrund av de mål som satts upp i programkontrakt för den aktuella produktionen och i förhållande till allmänna professionella normer.

Utvärdering är ett självklart inslag i det löpande programarbetet. Vid samtliga programoperativa enheter genomförs veckovisa redaktionsmöten där pågående eller genomförda programproduktioner analyseras och

värderas med hänsyn tagen till den målsättning som finns för programmet och/eller de publikreaktioner man fått i anslutning till utsändningen. Inom nyhetsverksamheten genomförs motsvarande utvärderingsmöten dagligen.

En annan typ av utvärdering är revidering av löpande programserier, där utfallet sätts i relation till de framtida produktionsplaner som finns. Detta sker regelmässigt efter avslutad sändningssäsong. För nöjesproduktioner kompletteras programutvärderingen oftast genom en idébearbetning mellan säsongerna.

I avslutade projekt utvärderas både genomförandet av projektet (bemanningen, arbetstiderna, resursanvändningen) och innehållet i sändningarna. Resultaten dokumenteras för att kunna fungera som en kunskaps- och erfarenhetsbank vid initiering av nya projekt inom den aktuella genren.

Som exempel på andra former för utvärdering kan noteras att vid SVT Malmö har regionens designgrupp kopplats in i programprojekt för att förse alla medverkande med en gemensam referensram för det visuella uttrycket i programmet. Inom SVT Fiktion utvärderas alla produktioner dels av enhetsledningen och dels på projektledarmöten, där utsedda opponenter leder diskussionen med bl.a. programkontrakt som underlag.

Testpilot

Testpilot är en metod som utvecklats inom Sveriges Television för en analys av den sista länken i kommunikationsprocessen, nämligen tittarens upplevelse av programmet. Ju större överensstämmelsen mellan tittarens upplevelse och programmakarens avsikt med programmet, desto högre kan kvaliteten i produktionsprocessen anses vara.

Viktiga aspekter för programupplevelsen är bl.a. begriplighet, angelägenhet och programmets förmåga att engagera åskådaren. Tilltalet och formen i programmet skall träffa rätt hos målgruppen. Programinnehållet, tonen och dramaturgin skall därför följa genrespecifika lagar så att nöjesprogram upplevs som underhållande, att fakta-program ger tankeföda och att tittaren förstår sin samtid lite bättre efter en nyhetssändning osv.

Med hjälp av en datorstyrd mentometerteknik avger tittarna sina reaktioner på programmet medan de tittar. Efter avslutat tittande får de tillfälle att både genom svar på strukturerade frågor och med egna ord och funderingar ge sina synpunkter på det aktuella programmet.

Metoden kan ge ett detaljerat underlag för bedömning av i vilken mån programmet fungerar för tittarna på det sätt som varit avsikten. Metoden används både när en programserie förbereds och vid utvärdering av program som redan är etablerade. Under 2000 har Testpilot använts inom ett brett spektrum av Sveriges Televisions program och programtjänster.

Dialog i andra former

Även andra former för dialog med publiken förekommer

i kvalitetsutvecklingsarbetet; paneler av tittare med uttalat intresse för vissa temaområden har varit med och bedömt programupplägg. Spontana och inbjudna reaktioner via Internet i anslutning till program ingår i den utvidgade dialog som programskaparna numera kan föra med sin publik kring programmets teman. Detta kan även bidra till en fortlöpande kvalitativ utvärdering av själva programmet. Vidare genomförs årligen ett antal undersökningar där ett representativt urval av befolkningen bereds möjlighet att värdera programutbudet. Publiken får då möjlighet att betygsätta hur väl de tycker att Sveriges Television lyckats inom olika programområden eller med enskilda program. I enkäterna görs också fördjupade studier av publikens åsikter inom olika specialområden. Det kan gälla seriedramatik, nyhetsförmedling eller sportbevakning men också exempelvis användningen av Sveriges Televisions programutbud i form av videospelningar eller utnyttjandet av text-TV (se vidare avsnitt 9.3).

Genrearbete

Under verksamhetsåret 2000 har ett omfattande arbete lagts ned av de genreansvariga medarbetare som utsågs i början av året för att genom direktkontakt med producer och projektledare inom de olika ämnesområdena initiera ett företagsgemensamt kvalitets- och programutvecklingsarbete (se kapitel 4). Samtliga serieprogram har skärskådats utifrån de aspekter som i tillståndsvillkoren utpekats som centrala för Sveriges Television som public service-företag. Ett stort antal konferenser och överläggningar har också genomförts med deltagare från samtliga produktionsenheter. Arbetet har resulterat i justeringar i utgivningen – något som efterhand kommer att bli märkbart i Sveriges Televisions programverksamhet under 2001 och i den nya programtablå och kanalprofilering som etableras under året.

Beslut om nya programserier har föregåtts av s.k. pitching – en form av kreativt anbudsförfarande där samtliga programenheter fått möjlighet att delta. De enskilda förslagen har därefter blivit föremål för en professionell utvärdering som legat till grund för de produktionsbeslut som fattats. Pitchingförandet har dessutom i ett flertal serieprojekt kombinerats med pilotproduktion av program. I pilotprogrammen visualiseras de programidéer som ursprungligen föreligger i skriftlig form och ”försöksprogrammen” testas i grupper eller inför publik som får möjlighet att redovisa sina synpunkter och upplevelser innan programmets form och inriktning slutgiltigt fastställs.

5.12 Tillgodose publikens intressen i skäligen omfattning

Programmen skall utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet i skäligen omfattning tillgodoser skiftande behov och intressen hos landets befolkning. Även mindre gruppers intressen skall i görlig mån tillgodoses vid tidpunkter då en stor del av befolkningen har möjlighet att se programmen. (9§ Sändningstillståndet)

Det programschema som hösten 2000 låg till grund för sändningarna har i stort sett samma struktur som programschemat hösten 1999.

Nyheterernas sändningstider utgör själva grunden i schemat. *Rapport morgon* klockan 06.30–09.30 i SVT2 inleder vardagarnas sändningar i Sveriges Television. Nästa nyhetssändning är *Lunchnyheter från SVT24* klockan 12.00, som också utgör startpunkt för Sveriges Televisions eftermiddagssändningar i SVT1. Tiden fram till 18.00 består huvudsakligen av servicerepriser och matinéfilmer. I SVT2 startar eftermiddagssändningarna måndag–fredag med nyheter klockan 16.00. Sveriges Television erbjuder nyhetssändningar från tidig morgon till sen kväll med de stora sändningarna av *Regionala nyheter* 19.10, *Rapport* 19.30, och *Aktuellt, A-ekonomi* och *Sportnytt* 21.00. Den sista nyhetssändningen är lagd till 23.00. Dessutom sänds nyheter kontinuerligt i den digitala kanalen SVT24.

Tiden mellan 18.00 och 20.00 rymmer barn- och ungdomsprogram i SVT1 och program som vänder sig till en medelålders och äldre publik i SVT2. Här finns bland annat *Go'kväll* tisdag–fredag mellan 18.15 och 19.10.

Mellan 20.00 och 23.00 sänds program som tilltalar såväl små som stora publikgrupper. Syftet är naturligtvis att tillfredsställa olika behov och intressen hos publiken och för det tillämpas ett antal grundprinciper för tablåläggningen.

Sveriges Television sänder program i två kanaler och kan därmed erbjuda program av olika karaktär vid samma tidpunkt. På måndagar sänds dramaserier i SVT1 och *Nova/Vetenskapens värld* i SVT2. På onsdagar 22.00 sändes under 2000 *Seinfeld* i SVT1 och *Dokument inifrån/Dokument utifrån* i SVT2. På torsdagar 20.00 sänds *Rederiet* i SVT1 och svenska dokumentärer i SVT2.

Sveriges Television erbjuder olikartade valmöjligheter från dag till dag i en och samma kanal. Tablå för SVT2 vardagar mellan 21.00 och 22.00, mot nyhetstimmen i SVT1, är ett bra exempel på detta. Under hösten sändes *Plus* på måndagar, *Trafikmagasinet/Gör det själv* på tisdagar, en långfilm på onsdagar, *Familjebyrå/Uppåt väggarna* på torsdagar och deckare på fredagar.

Utbudet efter 23.00 består till stor del av servicerepriser.

Helgutgivningen skiljer sig något från vardagsutgivningen. Sändningarna på lördag och söndag inleds 08.00 med barn- och ungdomsprogram i SVT1. Sedan följer servicerepriser i båda kanalerna till ca 17.00. Sändningarna tenderar också att pågå något längre in på natten under veckosluten.

	MÅNDAG		TISDAG		ONSDAG		TORSDAG		FREDAG		LÖRDAG		SÖNDAG	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
08.00														
08.30														
09.00														
09.30														
10.00														
10.30														
11.00														
11.30														
12.00														
12.30														
13.00														
13.30														
14.00														
14.30														
15.00														
15.30														
16.00														
16.30														
17.00														
17.30														
18.00														
18.30														
19.00														
19.30														
20.00														
20.30														
21.00														
21.30														
22.00														
22.30														
23.00														
23.30														
24.00														
00.30														
01.00														

ÖVRIGA PROGRAM

SVERIGES UTBILDNINGSRADIO AB

NYHETER

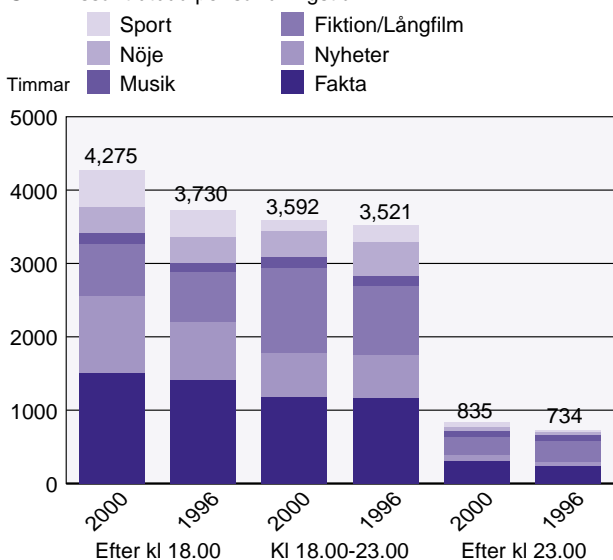
BARN OCH UNGDOMSPROGRAM

5.12.1 Programkategorier fördelade på olika sändningstider

Förstasändningar av program är ofta placerade på kvällstid mellan 18.00 och 23.00 med undantag av nyheter. Drygt 60 procent av alla förstasända program placeras på det som brukar kallas ”bästa sändningstid”.

Diagram 5.12.1

SVT rikssänt utbud per sändningstid

På dagtid dominerar faktaprogram (förstasändningar och repris) – var tredje dagsändningstimme är ett faktaprogram. Sedan 1996 har dagsändningarna ökat med mer än 500 timmar. Införandet av lunchnyheter ledde till att tiden efter 12.30 i SVT1 tabblades med nya servicerepriser. Det innebär att program som har sin förstasändning på sen kvällstid görs tillgängliga för fler.

På sen kvällstid har antalet programtimmar ökat mellan 1999 och 2000. Det har varit en ambition att förlänga sändningarna under kvällen. Det har i första hand skett med hjälp av servicerepriser.

5.12.2 Program för särskilda målgrupper fördelade på olika sändningstider

Sveriges Television riktar sig med särskilt utbud till fyra målgrupper – barn, unga, språkliga minoriteter och funktionshindrade. Dessa program förläggas till dag- eller kvällstid. Barn och unga har sitt fasta programblock måndag–lördag mellan 18.00 och 20.00 i SVT1. De här sändningarna kompletteras med morgonsändningar under veckoslut och längre lovperioder.

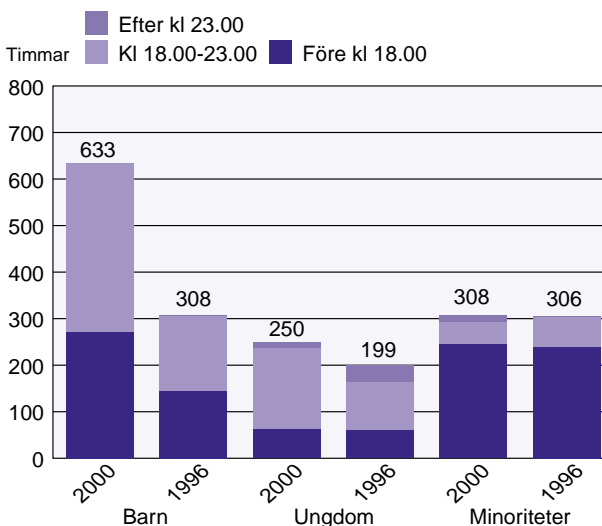
Programutbudet som är direkt riktat till funktionshindrade och språkliga minoriteter sänds i huvudsak före klockan 18.00. Sändningarnas tyngdpunkt ligger på vardagar klockan 17.45–18.00 (*Nyhetstecken och Utiset*), samt under lördag och söndag på dagtid med finska program och teckenspråksprogram.

De program som sänds efter 18.00 är till större delen program som *Mosaik* och *Grannland*, dvs. program med ett

mångkulturellt perspektiv. Ett litet antal programtimmar riktade till ungdomar har också sänts på sen kvällstid. Hit hör t.ex. programmet *P.S.*

Diagram 5.12.2

SVT rikssänt utbud - barn, ungdom och minoriteter - per sändningstid

5.12.3 Versionering

Sveriges Television tillämpar olika slags versioneringar av både svenska och utländska program i syfte att göra dem tillgängliga för publiken.

Begreppet versionering innefattar översättningstextning, översättning för berättare eller speaker, dubbning samt text-TV-textning. Program kan också versioneras genom att kommentator används. Det senare gäller så gott som undantagslöst sportprogram. Det förekommer också att bilder av främmande ursprung visas obearbetade.

Under 2000 omfattade det främmande utbudet totalt 2 570 timmar (nyhetsmaterial oräknat). Två tredjedelar av detta versionerades med översättningstext (se tabell 5.12.3). En stor del av de program som förses med översättningstexter hör till kategorin fiktion/långfilm – två av tre översättningstextade timmar under 2000. Den näst största kategorin är fakta. Drygt 400 timmar fakta hade översättningstext. Siffran visar dock inte översättningstext i nyhetsprogrammen. En faktor som påverkar statistiken är att de svenska program som innehåller förvärvade utländska inslag inte särredovisar bearbetningen av dessa. Som exempel kan nämnas *Dokument utifrån*.

En mindre del av utbudet dubbades. Det rörde sig om 154 timmar av i första hand program som vänder sig till barn.

Talad svenska anpassas också i form av textning som stöd för hörselhandikappade och personer med annat modersmål än svenska. Oftast används text-TV-textning. Vid servicereprisering av i första hand svenska program

synliggörs ofta den text-TV-textning som legat dold i förstasändning. Egenproducerade program som innehåller inköpta utländska inslag kan således innehålla såväl text-TV-textade som översättningstextade delar och översatta speakerkommentarer. Sedan 1996 direkttextas *Aktuellt* 18.00 i SVT2 vilket gör att hörselhandikappade nu kan ta del av hela nyhetssändningen textad.

5.12.4 Serviceprogram i utbudet

I Sveriges Televisions kanaler finns en omfattande information till publiken om kommande program – det s.k. serviceutbudet i programskarvarna. Denna service bedöms bli allt viktigare i takt med att det totala utbudet av program och kanaler fortsätter att öka. I breda allmänkanaler som SVT1 och SVT2 är denna service ytterst viktig för att olika publikgrupper skall hitta fram till de program de finner angelägna och intressanta.

Andelen serviceutbud i förhållande till det totala utbudet har varit i stort sett konstant sedan 1996. Mängden är i direkt proportion till det tillgängliga utrymmet som bestäms av antalet skarvar och deras längd. När antalet program ökar, ökar antalet skarvar.

Längden på skarvarna varierar men rör sig oftast om högst två minuter, eftersom programmen skall vara 1–2 minuter kortare än sitt tablåsatta utrymme. Inköpta program är oftast inte anpassade till denna ordning utan kan vara avsevärt kortare – och därmed skapa längre skarvar. Även egenproducerade program blir ibland längre än rekommenderat; det senare gäller oftast direktsändningar (se avsnitt 9.6.1).

Sedan 1996 har tre procent av all programtid ägnats åt denna slags service till publiken. Största delen av denna tid avser trailrar för kommande program. Mängden har ökat något under 90-talet, men stabiliseras på ungefär samma nivå under 1999 och 2000. Ungefär 180 timmar används varje år till trailrar. Det motsvarar i genomsnitt 15 minuter per dag och kanal (se tabell 5.12.4).

Trailerns uppgift är framför allt att inspirera till tittning genom att ge tips om kommande program med hjälp av smakprov ur programmen. Även mer allmän promotion av Sveriges Televisions olika programgenrer förekommer. Trailerutbudet bidrar till att ge tittarna en allmän uppfattning om kanalernas innehåll och bredd.

Presentation

Programmen i kanalerna presenteras på olika sätt i sändning. Under större delen av sändningstiden finns programpresentatörer (hallå) som påannonserar och informerar om programmen. Denna tid har också ökat något under 90-talet och uppgår nu till cirka 60 timmar, motsvarande drygt fem minuter per dag och kanal. Tanken med att Sveriges Television har programpresentatörer, till skillnad från de flesta andra europeiska TV-kanaler, är uppfattningen att en människa i bild bättre förmår att etablera en relation med tittaren än endast ljud eller text. Presentatören och den grafiska miljö som finns i skar-

varna är också viktiga för att ge tittaren en känsla av vilken karaktär kanalen har.

I programskarvarna förekommer också andra slags kortprogram. Det kan handla om myndighetsinformation i programmet *Anslagstavlan*, appeller från Radiohjälp eller Radiotjänsts information om ”skärpt avgiftskontroll”. Även andra kortprogram kan komma till användning för att fylla ut längre programskarvar. Endast ca 40 timmar har under 2000 använts till sådana kortprogram.

5.12.5 Myndighetsinformation

SVT skall kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. Sveriges Television skall tillse att meddelandet ges lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten. (19§ Sändningstillståndet)

Myndighetsmeddelanden sänds i Sveriges Television under programrubriken *Anslagstavlan*. Meddelanden kommer från svenska statliga myndigheter och är riktade till Sveriges befolkning. Mer än hälften innehåller information om medborgerliga rättigheter eller skyldigheter gentemot samhället. Övriga är huvudsakligen av varnande karaktär i syfte att skydda liv och hälsa. Meddelandena sänds på olika tider och veckodagar för att nå olika publikgrupper. År 2000 sändes *Anslagstavlan* med fyra-sex myndighetsmeddelanden vid drygt hundra tillfällen. Därutöver sändes enstaka myndighetsmeddelanden vid ytterligare några tillfällen. Totalt sändes *Anslagstavlan* 150–200 gånger under ett år.

En speciell form av myndighetsmeddelanden är kommunikér från Granskningsnämnden för radio och TV. När ett inslag har fällts av nämnden kan den ålägga Sveriges Television att på ”lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut”. Sveriges Television eftersträvar att redovisa varje beslut om fällning vid en tidpunkt då det fällda programets publik bedöms ha rimlig möjlighet att ta del av redovisningen. Under 2000 lästes sådana meddelanden i Sveriges Television vid tio tillfällen.

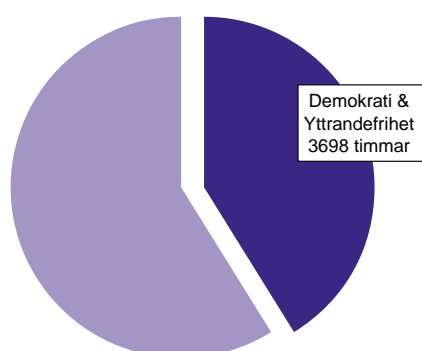
6. Demokrati och yttrandefrihet

Sveriges Television skall medverka till att medborgarna kan delta i samhällets demokratiska processer i vid bemärkelse och därigenom främja de demokratiska värdena. Sveriges Television skall värna och utveckla yttrandefriheten genom ett oberoende förhållningssätt samt medverka till att många röster och meningsyttringar kan göra sig hörda.

6. Demokrati och yttrandefrihet

De flesta av Sveriges Televisions program syftar till att främja utvecklingen av demokrati och yttrandefrihet. Det gäller de traditionella nyhetsprogrammen, liksom den debatt och granskning som förekommer inom ramen för flertalet program. Men även programformer som satir, bevakning av konst- och kulturliv, eller program som särskilt tar upp frågor med anknytning till språkliga etniska minoriteter, kan sägas ha det här övergripande syftet.

SVT Fokusområde:
Demokrati & Yttrandefrihet
Total sänd tid 8987 timmar 2000

I den här beskrivningen av Sveriges Televisions verksamhet presenteras emellertid bara nyheter och delar av faktautbudet under fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet*. Orsaken är att program förts till olika fokusområden efter det huvudsakliga syftet. Så finns till exempel program som förmedlar fakta också under fokusområdena *Kulturansvar* samt *Förströelse och underhållning*.

Den centrala delen av programutgivningen, som syftar till att främja yttrandefrihet och demokrati, är nyhetsförmedlingen. Sveriges Television sänder nyheter från tidig morgon till sen kväll i båda kanalerna för att erbjuda publiken en god service under en stor del av dygnet. En annan aspekt på yttrandefrihet och demokrati är att erbjuda publiken möjligheter att vid olika tillfällen under dygnet se reportage, samhällsdebatt och andra program som vidgar vyerna. En generös reprisering av just sådana program är en viktig del av det totala utbudet.

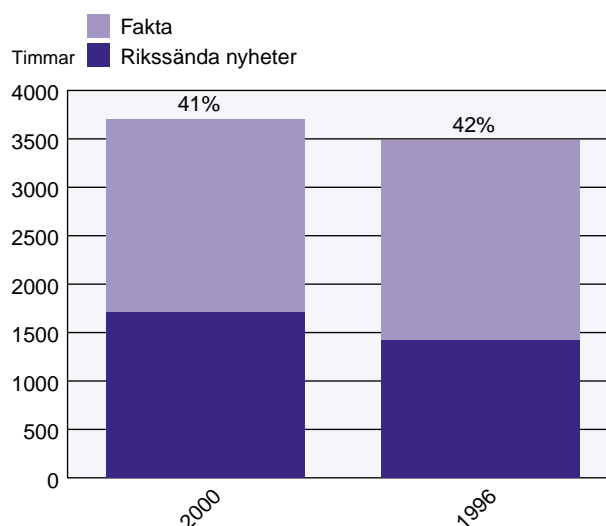
6.1 Utbudet av nyheter, fakta och samhällsprogram

SVT skall meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor. ...Sveriges Television skall sända regionala nyhetsprogram i minst samma omfattning som under verksamhetsåret 1996. (10§ Sändningstillståndet)

41 procent av det totala utbudet i rikssändningarna utgörs av program inom rubricerade område, dvs. sådana

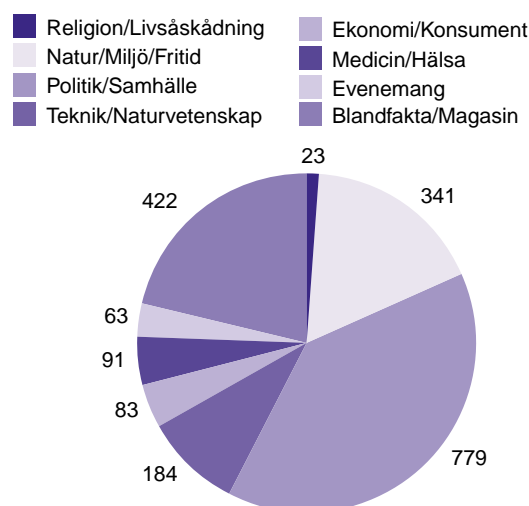
program som av Sveriges Television uppfattas medverka särskilt till att främja demokrati och yttrandefrihet. Detta är en minskning jämfört med 1999 som var ett år som skiljde sig från tidigare genom de omfattande demonstrationssändningarna från SVT24 på dagtid. År 1996 var andelen av utbudet inom fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet* 42 procent.

Diagram 6.1 a
SVT Yttrandefrihet/Demokrati rikssända timmar och andel av totala riksutbudet

Av programtiden inom detta fokusområde är knappt 70 procent förstasändning. Ett minskat antal sändningstimmar för nyheter under 2000 jämfört med 1999 innebär att andelen förstasändning inom området har återgått till nivån under tidigare år. Av drygt 1 700 timmar rikssända nyheter under 2000 var endast ett program att definiera som en repris. Nyhetsinslag återanvänds visserligen i sändningar, men kommentarerna och sammanhangen ändras under processen. Återanvändning av nyhetsinslag under dagen är en självklarhet, varför den tittare som ser många nyhetsprogram kan möta samma inslag flera gånger.

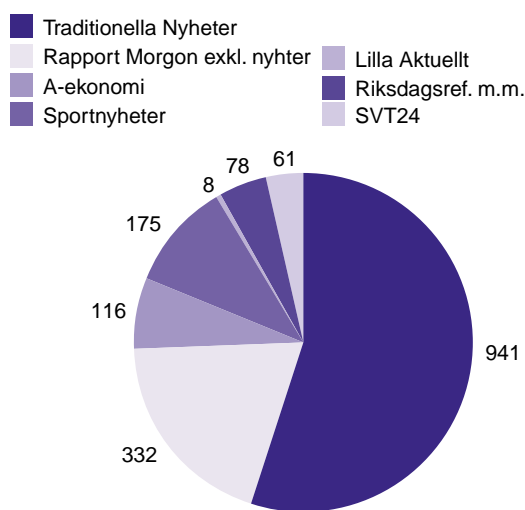
Diagram 6.1 b
SVT sända timmar fakta per underkategori 2000

Medan nyhetsprogram således endast i undantagsfall repriseras, förekommer en omfattande reprisering av det övriga faktautbudet. Ett undantag utgör olika evenemangssändningar som mer sällan återutsänds. Det rör sig här om program med stark närvarokänsla och många gånger om långa sändningstider.

Inom ramen för samhällsprogram används olika programutformning för att erbjuda bredd i speglingen. Många röster kommer till tals och området spänner över hela fältet med studiodebatter, intervjuer, granskande reportage och dokumentärer. Produktionen av fakta-program sker på nästan alla produktionsorter i landet för att ge största möjliga bredd åt innehållet.

SVT sända timmar nyheter per underkategori 2000

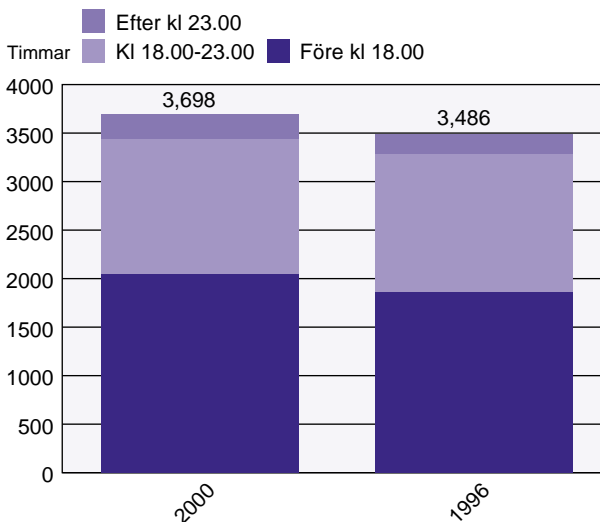
Fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet* minskade med fyra procentenheter sedan föregående år. Den största delen av minskningen ligger på nyhetsutbudet. Sändningar av SVT24 på dagtid under våren 1999 i Sveriges Television är den främsta förklaringen. Totalt sände SVT24 på detta sätt mer än 400 timmar under 1999. Nivån på de analoga sändningarna under 2000 har på intet sätt motsvarat detta eftersom SVT24 nu huvudsakligen sänder korta bulletiner på fasta tider, vilket genererat 61 sändningstimmar totalt under året.

Den programtyp som ökat mest sedan 1996 inom fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet* är dock fortfarande Nyheter. Förklaringen ligger främst i införandet av lunchnyheter och sommarsändningar av *Rapport Morgon*. Därnäst största ökning svarar program inom området natur/miljö/fritid för. Sedan 1996 har detta programområde tillförts 116 programtimmar. I jämförelse med 1999 har emellertid en minskning skett till följd av att *Vårt levande Europa* inte sänts i demonstrationssyfte för radiohandeln på dagtid.

I takt med att sändningstiden ökat under de senaste åren kan en förskjutning mellan dag- och kvällstidssändningar noteras för fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet*. Föregående års stora ökning av den del av utbudet som tabblågts på dagtid har dock återgått till en väsent-

ligt lägre nivå sedan dagsändningar för radiohandeln upphört. Sändningstiden på sen kvällstid fortsätter att öka något Tyngdpunkten på sen kvällstid ligger på programutbud inom området politik/samhälle (tabell 6.1 c).

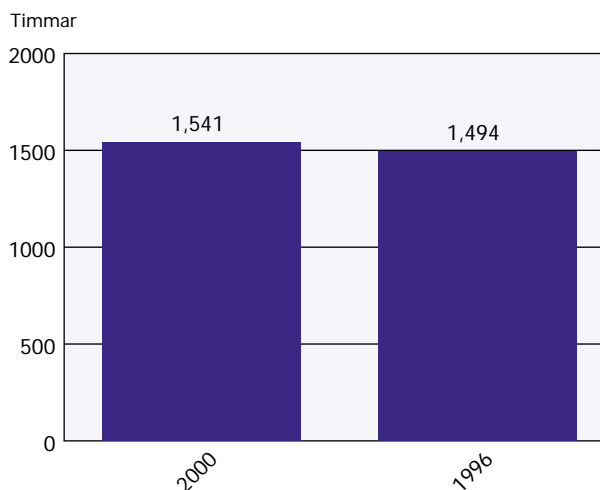
Diagram 6.1 c
SVT Fokusområde Demokrati & Yttrandefrihet per sändningstid

6.1.1 De regionala nyhetsprogrammen

De regionala nyhetssändningarna sker i nio program som sänds samtidigt över nio olika delar av landet. Från norr till söder sänds och produceras nyhetssändningarna enligt följande: *Nordnytt* (SVT Luleå/SVT Umeå), *Mittnytt* (SVT Sundsvall), *Gävle-Dala* (SVT Falun), *Tvärsnytt* (SVT Örebro/SVT Karlstad), *ABC* (SVT Nyheter & Fakta), *Västnytt* (SVT Göteborg), *Östnytt* (SVT Norrköping), *Smålandsnytt* (SVT Växjö) samt *Sydnytt* (SVT Malmö).

Diagram 6.1.1
Regionalt utbud ur produktionsperspektiv exkl. digital opt out

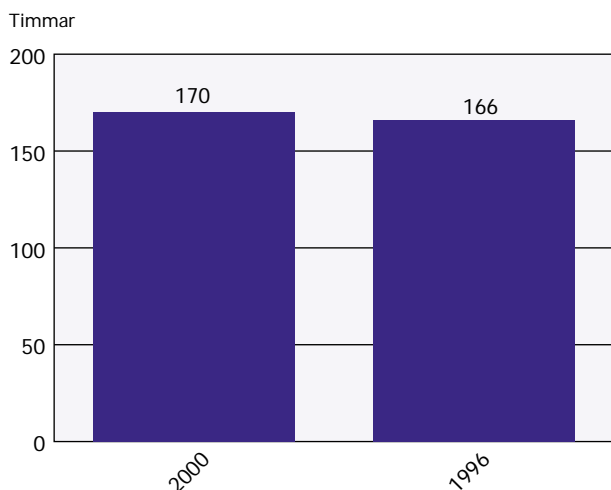

Volymen regionala sändningar är större 2000 än 1996 även om en närmast obetydlig minskning har skett sedan 1999. De tabblåagda regionala nyhetsprogrammen har under 1999 haft samma omfattning i hela landet – 169 timmar per nyhetsområde. Därtill kommer ett mindre antal

övriga regionala utsändningar på totalt 10 sändningstimmar.

Regionalt utbud ur publikperspektiv exkl. digital opt out

I de fem områden som har regionala digitala försöks-sändningar har s.k. opt out av dessa skett på dagtid i varierande omfattning. Totalt har 463 timmar vidare-distribuerats på detta sätt. Störst har omfattningen varit i SVT Syd respektive SVT Väst med vardera ca 180 analoga sändningstimmar under 2000.

6.1.2 Text-TV

SVT Texts nyhetsredaktion är bemannad dygnet runt, året runt. Nyhetsarbetet bedrivs fristående från andra redaktioner, men i ökat samarbete med framför allt nyheterna på webben och nyhetskanalen SVT24.

Samarbetet har bland annat resulterat i gemensamma satsningar vid stora nyhetshändelser, som exempelvis det amerikanska presidentvalet. De tre mediernas olika förutsättningar användes då för att bredda utbudet och erbjuda publiken såväl aktuell information som fördjupning och bakgrund.

Ett annat exempel är *Årskrönikan*, som producerades gemensamt av SVT Text och www.svt.se/nyheter.

Under EM i fotboll och sommar-OS gjordes speciella insatser på sportssidorna på SVT Text. En mycket uppskattad service var resultatbörsen. Den redan tidigare omfattande målservicen utökades också med damernas allsvenska fotboll och innebandyns elitserie.

I samband med OS-sändningarna kunde publiken hitta samtliga tablåer för OS-sändningarna i SVT Text, även för de fem digitala kanalerna. Under den svenska *Melodifestivalen* presenterades telefonnummer och information om låtar och artister på SVT Texts program-sidor. Detsamma gällde under *Eurovision Song Contest*.

6.1.3 Internet

Sveriges Television var ett av de första public service-

TV-bolagen i världen som löpande lade ut nyheter på nätet. Nyheterna på webben har sedan starten innehållit rörliga bilder. *Rapport* var det första programmet som under 1995 började med nyheter på nätet. Under 1997 etablerades en egen redaktion som uteslutande producerar för www.svt.se/nyheter.

Källorna till nyhetsmaterialet på nätet är Sveriges Televisions nyhetssändningar och text-TV. Webbnyhetererna består av textreportage med stillbilder samt videoinslag från sändningarna. Här finns en stor mängd bakgrunder till inrikes- och utrikeshändelser samt månadskrönikor. Dessutom finns ett fylligt nyhetsarkiv, som går tillbaka till den 1 oktober 1997, med länkar till relevanta webbplatser.

Regionala nyhetssändningar kan också ses på nätet. *ABC*, *Mittnytt*, *Nordnytt*, *Smålandsnytt*, *Sydnytt* och *Västnytt* finns i dag på webben med telegram och dagliga regionala videosändningar.

6.2 Nyhetsförmedling och samhällsbevakning med olika perspektiv

Sveriges Televisions nyhetsförmedling och samhällsbevakning vänder sig till alla invånare i landet. Medborgarna skall garanteras en snabb, korrekt och mångsidig information om aktuella händelser, såväl utomlands som i Sverige. Dessutom skall medborgarna ha tillgång till program som erbjuder dagsaktuella kommentarer, debatter och fördjupande analyser kring viktiga skeenden i samhällsutvecklingen.

En genomgripande omorganisation av nyhetsverksamheten har under året genomförts i Stockholm. Syftet är att skapa en gemensam planering och en förbättrad samordning mellan de sändande redaktionerna Aktuellt, Rapport, SVT24 och ABC. Redaktionerna bibehåller dock en redaktionellt självständig ställning.

Sammantaget skall den nya organisationen ge förutsättningar för de enskilda riksnyhetsprogrammen att bli mer profilerade och originella än i dag i fråga om val av ämnen och infallsvinklar. De innehållsanalyser och mätningar som gjordes före och efter övergången till den nya organisationen visar att andelen unika ämnen i de stora nyhetssändningarna 18.00, 19.30 och 21.00 har ökat markant sedan en gemensam nyhetsdesk infördes. En motsvarande minskning har skett av den rena reprise-ringen av inslag.

Genom att nyheterna och fakta/samhällsprogrammen nu finns i samma enhet i företaget, skapas bättre förutsättningar för samarbete och samspel mellan de olika programformerna och formaten.

En första utvärdering av den nya nyhetsorganisationen påbörjades under december med syfte att snabbt identifiera både positiva resultat och brister.

Gemensamt för nyhetsredaktionerna inom Sveriges Television är att de tillämpar en redaktionell pluralism, vilket innebär att ett stort antal medarbetare, under utgi-

varens ansvar, utövar ett självständigt redaktörskap för sina sändningar. Detta, tillsammans med enheternas spridning över hela landet, syftar till att skapa bredd och perspektivrikedom i bevakningen.

Sydnytt och *Smålandsnytt* har fortsatt den nyhets- och samhällsbevakning av Östersjöländerna som började redan 1996, och har inom ramen för denna specialbevakning sänt ett antal reportage från de baltiska staterna. *Sydnytt* är inne på sitt tredje år när det gäller ett speciellt samarbete med danska TV2 Lorry vilket har medfört en utvidgning av *Sydnytt*s regionala bevakning. *Nordnytt* bevakar kontinuerligt norra Ryssland och gjorde t.ex. vid tiden för Kursk-olyckan ett tiotal inslag för *Aktuellt* och *Rapport*. *ABC* har skildrat den ökande segregeringen i Stockholms län. *Västnytt* har förutom den ordinarie nyhetsverksamheten gjort specialprogram om Göteborgs-symfonikernas resa till Kina och Göteborgs systemstad Shanghai. *Gävle-Dala* har under det gångna året fått rapporter från ett antal extraordinära lägen som t.ex. gas-olyckan i Borlänge och de våldsamma sommaröversvämningarna.

Utvecklingen mot en ökad bevakning av den Europeiska unionen fortsatte under 2000 och präglades i slutet av året av det kommande svenska EU-värdskapet (se avsnitt 5.5.3).

Samhällsbevakningen vid sidan av nyhetsprogrammen har varit omfattande och har även den färgats av många olika redaktionella uppdrag och perspektiv. Samtliga regioner inom Sveriges Television producerar regelbundet samhällsprogram, där målet är att ge publiken nya kunskaper och bättre möjligheter att självständigt orientera sig i politik, samhälls- och kulturliv. Nedan följer några exempel på samhällsutbudet i Sveriges Televisions kanaler under 2000.

Norra Magasinet (SVT Nord) gjorde under våren reportage från Murmanskområdet. *Säljakt i Zolotitsa* tog upp säljakten ur olika perspektiv. Hexan, akrylamid, asbest och diklormetan och andra hälsofarliga ämnen som tilläts för framställning av livsmedel var ett annat ämne som behandlades av *Norra Magasinet*.

Reportrarna (SVT Syd) har under sina sex år regelbundet granskat forskning och framsteg inom medicin och vetenskap. Under 2000 visades *Den perfekta babyn*, om viljan att hitta den perfekta människan och konsekvensen av detta. *Möss eller människor* handlade om konflikten mellan klinisk och preklinisk forskning. *Folk och få – om en cynisk läkemedelsindustri* berättade om världens näst mest spridda sjukdom, Bilharzia.

Striptease (SVT Nyheter & Fakta) uppmärksammade en i högsta grad europeisk angelägenhet – s.k. trafficking. I två program skildrades den cyniska handeln med unga kvinnor, främst från de forna öststaterna. *De nya företagarna* var rubriken på ett annat *Striptease*-program som uppmärksammade hur det gått för 90-talets alla nyföretagare, som med bidrag förmåtts att starta eget. I programmet *Klippare och förlorare* granskades aktiespa-

randets ojämlikhet.

I serien *Dokument inifrån* (SVT Nyheter & Fakta) berättades i programmen *Bevararna* och *Förnekarna* om judehat, rasism och nazism i Sverige. En serie på tre program, *Svenska kommunister* tog upp den svenska kommunismens framväxt i Sverige och dess dramatiska historia.

Utrikesmagasinet *8 dagar* (SVT Nyheter & Fakta) har under året speglat samhällsutvecklingen och det politiska läget i en rad länder som Nordirland, Iran, Peru, Tjetjenien, Kina, Ryssland, Pakistan, Indonesien, Zimbabwe, Lettland, Kroatien, Brasilien, Sierra Leone, Syrien, Libanon, Mexiko, Irak, USA, Filippinerna, Burma, Tyskland, Jugoslavien, Kambodja, Afghanistan, Kosovo, Colombia m.fl.

Omvärlden har också bevakats i *Dokument utifrån* (SVT Nyheter & Fakta). Följande program har handlat om människors villkor i tredje världen: *Koffelane binkebane...*, en dokumentär där jämförelser görs mellan en ensamstående mor i Kenya och en ensamstående mamma i Blekinge. *Djävulens gruva*, en fransk produktion om gruvarbetare i Bolivia, BBC-dokumentären om s.k. hedersmord i Pakistan, *Mannens heder, kvinnans död*. Under sommaren visade *Dokument utifrån* en serie kallad *Exemplet Japan* och avslutade året med en historik serie från BBC.

Även inköpta program från andra TV-företag, fria producenter, produktionsbolag, dokumentärfilmare etc. ger viktiga bidrag till en allsidig bevakning av samhällsutvecklingen. Några exempel från 2000 är *Tala med mig systrar*, en film om Sydafrikas rasförtryck, *Barnen under jorden*, om gatubarn i Mongoliets huvudstad, *Norman Mailers USA och Historien om @*, det senare en serie i tre delar om Internet, samt *Mobila telefoner, mobila människor*, om den nya tekniken som är på väg att revolutionera all mänsklig kommunikation.

6.3 Opartiskhet och saklighet m.m.

Sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i televisionen. (1§ Sändningstillståndet)

Tillämpningen av radio- och TV-lagens och sändningstillståndets bestämmelser skapar grundval för trovärdigheten i Sveriges Televisions program och för programföretagets integritet och självständighet. Särskilt betydelsefullt är kravet att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt. Att bestämmelserna i sändningstillståndet och radio- och TV-lagen efterföljs, granskas i efterhand av statliga *Granskningsnämnden för radio och TV*. Nämnden tar emot anmälningar från allmänheten och kan även ta egna initiativ.

Det är få av Sveriges Televisions alla program och programinslag som blir ifrågasatta vad gäller kravet på opartiskhet och saklighet och de övriga bestämmelserna i sändningstillståndet och radio- och TV-lagen.

Under 2000 avgjorde Granskningsnämnden 194 ärenden rörande Sveriges Television. Det var en minskning jämfört med 1999, då antalet ärenden uppgick till 225. Detta var i sin tur en minskning jämfört med de 329 ärenden som förekom 1998.

Liksom tidigare år friades de flesta av de anmälda programmen utan att nämnden begärde yttrande från Sveriges Television. I 23 av de 194 fallen begärdes yttrande, att jämföra med 43 året innan. Av de 23 fallen ledde 13 till fällande beslut (se även tabell 6.3 a).

Av de 13 ärenden som ledde till fällande beslut rörde 4 kravet på opartiskhet och/eller saklighet, vilket kan jämföras med 8 året innan. De fällande besluten fördelade sig enligt tabell 6.3 b.

I enlighet med programföretagets skyldigheter har Sveriges Television publicerat de kommunicéer om fällningsbeslut som nämnden begärt.

I flera av de fällningar som rör sponsringsbestämmelserna har Granskningsnämnden även valt att hos domstol ansöka om påföljd i form av särskild avgift, ett slags böter. Vid slutet av 2000 uppgick avgiftskraven till 3,5 miljoner kr.

Sveriges Television bestrider skyldighet att betala avgift i de aktuella fallen. Såväl länsrätten som kammarrätten i Stockholm avslag nämndens avgiftskrav för sponsringsmeddelanden vid kanalväxlingar (Friidrotts-VM i Aten 1997). Två olika sändningar, vilka sker efter varandra och på olika frekvenser, låter sig mycket väl definieras som två olika program. Kammarrättens dom vann laga kraft sedan regeringsrätten avslagit nämndens ansökan om prövningstillstånd hos regeringsrätten.

Länsrätten i Stockholms län har i ett par andra domar ej godtagit nämndens påstående att Sveriges Television skulle vara förbjudet att sända sponsringsmeddelanden i matchpauser (OS i Nagano 1998 samt Fotbolls-VM 1999). Eftersom meddelandena ej stört tittarnas möjligheter att ta del av respektive match har de inte sänts i strid mot bestämmelserna, fastslog rätten. Nämnden har överklagat till kammarrätten, dock med sänkt avgiftskrav.

Sändningen från *Eurovision Song Contest 2000* sponsrades för tredje året i rad och nämnden ansökte om att Sveriges Television skulle betala särskild avgift för detta. Sedan länsrätten konstaterat att Sveriges Television är sådan medarrangör till evenemanget som förutsätts i sändningstillståndet avslogs ansökan. Nämnden har överklagat även denna dom.

Vidare anser nämnden att Sveriges Television skall betala särskild avgift för att SVT24 sökt och erhållit ett EU-bidrag avsett för bland annat icke vinstdrivande företag (inklusive public service-företag) vid EU-kommissionens generaldirektorat för information, kommunikation, kultur och audiovisuella medier. Länsrätten fann att det stöd Sveriges Television erhållit inte kan anses utgöra sponsring av det slag som Sveriges Television är förhindrad att ta emot. Nämnden har överklagat till kammarrät-

ten, dock med sänkt avgiftskrav.

Slutligen har länsrätten efter nämndens ansökan ålagt Sveriges Television att erlagga en särskild avgift för att, i strid mot reklamförbudet, ha publicerat namnet på ett företag som levererade tidtagnings- och poängställningsuppgifter i ett program från en internationell handbollsmatch. Publiceringen följde EBU:s praxis och Sveriges Television har överklagat till kammarrätten.

Den ökning av antalet fällningar mot sponsringsbestämmelserna som ägt rum sedan 1996 förklaras av den skillnad i tolkningen av bestämmelserna som råder mellan nämnden och företaget. Det är Sveriges Televisions uppfattning att nämndens nytolkningar utgör ogrundade regelpåbyggnader som medför mer långtgående förbud mot sponsring än vad lagstiftaren/statsmakterna angivit i radio- och TV-lagen och sändningstillståndet.

6.4 Kravet på oberoende och granskning

SVT skall granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna... (10§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television skall enligt sändningstillståndet bedriva verksamheten "självständigt i förhållande till staten, olika intresseorganisationer och andra maktgrupper i samhället". En konsekvens av denna grundsats, liksom av ovanstående villkor, är att Sveriges Television skall bedriva en granskande och undersökande journalistik. Enligt den praxis som utvecklats genom programmets utformning och beslut i Granskningsnämnden för radio och TV kan granskningen ha en kritisk infallsvinkel.

Det granskande uppdraget utövas i princip av alla nyhets-, fakta- och samhällsredaktioner inom Sveriges Television. Det politiska och ekonomiska livet i alla dess former utsätts för kontinuerlig granskning av såväl de rikstäckande nyhetsredaktionerna som av de elva regionala nyhetsredaktionerna. Exempelvis har *Tvårsnytt* granskat hur kommunerna utnyttjar IT och Internet, avslöjat kommunala oegentligheter, granskat kommunernas jämställdhetsarbete samt hur landstingets anställda inte fick lov att protestera mot neddragningar inom vården. *ABC* har studerat bostadssituationen och utförsäljningen av allmännyttan i Stockholm, satt sökarljuset på kollektivtrafiken och belyst effekterna av den ökade privatiseringen inom vården och skolan.

Den internationella utvecklingen granskas fortlöpande i riksnyhetsprogrammen, men även i specialprogram som t.ex. *8 dagar* och *Dokument utifrån*, båda producerade av SVT Nyheter & Fakta. I *Dokument utifrån* har det t.ex. sänts en belgisk dokumentär om Mobutu Sese Seko, som var Zaires diktator under mer än 25 år, ett program från den amerikanska public service-televisionen om Iraks president Saddam Hussein och den australiske filmaren John Pilgers rapport om hur FN-embargot mot Irak drabbar det irakiska folket.

Om dina, mina och landets pengar har det handlat i det ekonomiska magasinet *Summerat*, medan *Mediemaga-*

sinet kritiskt har granskat medievärlden. Båda magasinerna har producerats av SVT Väst.

Inom samhällsområdet har några redaktioner tilldelats specialansvar för att kritiskt granska förhållanden i samhällslivet. Det gäller t.ex. de undersökande reportagemagasinerna *Striptease* (SVT Nyheter & Fakta), *Norra Magasinet* (SVT Nord) och *Reportrarna* (SVT Syd). Några exempel på det som sänts är *Norra Magasinet*s granskning av arbetsskador och hur dessa frågor hantearas, vilken hjälp barn och föräldrar kan få av de sociala myndigheterna vid barnmisshandel, hur sjukvården byggs ut utan att köerna minskar och vilken kontroll det finns beträffande hem för unga brottslingar. Andra områden som granskats i *Reportrarna* är flygsäkerheten, den medicinska forskningen, kommuner som bryter mot lagen samt det på sina håll dåliga svenska vägnätet. *Striptease* följde spåren från plundrade gravar i Sydamerika, Asien och Sydeuropa och avslöjade köp och smuggelvägar för antikviteter. Under våren behandlades också den svenska ubåtsdebatten och de undervattenskränkningar som påstods ha skett under 80- och 90-talen.

Även konsumentinriktade faktaprogram som *Plus* (SVT Nord) och *Trafikmagasinet* (SVT Mellansverige) bedriver en oberoende journalistisk granskning inom sina ämnesområden. En typ av granskning har också funnits i *Nattöppet* (SVT Nord) som under 2000 haft formen av intervjuer med beslutsfattare och opinionsbildare.

Konsumentprogrammet *Rea* (SVT Fiktion) ägnar sig åt rättigheter och skyldigheter för barn i tioårsåldern. Även ungdomsprogrammet *Vera* (SVT Fiktion) innehåller granskande avsnitt.

På inköpsidan har TV-tittarna bl.a. kunnat ta del av BBC-dokumentären *Övervakarna*, om FN-observatörernas svårigheter att samarbeta med de irakiska myndigheterna. Sveriges Television har också sänt dokumentären *Urartad konst*, om hur Hitlers konstuppfattning medförde bannlysning av betydande konstnärer och konfiskering av deras verk, samt den brasilianska dokumentären *Berättelser från de dödas flod*, som beskriver hur guld och diamanter från brasilianska höglandet kom att bli investeringsmedel för den europeiska industriella utvecklingen under 1700-talet.

En mångfald redaktioner har haft möjlighet att bedriva egen research kring ämnen och företeelser man finner viktiga och intressanta för medborgarna. De programmässiga och journalistiska bedömningarna gör varje redaktion helt självständigt och utan någon annan publicistisk styrning än den som kommer av bestämmelserna i radio- och TV-lagen, sändningstillståndet och Sveriges Televisions interna policy. Denna redaktionella pluralism säkerställer en oberoende spegling och granskning av samhällslivet i programutbudet vare sig det sker i form av egen programproduktion, inköp eller som produktionsutläggningar.

6.5 Jämställdhet

I enlighet med Jämställdhetslagens krav fastställer Sveriges Television årligen en jämställdhetsplan som kontinuerligt utvärderas. Planen syftar till att uppnå ef-

fecker både i programverksamheten och på det personalpolitiska området.

Att jämställdhetsarbetet inom företaget återspeglas i programproduktionen är av särskild betydelse med hänsyn tagen till televisionens attitydskapande ställning i samhället. Företagets ambition är alltså att se till att jämställdheten kommer till uttryck, såväl i den allmänna programverksamheten som i program som speciellt fokuserar på jämställdhetsfrågor.

Det program som bäst anses ha främjat jämställdheten belönas varje år med det av företaget instiftade priset Prix Egalia. För verksamhetsåret 2000 utdelades priset till dokumentären *Frida – en trojkanarinna* producerad av Marianne Gillgren. Priset delas ut bland egna och samproducerade program av en extern jury.

Sveriges Television har tillsammans med fyra andra europeiska public servicebolag (NRK, YLE, NOS och ZDF) arbetat i ett treårigt EU-projekt med namnet *Screening Gender*. Projektet påbörjades 1997 och avslutades 2000.

Första året i *Screening Gender*-projektet ägnades till stor del åt den kvantitativa studien *Who speaks in television?*. Resultatet från studien visade bl.a. att av dem som medverkar (någon gång har ordet) i TV-rutan var fördelningen 68 procent män och 32 procent kvinnor. Motsvarande siffror för Sveriges Televisions programutbud var 64 procent män och 36 procent kvinnor.

Gemensamt för de fem programföretagen var att könsfördelningen i rutan var mest jämn i programgenren Barn och Ungdom och mest ojämn inom genren Sport.

Av det totala antalet internt medverkande i Sveriges Televisions program var andelen män 68 procent och andelen kvinnor 32 procent. Bland företagets nyhetspresentatörer var dock könsfördelningen 45 procent män och 55 procent kvinnor.

Det fortsatta arbetet inom projektet *Screening Gender* har varit inriktat på att ta fram ett utbildningsmaterial avsett för yrkesverksamma personer inom medierna. Materialet skall användas vid programutbildning och programutveckling.

Det färdiga utbildningsmaterialet presenterades på en internationell konferens i Stockholm i maj 2000 *Charter on equal opportunities in broadcasting – 5 years after London*, där Sveriges Television och Sveriges Radio delade på värdskapet.

Screening Gender-projektets undervisningspaket i form av video- och textmaterial presenterades för och förankrades i Sveriges Televisions programledning under hösten 2000. Under hösten tog också Programdirektören initiativ till en studie av Sveriges Televisions egenproducerade drama-utbud, vilket resulterat i rapporten *Det är dags nu*. Avsikten är att rapporten skall fungera som ett avstamp för en fortsatt diskussion om hur Sveriges Television totalt sett skall uppnå ett mer jämställt programutbud.

Det generella jämställdhetsmålet för Sveriges Television är att andelen kvinnor respektive män inom alla yrkesgrupper inte får understiga 40 procent. Målet skall vara uppnått senast under verksamhetsåret 2002.

Som ett delmål skall alla yrkesgrupper år 2000 befinna sig inom spännvidden 30–70 procent. Totalt under året – alla yrkesgrupper inräknade – var andelen kvinnor 42 procent och andelen män 58 procent. Könssammansättningen inom vissa yrkesgrupper är dock fortfarande långt från målet.

Det uppsatta delmålet avseende kvinnliga respektive manliga chefer var 40–60 procent. Under 2000 var antalet kvinnliga chefer – alla nivåer inräknade – 37 procent och manliga 63 procent.

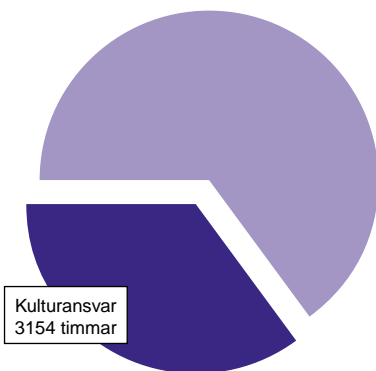
7. Kulturansvar

Sveriges Television skall levandegöra kulturarvet, medverka till utvecklingen av det mångkulturella Sverige och den nordiska identiteten samt samverka med och spegla det övriga kulturlivet i vid bemärkelse.

7. Kulturansvar

Sveriges Televisions kulturansvar är flerfaldigt. En television i allmänhetens tjänst speglar och granskar kulturlivet, såväl nationellt som internationellt. Sveriges Television erbjuder via olika bearbningsformer tillgång till kulturevenemang som de flesta har små förutsättningar att bevista på plats. Detta kan till exempel ske genom att hela föreställningar från scen transmittas eller transkriberas för TV-mediets förutsättningar. TV är självfallet också kultur i sig. Med sina egna former och uttryck skapar televisionen ett kulturutbud som inte existerar någon annanstans.

SVT Fokusområde:
Kulturansvar
Total sänd tid 8987 timmar 2000

Under fokusområdet *Kulturansvar* ryms de traditionella konstarterna, men också musik och fiktion i vid bemärkelse. Hit förs också det kulturorienterade faktautbudet samt förkunnsprogram med utsändningar från olika samfund. Här återfinns också ett antal evenemang där Sveriges Television förmedlat firandet av olika högtidligheter. Däremot finns inte kulturinslag eller kulturbevakning i nyhetsprogrammen med i utbudsstatistiken. Hela nyhetsområdet har definierats in under fokusområde *Demokrati och yttrandefrihet*. Det betyder dock inte att kulturinslag saknas i den dagliga nyhetsförmedlingen.

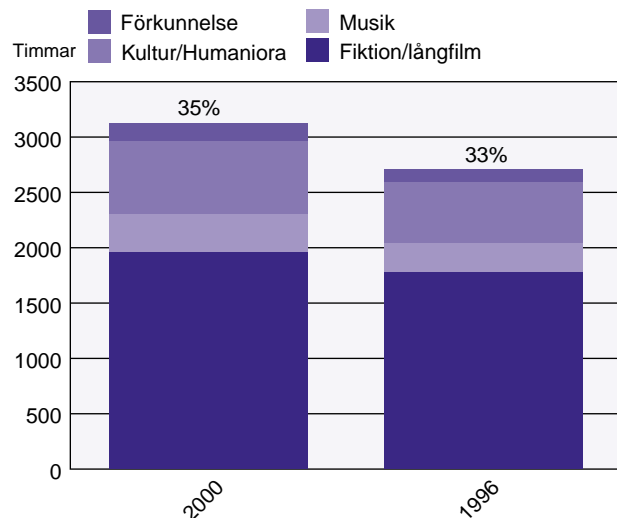
7.1 Utbudet av program med anknytning till kulturansvaret

SVT skall i sin roll som kulturbärare vidga och fördjupa sitt kulturansvar... SVT skall främja konstnärlig och kulturell förnyelse samt bedriva skapande verksamhet med konstnärliga uttrycksformer. Förnyelse av programinnehållet skall främjas. (11§ Sändningstillståndet)

Sveriges Televisions kulturansvar innebär ett krav på att förnya televisionen som egen kulturform. Denna ambition gäller självfallet alla programgenrer.

Sedan 1996 har samhälls- och kulturfrågor, ofta med mångkulturella utgångspunkter, beskrivits på nya sätt genom en stafett av program producerade på olika håll inom Sveriges Television: *Elbyl* (SVT Stockholm/Barn och Ungdom), *Sefyr* (SVT Malmö), *Propaganda* (SVT Göteborg) och senast *Fittja Paradiso* (SVT Stockholm/Samhälle).

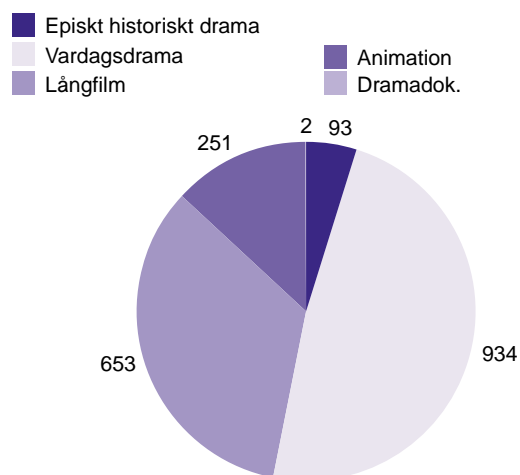
Diagram 7.1 a
SVT Kulturansvar - rikssända timmar
samt andel av det totala riksutbudet

Inom fiktionsområdet sändes nyskriven dramatik i serieform också under 2000. Från Göteborg sändes exempelvis den uppmärksammade serien *Det nya landet*, från Malmö *Skandalen i Ystad* och från Stockholm *Soldater i månsken*. Sveriges Television visade också scenföreställningar som *Vita hästen* från Nöjsteatern i Malmö och *Bildmakarna* från Dramaten.

35 procent av det totala utbudet i rikssändningarna utgörs av program som inordnats under fokusområdet *Kulturansvar*.

Diagram 7.1 b
SVT sända timmar fiktion per underkategori 2000

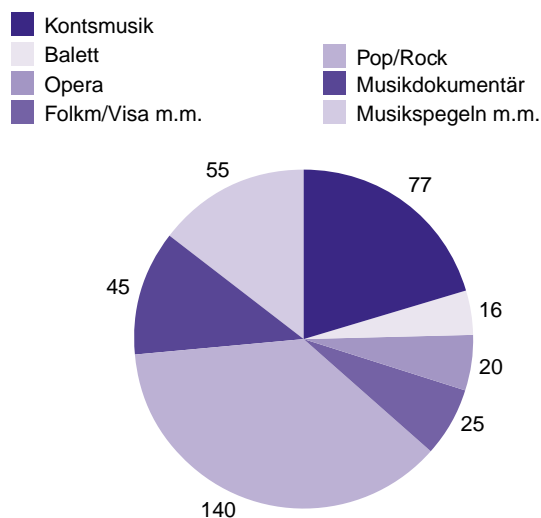
Inom fokusområdet är drygt 40 procent av utbudet förlagt till dagtid, men fördelningen varierar mellan olika programtyper. Sveriges Televisions religionsprogram är till största delen förlagda till sändningstider före 18.00, med hänsyn till att de följer gudstjänsternas tider på söndagar. Långfilmer ligger i stor utsträckning på sändningstider före 18.00, och längre föreställningar som opera och balett är ofta förlagda till dagtid och under helgperioder (tabell 7.1 c). En stor del av musikutbudet har sin reprisering på sen kvällstid.

Totalt sett har fiktionsutbudet på Sveriges Television minskat något mellan 1999 och 2000, medan utbudet av musik har ökat.

En förskjutning skedde under förra året. Förskjutningen innebar att produktionen i Stockholm minskade något, medan produktionen i övriga landet ökade. Produktionen i Stockholm utgjorde totalt 157 timmar under 2000, medan övriga landet stod för 304 timmar. Till det skall läggas förvärv av svenska produktioner till en omfattning av totalt 97 timmar.

SVT sända timmar musik per underkategori 2000

7.1.1 Text-TV

Kulturbevakningen ingår i den löpande nyhetsrapporteringen i text-TV. Sedan några år sker rapporteringen under egen vinjett, *Kultur*, (sid 150 i text-TV).

Bland satsningar på kulturområdet märks *Filmrutan* (sid 530 i text-TV), där samtliga biofilmpremiärer recenserar. Därutöver specialbevakas större filmgalor och kulturella evenemang av olika slag.

7.1.2 Internet

Sveriges Television har under år 2000 haft ett tiotal webbplatser kopplade till kulturutbudet. *Bildjournalen*, *Filmkrönikan* och *Röda rummet* har funnits sedan några år tillbaka, och innehåller fördjupande information om bildkonst, filmer och böcker.

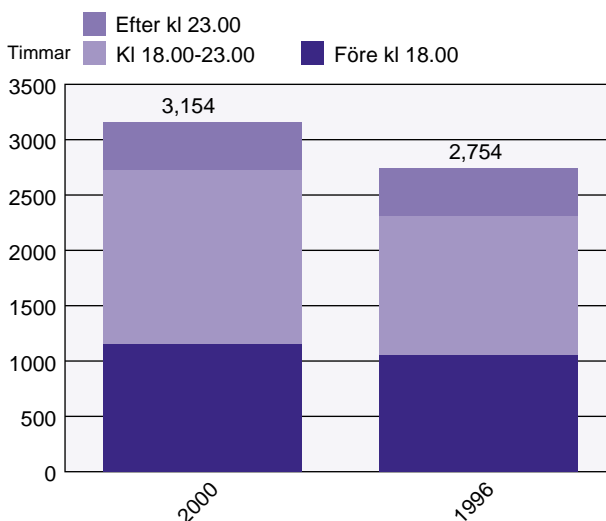
Nyttillskott under året är webbplatser för *Kritikerna* och *Reportage K*, med programinformation, kulturkritik och ett aktivt tittarforum. Under årets sista dagar lanserades *Filmsajten* som beskriver filmutbudet i de två kanalerna.

Musikutbudet på nätet är ungefär lika stort som kulturutbudet. En musikhändelse av stora mått var *Eurovision Song Contest* i Globen som hade en välfylld webbplats med mycket rörligt material och musikinformation.

Många musikwebbplatser vänder sig till yngre tittare, t.ex. *Jupiter*, *Mosquito*, *Vox-pop*, *Musikbyrån*, *Kvällstoppen* och *Rock!!!* Men det finns undantag för klassisk

musik, bl.a. en direktsändning av *Orgelprojektet* som innebar att man kunde uppleva invigningskonserten med den nybyggda barockorgeln i Örgryte Nya Kyrka även på webben.

Diagram 7.1 c
SVT Fokusområde Kulturansvar per sändningstid

7.2 Ett mångsidigt utbud på svenska språket

SVT skall tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på svenska språket och tillvarata den svenska kulturen i dess vidaste bemärkelse. (12§ Sändningstillståndet)

SVT skall se till att språkvårdsfrågor beaktas i programverksamheten. (17§ Sändningstillståndet)

Huvuddelen av Sveriges Televisions utbud är producerat i Sverige. Cirka tre fjärdedelar av de förstasända programtimmarerna är producerade inom landet eller i samarbete med utländsk part, men på det svenska språket. Särskilt framträdande är detta för programtyper som Nyheter, som till 100 procent produceras inom landet. Men detta gäller även för programslag som Fakta eller Nöje, där 78 respektive 90 procent av sändningstiden utgör inhemsk produktion. Även merparten av musikutbudet i förstasändning har inhemskt ursprung (tabell 5.6.2).

Sveriges Television erbjuder ett stort utbud av svenska produktioner – egna eller förvärvade – inom alla sex huvudområdena. De inhemska programmen dominerar över de främmande förvärven i förstasändning. Om repriserna beaktas blir dominansen än tydligare.

Under 2000 fortsatte programserien om det svenska språket – *Som sagt* som produceras av SVT Göteborg.

Sveriges Television servicerepriserar främst svenska program, men återutsänder också program efter en tid. På så sätt kan en ny publik få möjlighet att ta del av dem. De egna arkiven ger också goda möjligheter att med kort varsel ordna återutsändning av program i form av

minnesprogram eller exposéer, som på olika sätt uppmärksammar aktuella händelser.

Sveriges Television har ett allmänt ansvar för hur det talade och skrivna svenska språket utvecklas och samarbetar kontinuerligt med Sveriges Radio och Utbildningsradion i språkvårdsfrågor. Två heltidsanställda språkvårdare ger löpande information till redaktionerna i de tre bolagen. Bland annat utges en skrift, *Språkbrevet*, som syftar till att ge svar på aktuella språk- och uttalsfrågor.

I syfte att främja det talade och skrivna språket, samt stimulera intresset för språkbehandling, utdelar Sveriges Television sedan 1994 ett *språkpris*. Priset utdelas för föredömlig behandling av svenska språket. Pristagaren kan vara tillsvidareanställd eller frilansmedarbetare med långvarig relation till Sveriges Television. Priset tilldelades år 2000 producenten Olle Häger.

7.3 Spegla kulturlivet i olika delar av landet

SVT skall bevaka och granska händelser och utveckling på kulturlivets olika områden och i samspel med det övriga kulturlivet stimulera och förmedla olika kulturaktiviteter. Programutbudet skall spegla kulturlivet i olika delar av landet. (11§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television hade under 2000 flera olika kulturbevakande magasinprogram – *Bildjournalen*, *Centrum*, *Filmkrönikan*, *Kritikerna*, *Musikbyrån*, *Musikspegeln*, *Reportage K* och *Röda Rummet*.

Bildjournalen, som speglar konstlivet nationellt och internationellt, produceras i Malmö. *Musikspegeln* har ett motsvarande uppdrag rörande det seriösa musiklivet, och produceras i Örebro. *Filmkrönikan* produceras i Göteborg. Krönikan sänds fr.o.m. 1998 varje vecka under filmsäsong, med en kortversion varannan vecka och ett fördjupande magasin varannan vecka. *Musikbyrån* från Växjö, ett program som bevakar den nyaste populärmusiken i ett längre, fördjupat magasin, växte i format under 2000. Det program som speglar och diskuterar litteratur, *Röda Rummet*, produceras i Sundsvall. Det i Stockholm producerade *Centrum* övergick under hösten i *Kritikerna* och *Reportage K*.

Genom att redaktioner med olika uppdrag i kulturbevakningen finns på olika orter, är förutsättningarna för en spegling av kulturlivet i olika delar av landet goda. Redaktionernas primära uppgift är dock att svara för ett utbud som är relevant för landet som helhet (se tabell 7.3).

7.4 Det mångkulturella Sverige

SVT skall tillhandahålla program som speglar det mångkulturella Sverige. Programutbudet skall spegla olika länders kulturkretsar. (13§ Sändningstillståndet)

I Sveriges Televisions utbud återspeglas att allt fler boende i Sverige har anknytning även till andra kulturer än den traditionellt svenska. Det mångkulturella samhället

är en angelägenhet för alla och därför stimuleras alla redaktioner att anlägga ett sådant perspektiv i programarbetet.

Ämnen med mångkulturella dimensioner behandlas regelbundet i nyhetsprogrammen och inom programområden som Samhälle, Drama, Underhållning och Dokumentär.

Det mångkulturella perspektivet i utbudet för barn och ungdomar tar sig uttryck såväl i valet av inköp och samproduktioner som i det egenproducerade materialet. *Vera*, som vänder sig till ungdomar i 12–15 årsåldern, speglar i varje program det mångkulturella Sverige bl.a. genom urvalet av intervjuade ungdomar. De förutsättningarna gäller också i program för småbarn som *Abrakadabra*.

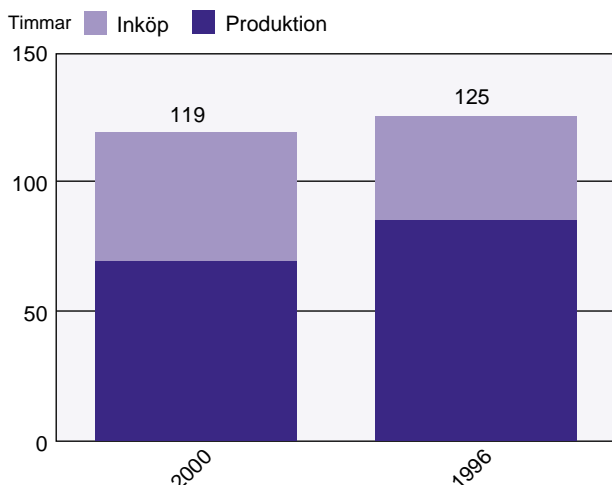
Speglingen av andra länders kulturkretsar sker inom de flesta programområden, inte minst genom inköp från andra länder. Exempel på fiktionsserier som sändes 2000 är *Stormens barn* (Frankrike) och *Eureka Street* (Irland). Under 2000 visades, förutom filmer från de vanligaste förekommande länderna även spelfilmer som *Under olivträden* (Iran), *Tusen små bubblor* (Italien) och *Till skolan med pappa på ryggen* (Kina).

Sveriges Television delade för fjärde gången ut *Prix Mosaik* som årligen tillfaller den/de medarbetare som bedöms ha gjort den främsta insatsen för att främja speglingen av det mångkulturella samhället. Priset tillföll Gunnar Carlsson, SVT Göteborg, för initiativet till och den kraftfulla satsningen på fiktionsserien *Det nya landet*, där huvudpersonerna utgörs av två asylsökande män.

7.4.1 Program med särskild inriktning på mångkulturellt perspektiv

Redaktionen Mosaik har ett särskilt ansvar för program som skildrar det mångkulturella samhället. Inom redaktionens ansvarsområde finns också programmen *Grannland*, *Gränslöst*, *Cityfolk* och *Kvinnor i världen*.

Diagram 7.4.1
SVT rikssänd programverksamhet från Mosaikredaktionen

I Mosaik behandlades under 2000 bland annat asylpolitiken i flera reportage. Reportagen visade unika bilder från Somalia, där människor hamnat i fängelse efter att de nekats asyl i Sverige. En speciell satsning gjordes under året för att belysa romernas situation. Ett antal tematiska program uppmärksammade romer i Sverige och tog upp ämnen som skola, boende, diskriminering och drogmissbruk. Ett mycket uppmärksammat dokumentärprogram berättade om Rosa Taikon och hennes kamp för romernas rättigheter. Andra teman handlade om skolans roll i ett mångkulturellt samhälle, vilket även återspeglades i debatter och reportage. En medveten satsning på ungdomar gjordes under hösten, då redaktionen genomförde ett framgångsrikt experiment med unga oerfarna programledare. Ämnesvalen utgick i hög grad från deras egna erfarenheter. Vid studiotillfällena kunde Sveriges Televisions tittare möta debattörer, experter och ungdomar från hela landet som aldrig tidigare fått möjlighet att medverka i något program. *Mosaik* har tagit upp konflikter mellan föräldrar och barn, visat på lösningar, och berättat om att åldras och att skiljas. Sammantaget har *Mosaik* producerat studio-diskussioner, tematiska reportagemagasin och dokumentärer med innehåll som växlat mellan sociala frågor, kultur och politik.

Programserien *Grannland* hämtade som tidigare år sina ämnen från Estland, Lettland och Litauen. Handelsminister Leif Pagrotsky utnämnde 2000 till Baltikums år i Sverige, och i ett program ägnades diskussionen åt Sveriges stora satsning på Baltikum. I anslutning till det baltiska året speglades också det stora renoveringsprojektet av gamla trähus som den svenska regeringen genom Riksantikvarieämbetet bidrar till i de baltiska staterna.

Gränslöst och *Cityfolk* är två programserier som drivs under EBU:s organisationsparaply och som bygger på programutbyte. Prix Europa Iris, som hösten 2000 gick samman med Prix Europa, tilldelades detta år ett av programmen i serien *Cityfolk*, producerat av holländska NPS. I fyra år har programserien sänts i Sveriges Television, och årets upplaga innehöll program från NOS (Hamburg och Rotterdam), ORF (Innsbruck), YLE (Tallinn) och Sveriges Televisions eget bidrag (Stockholm).

Mosaikredaktionen svarar också för inköp av långfilmer för både vuxna och barn. Barnfilmerna hette *I morgon Mario* (Portugal), *Julio och ängeln* (Mexiko), *Bröderna från Louhe* (Kina). Filmer kom även från Polen, Belgien, Peru, Frankrike och Indien.

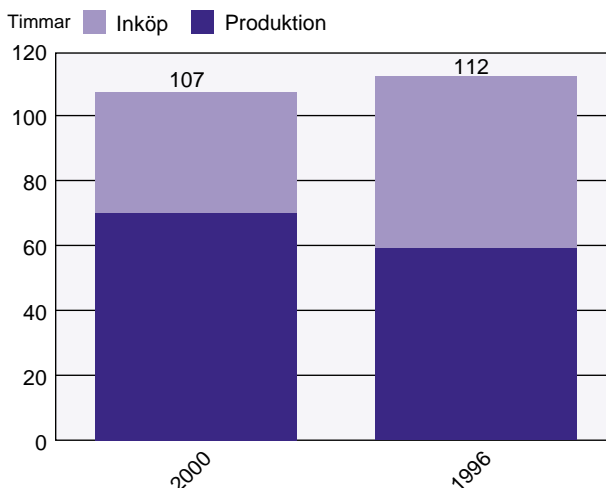
7.4.2 Etniska minoriteters ställning i programutbudet

SVT är skyldigt att beakta språkliga och etniska minoriteters behov. Samiska, finska och tornedalsfinska skall inta en särställning. (14§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion har sedan 1993 tillämpat en överenskommelse gällande programverksamheten på invandrar- och minoritetsspråk. Utvecklingen mot expansion av *nyheter på finska* och *Mosaiks* inriktning mot att spegla det mång-

kulturella samhället har successivt genomförts inom Sveriges Television.

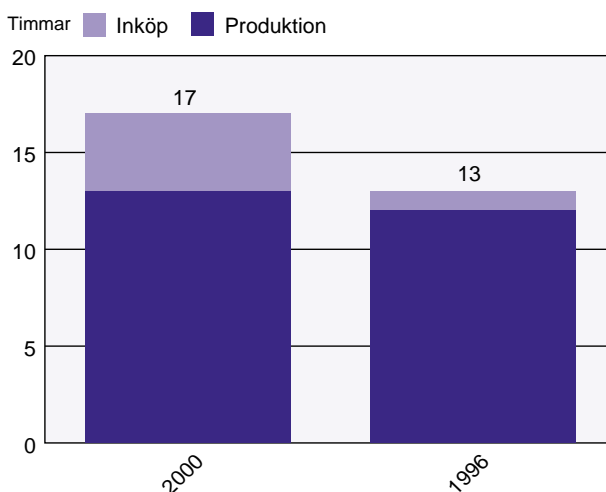
Diagram 7.4.2
SVT rikssänd programverksamhet för den finska minoriteten

Åtagandet att i första hand svara för ett utbud av finsk- och samiskspråkiga program kvarstår.

Med den dagliga nyhetssändningen *Utiset* belyses förhållandena i Sverige och andra länder från ett svenskt-finskt perspektiv. Vidare sänder Sveriges Television aktualitetsmagasinet *EKG* samt för barnpubliken *Moi mukulat* och *Juttu*. Inslagen textas till svenska respektive finska.

SVT rikssänd programverksamhet för den samiska minoriteten

På samiska sänts magasinet *Ärran* för vuxna och *Uldá* för samisktalande barn. Under 1999 började Sveriges Television sända magsinsprogram på meänkieli, dvs. tornedalsfinska. Under 2000 sändes tre rikssända program textade till svenska i serien *Och i Tornedalen sol*. Pro-

grammen behandlade det specifika med att leva och bo i Tornedalen och gjordes av programledare, reportrar, fotograf och redigerare som alla har sitt ursprung i den tornedalsfinska kulturen.

7.5 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner samt filmbranschen

SVT skall samarbeta med kultur- och musikinstitutioner i hela Sverige i syfte att erbjuda utsändningar av föreställningar och evenemang. Det årliga antalet samarbetsprojekt skall under tillståndsperioden öka jämfört med år 1996. SVT skall bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. (11§ Sändningstillståndet)

7.5.1 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner

Sveriges Television sänder varje år program i samarbete med kultur- och musikinstitutioner. Dessa program byggs på föreställningar och olika slags arrangemang som produceras vid respektive institution. Genom programmen från Sveriges Television erbjuds den publik som inte personligen kan närvara vid olika scenföreställningar, evenemang, visningar, föreläsningar eller motsvarande, en möjlighet att ta del av dessa.

Utöver denna form av samarbete förekommer en omfattande samverkan i en mer öppen form mellan olika redaktioner inom Sveriges Television och kulturinstitutioner runt om i landet. Denna samverkan kommer till uttryck i ett stort antal kulturbevakande och kulturspeglade program och i program med en folkbildande inriktning. Som exempel kan nämnas *Forum om för-intelsen*, som i samarbete med statsrådsberedningen och Judiska församlingen i Stockholm sändes i anslutning till den internationella konferens om nynazism, som arrangerades i Stockholm under året. Tillsammans med Dramaten producerades ett uppmärksammat dokumentärprogram, *Vildanden – en fantastisk historia*, som skildrade arbetet med uppsättningen av scenföreställningen *Vildanden*. I samarbete med Göteborgs universitet producerades ett program, *Orgelprojektet*, som beskrev det intrikata arbetet med att nyskapa en barockorgel i Örgryte kyrka.

Sändningen av *Nationaldagsfirandet på Skansen* är ett annat traditionellt och publikt uppskattat exempel på samarbetsprojekt där Sveriges Television gör det möjligt för svenska folket att följa ett evenemang som produceras av en lokal kulturinstitution.

Sändningar av rena scenföreställningar kan delas upp i två olika typer. Dels transmissioner, vilka utgörs av oarbetade utsändningar av föreställningar och av evenemang, dels av transkriberingar, där en viss TV-anpassning sker av det utsända materialet. Exempel på producerade scenföreställningar under år 2000 är *Vita hästen* från Nöjesteatern i Malmö, *Bildmakarna* från Dramaten, *Bouncers* från Teater Kastner i Stockholm samt *Standing Waves* med Norrdans och Sundsvalls kammarorkester.

Ett mycket utvecklat samarbete på musikområdet förekommer också med Sveriges Radios Symfoniorkester i form av TV-utsändningar från konsertverksamheten i Berwaldhallen.

Det totala antalet samarbeten med kultur- och musikinstitutioner ökade under 2000 jämfört med tidigare år. Sammanlagt genomfördes 68 samarbeten, vilket har resulterat i en TV-programproduktion på drygt 70 timmars sändningstid i förstasändning. En stor del av programmen har också repriserats. Speciellt markant är ökningen på musikområdet (se tabell 7.5.1).

Kultur och musiksamarbeten i de regionala digitalkanalerna

Vid en genomgång av förekommande samarbetsprojekt med kultur- och musikinstitutioner uppstår för närvarande vissa redovisningsproblem. Den utveckling som beskrivs sedan 1996 avser samarbeten som resulterat i sändningar av föreställningar och evenemang i Sveriges Televisions rikssända analoga kanaler. För att ge en heltäckande bild av den aktuella samarbetsituationen måste numera också den programproduktion som utsänds i de fem regionala digitala kanalerna uppmärksammas. Speciellt med hänsyn tagen till att den digitala programproduktionen skapat förutsättningar för ett fruktbart och mycket utvecklat samarbete med lokala kultur- och musikinstitutioner i hela landet.

Inom ett brett kulturområde som omfattar musik, dans, teater, konst, film och bildning, sker ett allt mer omfattande samarbete med institutioner och arrangörer. Det har resulterat i en mycket betydande sändningsutveckling i form av fristående program, transmissioner, evenemang och föreläsningsserier, bl.a. med lokala högskolor och universitet som fasta samarbetspartners. Särskild tyngd har denna sändningsverksamhet i kanalerna *SVT Väst* och *SVT Syd*.

Till exempel har *SVT Väst* i samarbete med Göteborgs universitet under året sänt 20 öppna föreläsningar kring Göteborgs ekonomiska historia. I *SVT Syd* förekommer ett synnerligen intensivt samarbete med lokala institutioner och arrangörer som representerar konstarter av olika slag. De digitala kanalernas tittare erbjuds tillgång till televiserade föreställningar och evenemang som det aldrig tidigare varit möjligt att erbjuda i de rikssända kanalerna. Beträffande *SVT Syd* kan det även noteras att kanalen etablerat samarbete med ett flertal danska kulturinstitutioner av rang.

För *SVT Syd* och *SVT Väst* har samarbetet med kultur- och musikinstitutioner omfattat ca hundratalet samarbetsstillfällen och en total förstasändningstid på omkring 60 timmar.

7.5.2 Samarbete med filmbranschen

Sveriges Television är part i det filmavtal som ingicks 1999 och började gälla 2000. Enligt detta avtal lämnar Sveriges Television 38 miljoner kronor i ett årligt ekonomiskt bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet. Jämfört med det tidigare filmavtalet är detta en ökning med 20 miljoner kronor. Vidare avser Sveriges Television att varje år samverka med filmbranschen genom samproduktion, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller film som erhållit stöd från detta avtal, för ett belopp motsvarande det ekonomiska bidrag som Sveriges Television lämnade i det tidigare filmavtalet, dvs. 18 miljoner kronor i 1999 års prisläge. Samverkan gäller såväl långfilmer som kortfilmer samt dokumentärer.

Förutom det direkta stödet till Filminstitutet samverkade Sveriges Television under 2000 i olika former med filmbranschen för sammanlagt 54,8 miljoner kronor fördelades på 63 titlar. Cirka 42 miljoner kronor avsåg 14 långfilmer. I jämförelse med 1999 har Sveriges Televisions samverkan minskat. Orsaken är det kraftigt ökade fasta bidraget till Svenska Filminstitutet. Dock överskrider samverkan vida det åtagande som Filmavtalet stipulerar och det har under året också skett en klar ökning inom området dokumentärer och kortfilm (se tabell 7.5.2).

Långfilmer där Sveriges Television under 2000 svarade för ett betydande ekonomiskt engagemang, var bl.a. *Eva & Adam*, *Trolösa*, *Livet är en schlager* och *Hans och Hennes*. Dessa och andra filmer, som Sveriges Television varit delaktigt i, har ännu inte visats i TV då dessa visningar ofta föregås av distribution på biograf, video eller visning i betal-TV.

Utöver det ekonomiska filmsamarbete som kanaliseras via Svenska Filminstitutet tillför Sveriges Television medel till filmbranschen främst via produktionsutläggningar på dokumentärområdet till s.k. fria filmare.

7.6 Folkbildning

Programutbudet skall som helhet präglas av folkbildningsambitioner. (9§ Sändningsstillståndet)

Uppdraget för Sveriges Television som medieföretag är – i ett vidare perspektiv – att skapa delaktighet. Detta för att kunna ge plats för samtal och åsiktsbrytningar samt utrymme för empati och gemensamma upplevelser via programverksamheten. På så sätt kan public service-televisionen fungera som ett hjälpmedel som ger tittarna möjligheter att orientera sig i samhället och som ger dem nya insikter och kunskaper. Det är i det samlade programutbudet som Sveriges Television fyller sin folkbildande roll och kan bidra till att stärka medborgarnas möjlighet att vara med och påverka sin egen framtid.

I en mer specifik bemärkelse erbjuder nyhetsprogrammen och de granskande och debatterande samhällsprogrammen i Sveriges Television information av folkbildande karaktär. Genom att spegla nuets händelser utifrån olika perspektiv erhåller tittarna tillgång till en bred kun-

skapsbas. I det mycket omfattande faktautbudet finns också ett brett spektrum av program som på ett populärt och lättansatt sätt erbjuder ny kunskap och nya erfarenheter. Även inom de lättare genrererna förekommer program som förmedlar nya bildningssfärer.

Eftersom många faktaprogram har en fast plats i utgivningen kan man se dem som en regelbunden möjlighet till ökad kunskap. Programmen består till stor del av inhemska produktioner och de repriseras något över genomsnittet.

I utbudet av återkommande titlar med folkbildande ambitioner märks exempelvis programmen *Dokument utifrån*, *Nova* och *Vetenskapens värld*. Men också publikfrågeprogrammet *Fråga Lund*, *Hjärnkontoret* för den yngre publiken och *Livslust* för den mognare.

Det finns vidare en folkbildande programgenre med ett mer avspänt förhållande till det bildande/utbildande perspektivet. Till denna vardagsfaktagrupp hör konsumentprogrammet *Plus*, *Gröna rum*, om växter och trädgård, resemagasinet *Packat och klart*, men också program som *Trafikmagasinet*. För de unga tittarna finns det nya konsumentprogrammet *Rea* och *Myror i brallan* som är ett naturprogram för barn.

Kulturmagasinen utgör en programkategori av klart folkbildande karaktär (jfr. avsnitt 7.3).

Folkbildning sker också under mindre faktabetonade förhållanden. Så fungerar t.ex. *Otroligt antikt*, ett program kring gamla föremål och deras användningsområden. Ett annat exempel är *Vi i femman*. Till folkbildande program kan också räknas kortprogram som *Sevärt*, *Läsvärt* och *Russin* eller *Svenska Krusbär*, där tittaren ges inblickar i bland annat den svenska dikt- och viskonsten. Även *Antikrundan*, som på ett populärt sätt berättar om gamla ting, hör till kategorin folkbildande program. *På spåret* är ytterligare exempel på en publikstark programserie på bästa sändningstid med ambitioner utöver att underhålla.

www.svt.se och SVT Text bidrar med sina fördjupningsidor till att vidga kunskaperna hos tittaren (se avsnitt 5.1.4 och 5.1.5).

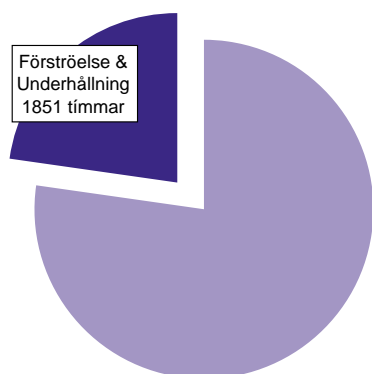
8. Förströelse och underhållning

Sveriges Television skall erbjuda en mångfald, både bredare och smalare, program för underhållning och nöje. Med sin förankring i hela landet och med sin fristående ställning gentemot kommersiella intressen har Sveriges Television en självklar uppgift att också underhålla och roa.

8. Förströelse och underhållning

Det har alltid varit viktigt för Sveriges Television att ge publiken upplevelser genom nöjes- och underhållningsprogram. Mediets förutsättningar att erbjuda tittarna engagerande förströelse har skapat många klassiska program. Sveriges Television betraktar humor och underhållning som viktiga instrument för att stärka kulturell och social gemenskap.

SVT Fokusområde:
Förströelse & Underhållning
Total sänd tid 8987 timmar 2000

Publiken har också alltid önskat och uppskattat underhållning och förströelse. Program som är underhållande är emellertid inte alltid detsamma som publikt breda program. Därför är det Sveriges Televisions ambition att erbjuda ett varierat underhållningsutbud som vänder sig till olika målgrupper och som är präglad av bredd och kvalitet. Ambitionen är att spegla och förmedla det som roar och underhåller tittarna, men också att skapa och visa upp nya programformer och talanger.

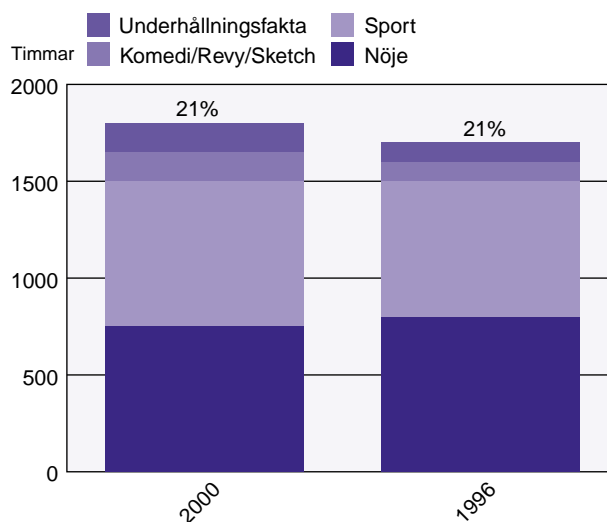
Under fokusområde *Förströelse och underhållning* beskrivs det mer renodlade underhållningsutbudet i utgivningen fördelat på olika programkategorier. Det bör emellertid understrykas att begrepp som underhållning och förströelse inte enbart karakteriserar de programkategorier som tagits med här. I gränsdragningen mellan fokusområden har till exempel drama, kultur och musik inordnats under Kulturansvar. Det finns dock ett undantag – komedier – som har förts till fokusområde *Förströelse och underhållning*. Sportprogram i form av evenemang, tävlingar eller dokumentärer som behandlar enskilda personer eller idrottsgrenar ingår. Slutligen har också underhållningsfakta inordnats vilket betyder att programtitlar som *Go'kväll* återfinns här.

8.1 Utbudet av program med syfte att förströ och underhålla

SVT skall tillvarata och utveckla televisionens särskilda förutsättningar att ge upplevelser och stimulera fantasin och därigenom ge möjligheter till inlevelse, engagemang och förströelse. (11§ Sändningstillståndet)

21 procent av det samlade utbudet under 2000 hör till fokusområdet *Förströelse och underhållning*. Nöje är den största kategorin och utgör lite mer än hälften av programtiden. Den näst största utbudskategorin är sport. Den sända volymen Nöje är i stort sett densamma 2000 som 1999. Det har däremot skett en stor ökning av sportutbudet, vilket relaterar till att 2000 var ett år då Sveriges Television visade både fotbolls-EM och sommar-OS. Den här ökningen visar sig framför allt som en utökad sändningstid före kl. 18.00 (se tabell 8.1 c).

Diagram 8.1 a
SVT Förströelse/Underhållning rikssända timmar samt andel av totalt riksutbud

I Sveriges Televisions uppdrag ingår att producera underhållningsprogram som på ett varierande sätt tillfredsställer publikens olika behov och intressen. Ambitionen bör också vara att utveckla genren. I utbudet 2000 finns en rad exempel på program som sammantaget uppfyller dessa båda syften.

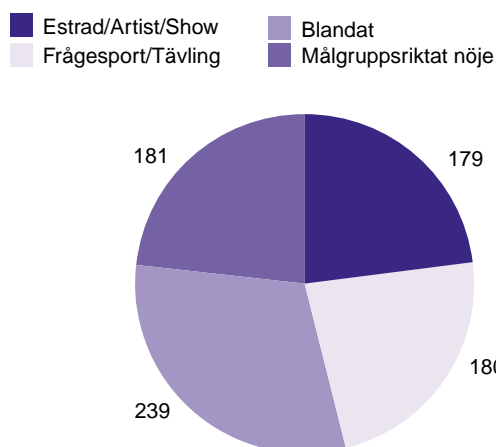
I program som *Så ska det låta* och *Allsång på Skansen* tar man fasta på den rika musikkatten och omvandlar den till underhållning. I *Rhapsody in rock* kunde vi följa ett populärt svenskt underhållningssällskap på turné i landet. I program som *Rock!!!* och *Kvällstoppen* har material ur Sveriges Televisions digra musikarkiv fått huvudrollen, vilket uppskattats speciellt bland den yngre delen av publiken. I programmet *Mosquito*, används den senaste tekniken för att stimulera, roa och bredda barnens musikintresse.

Sveriges Television stod också som värd för årets mest prestigefyllda EBU-arrangemang, *Eurovision Song Contest*, med 23 deltagande länder. Årets mest sedda TV-program alla kategorier blev den svenska uttagningen *Melodifestivalen* som sändes från Göteborgsoperan.

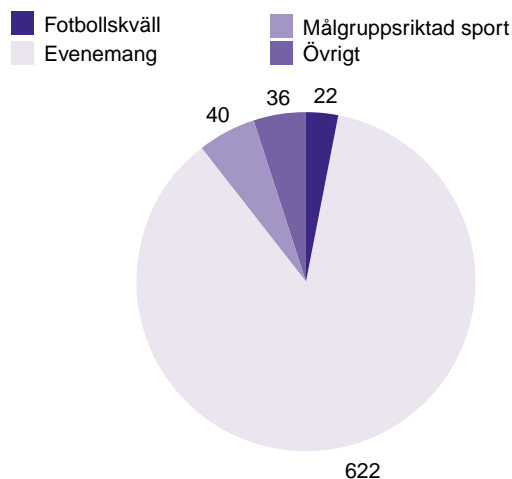
På spåret gör ämnen som geografi och historia lättillgängliga och stimulerande. Den geografiska mångfalden speglades i serierna *Pistvakt* och *Har du hört den förut* som på ett humoristiskt och enkelt sätt belyser kulturell och historisk särart i Sverige.

Diagram 8.1 b
SVT sända timmar nöje per underkategori 2000

I de tre programmen *Sommartorpet*, *Gör det själv* (fakta-program) och *Uppåt väggarna* är det tittarnas heminrednings- och fixarfantasi som stimuleras i underhållande former. *Bumerang* har som mål att göra samtidshistoria underhållande. På samma sätt är det nutidshistorien som uppmärksammas i *Snacka om nyheter*. *Upp till bevis* ger tittarna en möjlighet att själva ifrågasätta sina fördomar och förutfattade meningar. *Söndagsöppet* speglar aktuella företeelser och presenterar personligheter från det breda svenska nöjesutbudet och *Anna på nya äventyr* intervjuar kända svenskar på ett nytt och mångbottnat sätt. I *Följ John* får tittaren följa med på annorlunda resor till platser som tidigare stått i centrum för mediernas uppmärksamhet.

SVT sända timmar sport per underkategori 2000

Klassisk sketchkomik fick sitt utrymme i programmet *Grogg* där Robert Gustafsson speglade ett flertal karaktärer. Sketchunderhållningen *Reuter & Skoog* har hjälpt till att lyfta fram diskussionen om kvinnor som drivande karaktärer i svensk underhållning. *Prat i kvadrat*, *Släktslaget* och *Diggiloo* är program som på ett lättansatt sätt bär frågesportsgenren vidare.

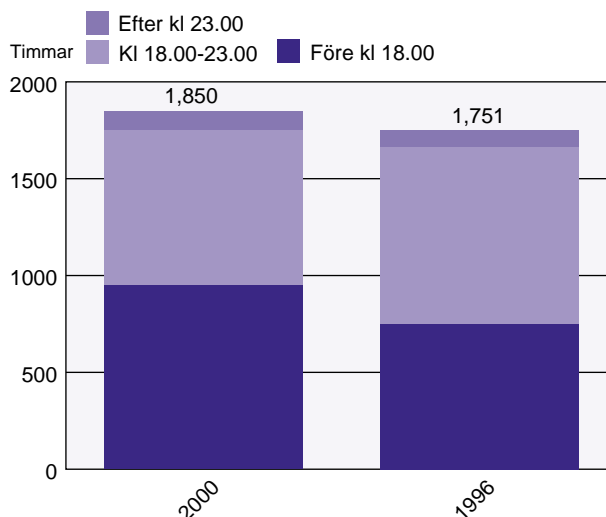
Sveriges Televisions roll att förnya underhållningsutbudet uppfylls också i program som *Expedition: Robinson*. Formatet har vidareutvecklats av produktionsbolaget Strix och Sveriges Television och fortsätter nu att spridas till många andra länder.

Sveriges Television värnar också om den svenska filmen i en rent underhållande mening. *Filmgalan* sändes åter i Sveriges Television under 2000. Ytterligare ett prestigefyllt prisprogram etablerades genom Den svenska *Idrottsgalan* som för första gången producerades som en tre timmar lång underhållningsfest från Globen. Årets största insamlingsevenemang i svensk television var *En kväll för Världens Barn* på nyårsdagen och dubbelgalan *En helg för Världens Barn* i november. De ingick i en årslång kampanj av Stiftelsen Radiohjälpen i samarbete med nio stora humanitära organisationer. Vid årets slut hade 112 miljoner kronor samlats in, varav ungefär hälften genom de interaktiva teleföntävlingar m.m. som arrangerades för Sveriges Televisions publik under insamlingskvällarna. Summan är den högsta någonsin för svenska TV-insamlingar. Radiohjälpens kampanj för barn i olika delar av världen fortsätter under 2001.

8.1.1 Text-TV

I vid bemärkelse kan sportutbudet i text-TV hänföras till begreppet förströelse och underhållning. Sportsidorna har under senare år utvecklats för att kunna ge en ökad och fördjupad redovisningstjänst från olika sportevenemang. Det gäller såväl resultat och tabeller som matchfakta och övrig statistik, dvs. den typ av fakta som lämpar sig i text-TV-mediet. Antalet sportgrenar och divi-

Diagram 8.1 c
SVT Fokusområde Förströelse & Underhållning per sändningstid

sioner som redovisas utökas kontinuerligt och omfattar nu ett 50-tal serier, vintertid och lika många sommartid. Dessutom tillkommer exempelvis olika VM- och EM-kval, Champions League och Uefacupen i fotboll samt en rad världscupställningar, skytteligor och rankinglistor.

För att ge plats åt all fortlöpande redovisning har Resultatbörsen utvidgats med tio sidor och omfattar numera 45 sidor, varav de flesta är flersidor.

En uppskattad service som utvecklas kontinuerligt är Målservicen där nästan alla matcher av vikt följs, mål för mål, under matchens gång. Ofta är även målgöraren angiven.

Större idrottsevenemang tilldelas egna avdelningar i utbudet. Under år 2000 gällde detta bl.a. EM i fotboll och sommar-OS i Sydney.

Redaktionen följer all sport av intresse även på nyhetsplats eller i form av förhandsartiklar. Under lördagar och söndagar är det inte ovanligt att sporten, inklusive resultat och målservice, bevakas på över hundra sidor.

8.1.2 Internet

Inom kategorin nöjeswebb har *Expedition: Robinson* en klar förstaplats. För fjärde året i rad har nöjesprogrammet följts upp med en mycket välbesökt webbplats. Nyheten i år är att ett webteam filmat resuméer och deltagarporträtt parallellt med TV-inspelningen vilka sedan publicerats på webbplatsen i samband med sändningen. *Allsång på Skansen* utnyttjade webben för att från Skansenscenen sända extranummer, som inte kom med i TV-sändningen. Ett tiotal ytterligare webbplatser har givit programinformation om Sveriges Televisions nöjesprogram.

Inom sportområdet har två evenemang inneburit stora satsningar på Internet, trots upphovsrättsproblematik. I samarbete med aftonbladet.se producerades webbplatser för Fotbolls-EM och OS i Sydney med resultat, krönikor, unika videointervjuer och mycket mer. Genomslaget blev utomordentligt. OS-sajten var Europas största och världens trettonde mest besökta, vilket innebar över 1,2 miljoner s.k. webbräffar.

8.2 Sport med bredd och mångfald

Televisionen har som medium unika förutsättningar att förmedla förströelse och underhållning från sportens värld. I Sveriges Televisions kanaler erbjuds en omfattande bevakning – ofta i direktsändning – av evenemang och tävlingar. Samtidigt bereds även plats för dokumentära program om enskilda sportutövare och olika idrottsgrenar. Sportprogrammen ger spänning, dramatik och engagemang till en mycket stor och kunnig publik. Det är en given uppgift för Sveriges Television att kunna erbjuda ett brett och kvalitativt utbud inom detta område (se tabell 8.2).

År 2000 var ett stort sportår med omfattande sändningar i Sveriges Television. Sportåret dominerades som tidigare nämnts av fotbolls-EM från Belgien och Holland samt OS i Sydney, Australien. Båda händelserna blev publika framgångar, samtidigt som sändningarna från OS kom att bryta ny teknisk mark.

Under fotbolls-EM delade Sveriges Television och TV4 på sändningarna. Sveriges Television sände 17 matcher, inklusive alla Sveriges matcher och finalen, medan TV4 tog hand om resterande 16. Fotbolls-EM dominerade juni månads TV-utbud totalt.

OS var årets stora kraftprov och den största sportsatsning som Sveriges Television någonsin gjort. Över 250 timmar producerades direkt på plats i Sydney till de ordinarie kanalerna. Dessutom blev Sveriges Television först i världen med att i digital miljö sända ytterligare fem "OS-kanaler". Detta kunde ske genom att utnyttja de fem fee-der/kanaler som EBU producerade från Sydney till sina 69 olika TV-bolag över hela Europa. I ett unikt samarbete med Boxer och Bredbandsbolaget sände Sveriges Television ut dessa signaler i det digitala marknätet och till specifika PC-kunder via bredband. Ett 30-tal reportrar och kommentatorer, som var placerade i Sveriges Televisions lokaler i Stockholm, kunde referera och kommentera över tusen "extratimmar" till ca 40 000 svenska hushåll. Experimentet fungerade mycket väl och över 100 000 människor tittade regelbundet på dessa sändningar, där man kunde välja bland 28 olika OS-sporter.

Hello Sydney var ett kvällsprogram med höjdpunkterna från dagens OS-sändningar blandat med underhållning och intervjuer. Programmet nådde i sportsammanhang ovanligt många kvinnliga tittare.

Trots att OS på grund av tidsförskjutningen mestadels sändes på natten och förmiddagarna var det publika intresset för sändningarna mycket stort.

Men sportåret 2000 innehöll mer än fotbolls-EM och OS. Under ytterligare ca 400 timmar skildrades ett 50-tal sporter i evenemangs- och nyhetssändningar.

Svensk simning fick ett stort internationellt genombrott under året, och Sveriges Television sände från både EM- och VM-tävlingar. Ishockey, friidrott, alpint, längdskidor, skidskytte, handboll, motor, tennis, ridsport och golf är också starka svenska grenar som hade en given plats i evenemangskalendern. Bevakning av svensk fotboll serverades regelbundet i programmet *Fotbollskväll*. Dessutom sändes för första gången 28 matcher i Superallsvenskan i det digitala regionala marknätet.

115 timmar nyhetsprogram i form av *Sportnytt* och *Sportspegeln* befäste också Sveriges Televisions roll som den viktigaste speglaren av svensk idrotts topp, bredd

och djup. *Lilla Sportspegeln* har dessutom genom sin balanserade belysning av både manlig och kvinnlig idrott kommit att bli en föregångare inom svensk sportjournalistik.

Dokumentären *Kroppen som motståndare* belyste Ludmila Engquists kamp mot cancer och väckte stor uppmärksamhet liksom *Världens bästa landslag* som sökte svaret på handbollslandslagets fantastiska framgångar under tio års tid.

8.3 Formatproduktion

På den internationella programmarknaden erbjuds i dag, förutom program till försäljning, även s.k. programformat. Programformatsköp innebär att man köper rätten att adaptera en programidé för den lokala marknaden, med det stöd från originalproducenten som tillgång till dokumentation, produktionslösningar samt allmän kunskap och erfarenhet innebär.

Program som lyckats väl internationellt och som bedömts passa en svensk publik förhandsköps ofta av något av de svenska produktionsbolagen. Även public service-företagen i Europa idkar utbyte eller försäljning av lyckade programkoncept.

Sveriges Television ges, genom att förvärva rättigheter, möjligheten att kunna välja om programmet skall produceras med egna resurser eller med utomstående produktionsbolags hjälp.

Formatförsäljning är i dag vanligt när det gäller nöjesprogram och drama, men även lättfakta och s.k. "dokumentärsåpor" förekommer numera i inhemsk tappning av en idé som saluförts på en internationell marknad.

Formatprogrammen utgör en mycket begränsad del av Sveriges Televisions totala utbud. Under 2000 var knappt ett tiotal programtitlar grundade i ett inköpt programformat. Merparten av dessa titlar bestod av nöjesprogram. Formatproduktionerna minskar således i omfattning jämfört med tidigare år.

Det bör noteras att program som görs med utgångspunkt från "format" aldrig är kopior av det ursprungliga konceptet. I flertalet fall har betydande förändringar genomförts.

9. Publiken

Sveriges Television skall erbjuda ett programutbud med hög teknisk kvalitet och tillgänglighet, som tillgodoser skiftande behov och intressen hos befolkningen och som bibehåller publikens förtroende.

9. Publiken

9.1 Sveriges Televisions ställning hos publiken

Sveriges Television skall ha en bred utgivning av program. Genom möjligheten att lägga program parallellt i två kanaler ökas valfriheten för publiken och bredden tydliggörs. Sveriges Television strävar efter att bibehålla och stärka publikens förtroende för företaget. Sveriges Television vill stå för trovärdighet, mångfald och kvalitet. Medborgarnas attityd till företaget är därför viktig att följa. Men det är inte tillräckligt att public service-tanken som sådan har stöd eller att utbudet till sin sammansättning av olika bedömare uppfattas ha en public service-prägel. Programutgivningen blir ytterst "public service" först då publiken väljer att titta på de program som erbjuds. Därför är det viktigt att följa upp i vilken utsträckning tittarna tar del av utbudet. Detta sker genom publikmätning av enskilda program såväl som programserier. Det sker också genom återkommande mätningar av publikens uppskattning av olika program-satsningar.

Det enskilda programmet ger sitt bidrag till den samlade bilden av publikens relation till TV-företaget. Genom mått på intresset för tusentals programtitlar får företaget detaljerad kunskap om publikens val. Dessa mått kan i sin tur sammanfattas i de båda måtten räckvidd och tittartidsandel, och visar på ett enkelt sätt hur företaget som helhet lyckats nå publiken. Även om dessa mått är kvantitativa, och bygger på hur lång tid publiken ser på Sveriges Television, eller i vilken omfattning de tittar in i programmen, kan de ges en kvalitativ tolkning. Befolkningen väljer att titta på TV då man har fri tid att disponera, och man lägger denna tid på de program som vid den tidpunkten bäst stämmer överens med vad man definierar som "ett bra program". Därför måste en hög räckviddsandel tillsammans med en hög tittartidsandel tolkas som ett mått på publikens kvalitativa värdering av utbudet. Sveriges Television menar att det är ett mått på utbudets kvalitet att en stor andel av TV-tittarna väljer att titta på SVT1 och SVT2 och att lägga en avsevärd del av sitt tittande på de program som erbjuds. Det hindrar inte att det enskilda programmet kan ha en relativt liten publik.

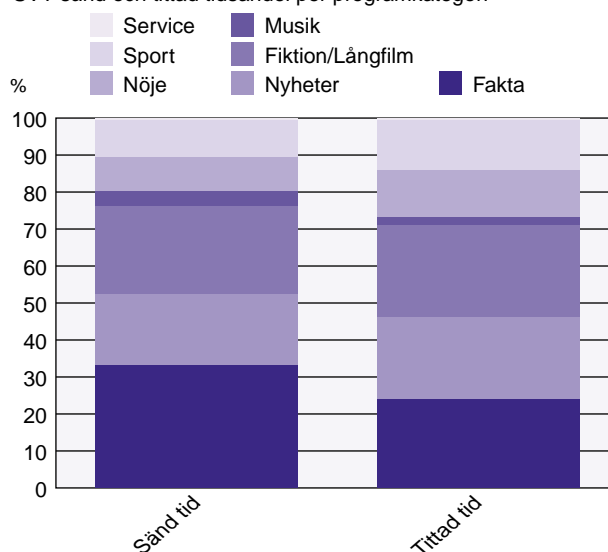
I följande avsnitt beskrivs publiken till Sveriges Televisions utbud ur olika perspektiv. En kortfattad beskrivning av de olika förekommande undersökningarna finns i kapitel 14, *Källor och definitioner*.

9.1.1 Utbud och konsumtion för Sveriges Televisions båda analoga kanaler

Utbudets fördelning på olika programkategorier kan kopplas till hur publiken fördelat sin tid mellan samma programkategorier. När de båda procentfördelningarna samlas i ett gemensamt mått får vi en beskrivning av överensstämmelsen mellan Sveriges Televisions och publikens fördelning av tid på olika utbudskategorier. Sveriges Television har valt att kalla måttet (kvoten mellan två procentvärden) för samstämmighetsindex. Om publiken lägger ungefär lika stor andel av sin tittartid på ett slags programutbud som Sveriges Television avsatt för detta utbud i tablån kan en samsyn anses råda och

måttet ligger nära 1. Jämförelsen gäller utbudet ur ett tittarperspektiv. Data kring utbudet skiljer sig från tidigare presenterade uppgifter eftersom vi här inkluderat också de regionala nyhetssändningarna ur ett tittarperspektiv (jfr tabell 6.1.1). En annan skillnad är att sportnyheter i denna redovisning ingår under huvudkategorin Sport – inte som i utbudsstatistiken under kategorin Nyheter. Utbudet har vidare rensats från sådan sändningstid som inte ingår i publikmätningarna som exempelvis trailer och hallå.

Diagram 9.1.1
SVT sänd och tittad tidsandel per programkategori

I figuren åskådliggörs endast huvudkategorier av utbudet. Program, som riktar sig till särskilda målgrupper, kan inte förväntas ha en lika stor andel av den totala befolkningens genomsnittliga tittartid som de har i de grupper programmen riktar sig till. Samstämmighetsindex för program riktade till språkliga minoriteter skulle t.ex. uppvisa en nivå som kraftigt understiger talet 1 i relation till den totala befolkningens tittande.

Av den tid publiken ger Sveriges Televisions båda kanaler lägger den drygt 22 procent på Nyheter. Efter förra årets utökning av nyhetsutbudet på dagtid har en återgång mot tidigare nivå skett år 2000. Andelen nyheter är dock högre än 1996. Samstämmighetsindex för Nyheter låg 2000 på 1,16. Nyheter efterfrågas alltså något mer av publiken än vad utbudet har i sin sammansättning. Även för fiktion råder en viss överefterfrågan från publiken. Fiktion är visserligen det näst största utbudsområdet i Sveriges Television. Nästan en timme av fyra hör till denna utbudskategori. Samstämmighetsindex för 2000 ligger på 1,06 för Fiktionsområdet. Nöje och Sport är områden som efterfrågas avsevärt mycket mer av publiken än vad som speglas i utbudsprofilen och samstämmighetsindex hamnar därför på en nivå på 1,42 respektive 1,34. Sport har totalt utgjort 10,1 procent av 2000 års utbud. Det är högre än föregående år, men väl i linje med 1996 eller 1998 som också var stora sportår.

Den största enskilda programkategorin i Sveriges Televisions utgivning är Fakta. Fakta, tillsammans med

Fiktion, upptar också de största delarna av publikens tittande. Närmare var fjärde tittartimme på Sveriges Television läggs på Fakta, var fjärde på Fiktion. Jämför man emellertid andelen Faktautbud med sin motsvarighet i publikens konsumtionsprofil kan man konstatera att det tycks råda underefterfrågan på Fakta. Jämfört med 1999 har publikens samstämmighetsindex också minskat något till 0,72 som under flera tidigare år varit den rådande nivån. Emellertid är det viktigt att beakta att nivån på Faktautbudet till stor del återspeglar den reprispolicy som råder inom Sveriges Television. Många faktaprogram repriseras såväl på eftermiddagstid som på sen kvällstid vilket ger utbudet en stor volym. Tittaren väljer dock vanligtvis endast ett av dessa sändningstillfällen varför utbudet blir större än efterfrågan.

9.1.2 Utbud och konsumtion i ett vidare perspektiv

Ambitionen med utgivningen och utformningen av programtablerna är att publiken skall ha intresse och möjlighet att välja många olika typer av programinnehåll ur Sveriges Televisions utbud. Public service-televisionen kan inte begränsas till att tillgodose endast vissa intressen eller behov. För att beskriva hur väl Sveriges Television lyckas med att vara relevant och angelägen inom alla programområden måste man studera hur publiken väljer inom dessa områden i det totala svenskspråkiga eller för svensk publik tillrättalagda utbudet, dvs. utbudet från Sveriges Television, TV4, TV3, Kanal 5 m.fl. kanaler. En betydande del av utbudet i dessa andra kanaler utgörs av Fiktion. Publikundersökningar visar att en stor del av det utbud som publiken väljer från dessa kanaler också är Fiktion.

Fördelningen av publikens tittande på olika programkategorier från de fem största svenska TV-kanalerna har hittills kunnat beskrivas med avseende på nyheter och sport. Totalt 58 procent av all sändningstid för Nyheter i de fem svenskspråkiga TV-kanalerna svarar Sveriges Television för. Föregående år var omfattningen drygt 60 procent. Av all tid som den svenska TV-publiken lägger på nyheter har Sveriges Television emellertid en ännu starkare ställning – närmare 70 procent av tiden läggs på nyheter inom Sveriges Television. Där finns således ett starkt intresse från publiken. Det förhållandet är särskilt tydligt vad gäller regionala nyhetsprogram. 6 procent av all tid som innehåller Nyheter i det svenska TV-utbudet utgörs av public service-företagets regionala nyheter och 11 procent av all tid som publiken väljer att lägga på nyheter ägnas regionalnyheterna från Sveriges Television.

Sportnyheter i TV kommer oftast från Sveriges Television – 68 procent av närmare 300 sportnyhetstimmar har sänts i SVT1 eller SVT2. Tittarna lägger drygt 77 procent av sin tittartid på de sportnyheter som Sveriges Television erbjuder. Även på sportevenemangsområdet har Sveriges Television en stark ställning. De nischade sportkanalerna får endast en mindre del av tittartiden. Det stora sporttittandet sker alltså i de fem stora allmänkanalerna i Sverige. Dessa erbjuder tillsammans närmare 1 450 timmar sportevenemang under år 2000. På det utbudet lade publiken närmare 70 timmar tittartid varav närmare 52 procent av tiden på Sveriges Television.

För övriga utbudsområden saknas idag en tillfredsställande metod att beräkna motsvarande mått på tittartidens fördelning.

9.1.3 Räckvidd

För att vara angelägen för alla måste Sveriges Television sträva efter att varje dag på året ha ett utbud som lockar olika grupper av människor. Bara då kan man påstå att den bredd och mångfald som präglar utbudet också anammas av publiken. Alla människor tittar dock inte på TV varje dag. Ungefär tre av fyra svenskar tittar någonting på TV en genomsnittlig dag. Det är bland TV-tittarna Sveriges Television bedömer utbudets förmåga att intressera många olika grupper i publiken och tillgodose olika önskemål. SVT1 och SVT2 har båda en räckviddsandel på mer än 50 procent. Tillsammans hade kanalerna en räckviddsandel på 80 procent under 2000.

Diagram 9.1.3 a
SVT räckviddsandel per veckodag

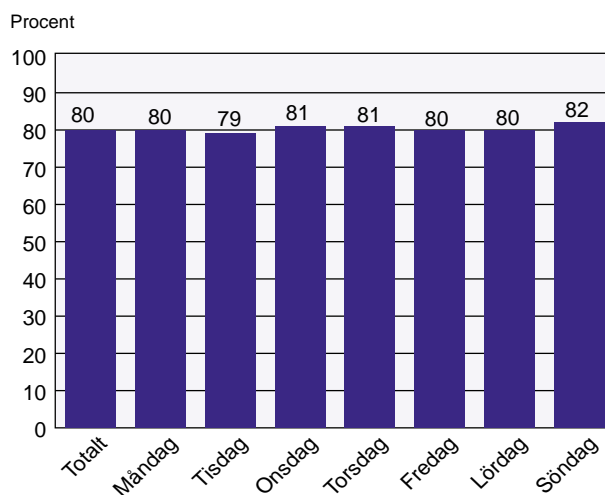
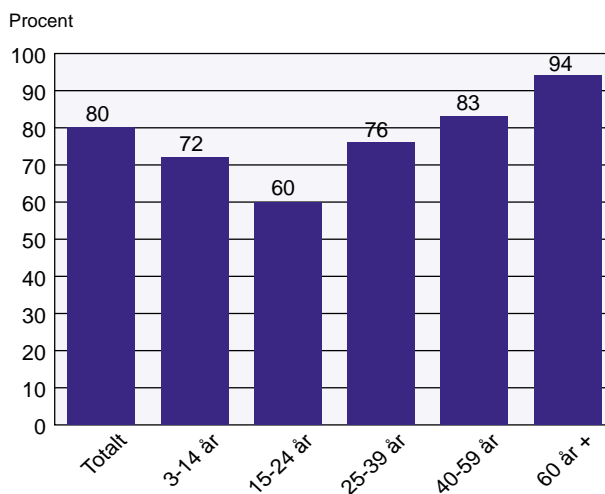

Diagram 9.1.3 b
SVT räckviddsandel per åldersgrupp

Att uppnå en hög räckviddsandel är en indikator på att Sveriges Television är angeläget för befolkningen oavsett ålder. Ung som gammal hittar något att titta på i någon av

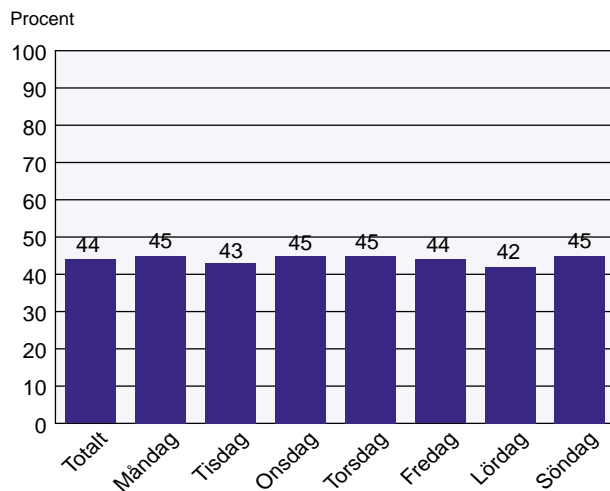

de båda kanalerna. Programutbudet vänder sig till såväl män som kvinnor. Olika intressen tillgodoses. I början av 1990-talet minskade räckviddsandelen för Sveriges Television till följd av ökad konkurrens. Sedan jämförelseåret 1996 har Sveriges Televisions räckviddsandel legat på en hög och tämligen stabil nivå trots tilltagande konkurrens. Ca 80 procent av befolkningen, oavsett kön, tittar på Sveriges Television en genomsnittlig dag. Räckviddsandelen är högst i de äldsta åldersgrupperna och lägst bland 15–24-åringarna.

9.1.4 Tittartid

Befolkningen har i takt med att nya TV-kanaler introducerats på marknaden ökat sin tittartid. Under samma period har också den del av dygnet då TV-sändningar är tillgängliga ökat. Morgon-TV erbjuds nu året runt och lunchnyheter har introducerats. Sena kvällssändningar har blivit betydligt vanligare än för tio år sedan. Efter flera års stabil tittartid kring drygt 140 minuter uppmättes för 2000 150 minuters tittartid i genomsnitt för TV-befolkningen 3–99 år. En förklaring till den ökade tittartiden kan vara att år 2000 varit ett stort sportår med fotbolls-EM och sommar-OS som flankerat en ovanligt regnrik semesterperiod för de flesta svenskar. Men även med hänsyn tagen till den tittartidsökningen tycks, på det stora hela, tittandet ha nått en stabil nivå. Det innebär att förändringar sker mellan kanalerna inom en totalnivå på ca 2,5 tittartimmar om dagen.

Diagram 9.1.4 a
SVT tittartidsandel per veckodag

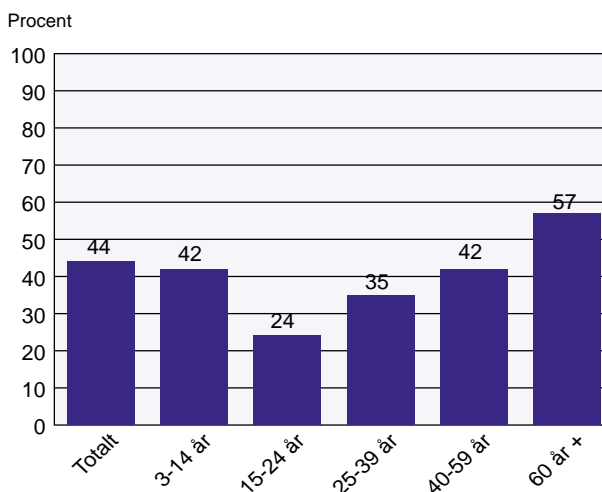

Tittartiden varierar mellan olika veckodagar. Sveriges Televisions konkurrenskraft varierar över veckan. Under veckosluten ägnas televisionen relativt mycket tid och konkurrensen om tittartiden är hård. Lördagar har under flera år varit den dag då Sveriges Television haft svårast att erbjuda ett utbud som svarar mot tittarnas intresse. Under 2000 har även fredagar och söndagar påverkats kraftigt av ökad konkurrens med minskad tittartidsandel för Sveriges Television som följd. Vardagarna i veckan har tidigare varit tämligen jämstarka, men under 2000 har tisdagar drabbats hårdare av den ökade konkurrensen. För första gången syns det tydligt i det samlade årsresultatet att konkurrensen om publiken inte bara sker

med helgernas nöjessatsningar utan att även vardagsfaktagenren bjuder kraftig konkurrens.

Alla åldersgrupper har, i ett längre tidsperspektiv, minskat andelen tid som ägnas Sveriges Television till följd av ökat utbud från andra TV-företag. Bland personer som är 60 år och äldre har Sveriges Television hittills haft ett mycket omfattande tittande. För första gången minskar tittandet på Sveriges Televisions program påtagligt bland de äldre och Sveriges Television förlorade 4 procentenheter av sin tittartidsandel inom gruppen. Det innebär att de äldsta också är den grupp som i störst utsträckning förändrat sitt tittarbete under 2000. Yngre åldersgrupper minskar också, men inte fullt så mycket.

Diagram 9.1.4 b
SVT tittartidsandel per åldersgrupp

Efter att tredje året i rad ha stärkt sin ställning bland barnen vänder åter trenden för Sveriges Television. I jämförelse med periodens början ligger emellertid barnens utnyttjande av SVT1 och SVT2 på en något högre nivå. Svagast utnyttjad synpunkt är Sveriges Television bland ungdomar 15-24 år. Den främsta orsaken till att många unga tittare i stor utsträckning föredrar andra kanaler än Sveriges Televisions är de andra kanalernas stora utbud av fiktion. Sveriges Television får bland de unga numera knappt en fjärdedel av tittartiden.

Män och kvinnor fördelar sin tittartid på ungefär samma sätt mellan Sveriges Television och övriga TV-kanaler.

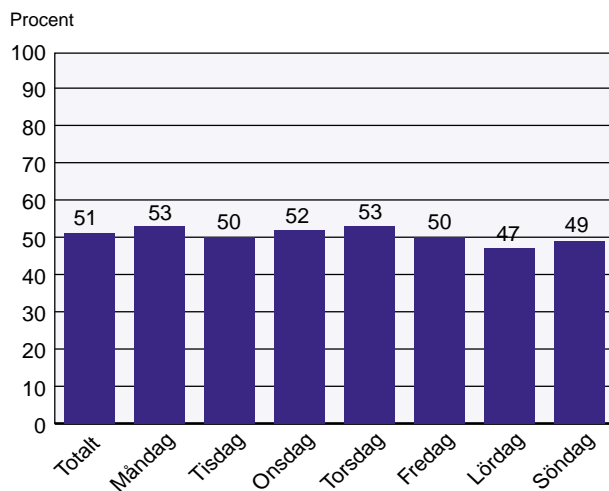
Det förtjänar att nämnas att 2000 varit det år då digital-TV på allvar blev en realitet för många tittare. Enligt undersökningar genomförda hösten 2000 har 7 procent av TV-publiken tillgång till utrustning för digital mottagning via marknät, kabel eller satellit. Detta sätter givetvis också spår i tittarbeteendet. Sista veckan i december 2000 uppmättes 4,8 procent av tittartiden på digital-TV. Det saknas ännu en metod som gör det möjligt för MMS AB att särredovisa detta tittande på enskilda TV-kanaler. Det betyder att tittandet på digital-TV behandlas ungefär på samma sätt som när time shift utnyttjas med video. En del av denna tittartid på digital-TV tillfaller naturligtvis

Sveriges Television när en uppdelning blir möjlig även om den tiden långt ifrån kan förklara hela minskningen från föregående år.

9.1.5 Tittandet på kvällstid

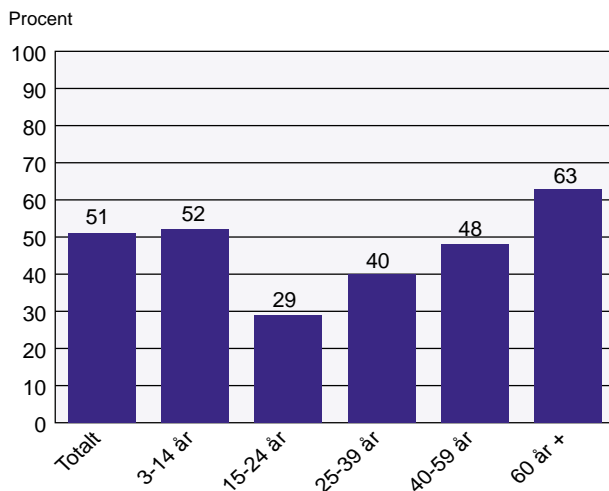
Av tradition är kvällen den tid som de flesta förlägger sitt tittande till. Mellan klockan 18.00 och 23.00 befinner sig mellan 1,5 och 3,5 miljoner TV-tittare framför sina apparater. På dagtid eller sen kvällstid handlar det i regel om mellan 150 000 och 350 000 tittare, en tiondel så många. Andra kanaler än Sveriges Television som vänder sig till den svenska publiken har kraftigt ökat sitt utbud genom sändningar under en större del av dygnet och det finns också publik vid i princip alla sändningstider över dygnet.

Diagram 9.1.5 a
SVT tittartidsandel under kvällstid (kl 18-23) per veckodag

Sveriges Television har sändningar på dagtid men den största delen av nyproduktionen, nyhetsprogrammen undantagna, programläggs till 18.00–23.00. Eftermiddagstider och sena kvällstider används i stor utsträckning till servicerepriser. För publiken innebär det att närmare

Diagram 9.1.5 b
SVT tittartidsandel under kvällstid (kl 18-23) per åldersgrupp

75 procent av den tid man lägger på Sveriges Television läggs på de program som sänds efter klockan 18.

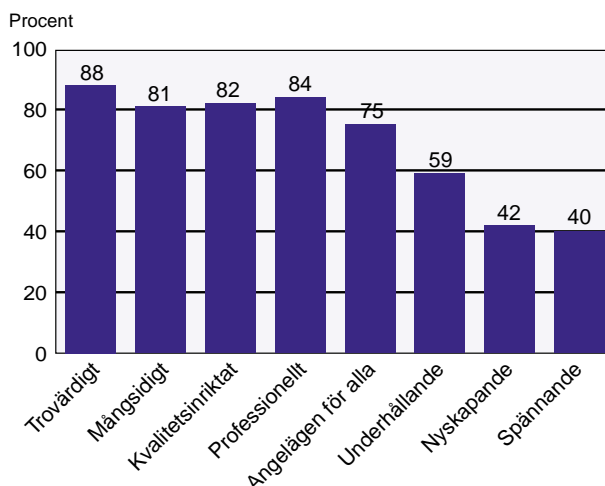
På kvällstid är också tittartidsrelationerna mellan Sveriges Television och övriga kanaler annorlunda än vid jämförelser som grundar sig på dygnet som helhet. Sveriges Television har under tidsintervallet 18.00–23.00 en högre andel av den samlade tittartiden en genomsnittlig dag än under dygnet som helhet. Sedan 1996 har nivån för Sveriges Televisions tittartidsandel på kvällstid minskat relativt mindre än sedd över hela dygnet – från 54 procent 1996 till 51 procent 2000. I tid räknat betyder det att den genomsnittlige tittaren, som spenderar 94 minuter i genomsnitt framför TV-apparaten på kvällstid, lägger 48 minuter på program från Sveriges Television. Alla veckodagar har drabbats av konkurrensen på ”bästa sändningstid”. Bäst, i relation till jämförelseåret 1996, har torsdagen, med publikstarka *Rederiet*, klarat sig. Jämfört med föregående år har veckosluten, särskilt fredag och söndag, drabbats hårt av ökad konkurrens med minskning av tittartidsandelarna på 7 procentenheter.

Tittartidsminskningen har skett inom samtliga åldersgrupper och är särskilt tydlig bland 15–24-åringar som under 2000 lade mindre än 30 procent av sitt tittande på kvällstid på Sveriges Television. En jämförelse mellan de olika åldersgrupperna visar i princip samma mönster som bilden över tittartidsandelen under hela dygnet, men andelarna är exempelvis avsevärt högre bland barn – en skillnad med tio procentenheter.

9.2 Publikens värderingar av Sveriges Televisions program

Sveriges Television ger återkommande utomstående undersökningsinstitut i uppdrag att genomföra kartläggningar bl.a. av publikens attityder till TV-programmen samt studier av hur publiken mer allmänt uppfattar utbudet i såväl Sveriges Television som andra TV-kanaler. Under åren 1996 till 2000 har uppdraget genomförts av Svenska Gallupinstitutet samt Mediamätning i Skandinavien, MMS. I sådana undersökningar återkommer

Diagram 9.2 a
Andel av befolkningen som instämmer i nedanstående uttryck om SVT

egenskaper som mångsidigt, trovärdigt, professionellt och kvalitetsinriktat i topp i värderingen av Sveriges Televisions utbud. Däremot uppfattar flertalet i publiken inte i första hand Sveriges Televisions programutbud som spännande eller nyskapande.

I samtliga variabler som ingår i undersökningen kan en positiv utveckling konstateras mellan 1996 och 2000. Mätresultaten för huruvida Sveriges Television uppfattas som *trovärdigt, mångsidigt, kvalitetsinriktat, professionellt* och *angeläget för alla* har legat på en stabil och hög nivå de senaste åren. Andelen av TV-publiken som bedömer företaget som *nyskapande* eller *spännande* ligger jämförelsevis på en lägre nivå, men mer än 40 procent av bedömarna värderade 2000 Sveriges Television i sådana termer vilket är betydligt högre än 1996. Efter några års uppgång minskade åter andelen tittare som fann Sveriges Televisions utbud underhållande. Totalt är det 59 procent av bedömarna som tycker att *underhållande* är en beskrivning som passar bra in på Sveriges Televisions utbud.

I SOM-undersökningen (Samhälle, Opinion, Massmedia), som årligen genomförs av SOM-institutet vid Göteborgs universitet, ställs frågor till allmänheten om TV-utbudet och hur man värderar de olika TV-företagen. Sveriges Television profilerar sig i dessa undersökningar sedan nio år tillbaka som det främsta företaget inom flera programområden. Samtliga hör till public service-televisionens verkliga kärnområden såsom barnprogram, kulturprogram, förmedlade kulturupplevelser i form av teater, opera och konserter, samhällsprogram, naturprogram och nyheter.

För det slags bedömningar som redovisas för hela befolkningen bör man hålla i minnet att alla människor inte har en åsikt om, eller relation till, alla slags program. Medan så gott som alla tillfrågade har en åsikt om nyhetsprogrammen har två av tre tillfrågade överhuvudtaget inte någon åsikt om exempelvis programtyperna teater, opera eller konsert. Som komplement till svarsfördelningen för hela befolkningen redovisas därför i tabellen också svarsfördelningen bland dem som haft en åsikt och avgivit en bedömning. Programmen är rangordnade efter denna fördelning. Med tanke på att Sveriges Television har många olika program inom respektive område är det också troligt att bedömarna sett olika delar av utbudet och lagt dessa erfarenheter till grund för sin värdering.

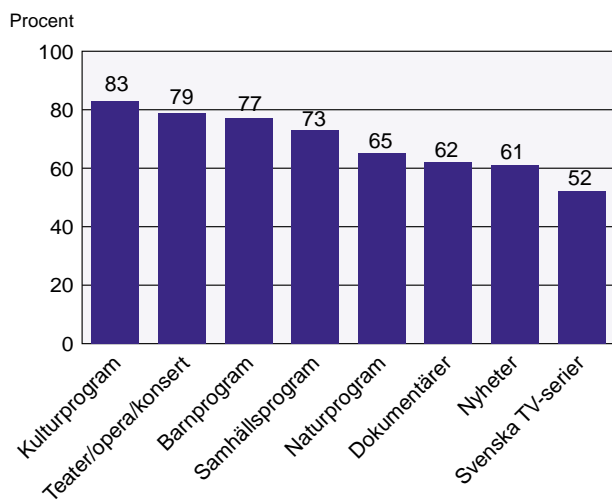
Olika programområden kan, liksom de enskilda programmen, väcka stort intresse bland TV-publiken. SOM-undersökningen ger inget mått på detta, utan relaterar de olika TV-kanalerna till varandra. Intressant i det perspektivet är därför om någon annan kanal bedöms som bättre än Sveriges Television i någon av programkategorierna. I de fall detta förekommer har värdet i tabellen och diagrammet försetts med en asterisk.

Fjorton programområden är sedan 1999 föremål för publikens bedömning sedan man fr.o.m. 1999 i undersökningen delade upp bedömningen av TV-serier på svenska och utländska. Av dessa fjorton olika programområden bedöms SVT1 och SVT2 tillsammans under

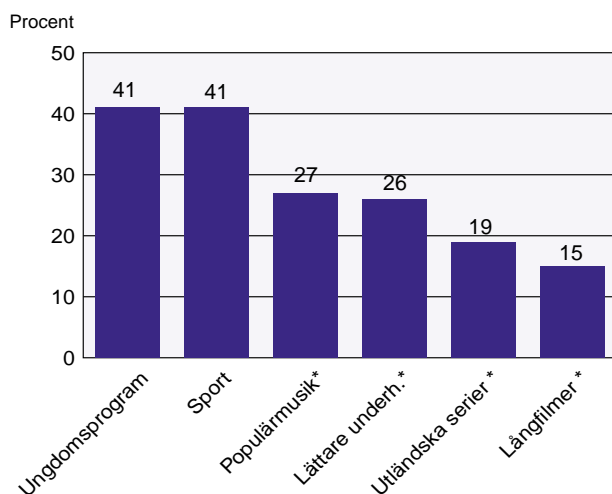
2000 vara bäst inom tio. För fyra programområden bedöms något annat svenskspråkigt TV-företag som bättre.

Störst variation i värderingen av olika programområden genom åren uppvisar natur- och ungdomsprogrammen. Värderingen av naturprogrammen i Sveriges Television låg lågt under 1998, men en tydlig profilering av naturprogrammen, med den svenska naturen å ena sidan och wild life å den andra har givit resultat. Värderingen ligger högre för 2000 än under något av de tidigare åren. Ungdomsprogrammen har fått en högre andel som värderar Sveriges Television som bästa TV-företag än vad som var fallet 1996. Sedan 1999 har emellertid en minskning skett.

Diagram 9.2 b
Programområden där de flesta bedömare föredrar SVT

Programområden där de flesta bedömare föredrar andra kanaler än SVT

Sportområdet värderas högre 2000 än under föregående år. Sveriges Television har också erbjudit väsentligt mycket mer attraktiv sport under 2000 till följd av fotbolls-EM och sommar-OS. Inget annat TV-företag bedömdes heller som bättre på sport än Sveriges Television under 2000. Under 1999 hamnade Sveriges Television först på andra plats.

Nyhetsprogrammen behåller sitt starka fäste hos publiken genom att 54 procent av befolkningen väljer någon av Sveriges Televisions kanaler som bäst på nyhetsförmedling. Variationen mellan åren har i detta avseende varit ringa. Även samhällsprogram och dokumentärer från Sveriges Television har en stark ställning hos publiken.

Analyserar vi Sveriges Televisions ställning endast bland dem som velat ta ställning till de olika frågorna finner vi att starka programområden är kulturprogram och det programområde som inom sig samlar teater, opera och konsert. Runt åtta av tio bedömare anser att Sveriges Television är ledande när det gäller dessa områden. De båda programområdena hör dock till dem där företaget försvagat sin ställning mest sedan föregående år inom ramen för dem som avger en preferens.

De fyra programområden där något annat svenskspråkigt TV-företag bedömts som bättre än Sveriges Television är lättare underhållning, populärmusik, utländska TV-serier och långfilmer.

Samarbete med Sveriges Radio och Utbildningsradion

Enligt Anslagsvillkoren 1998 punkt 20 skall Sveriges Television, i samarbete med de båda andra public service-företagen, utforma indikatorer på kvalitet som beskriver hur publiken upplever programmen. Vid två tillfällen har överläggningar skett och programföretagen har tagit del av varandras erfarenheter. Parterna är överens om att en total samordning av dessa kriterier skulle innebära stora problem med hänsyn till företagens olika verksamheter.

Diskussionerna har koncentrerats på planering av en gemensam undersökning som syftar till att skaffa mer information om vanor och intressen inom de största invandrargrupperna i landet. Vissa resultat bland svensktalande invandrare har redan samlats in, men ännu inte analyserats. En undersökning på några av de största hemspråken planerades bli genomförd under 2000 men befinner sig fortfarande i sin planeringsfas.

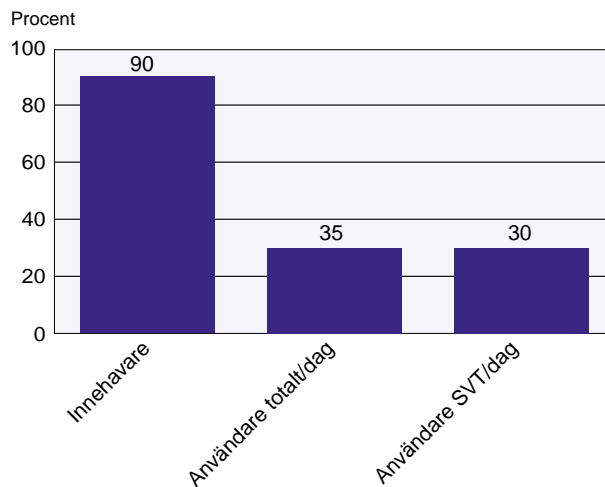
9.3 Text-TV-utnyttjandet

De allra flesta TV-innehavare har åtminstone en apparat med text-TV-funktion. Tillväxttakten för innehavet av TV med text-TV har ökat med 13 procentenheter sedan 1996. Det betyder att nio av tio personer i dag har en TV-apparat med text-TV-funktion.

De allra flesta som använder text-TV-mediet en genomsnittlig dag vänder sig till Sveriges Televisions text-TV-sidor. Kanaljämförelser visar att Sveriges Television har den text-TV-tjänst som utnyttjas mest. Under 2000 har användningen ökat kraftigt och ligger nu 7 procentenheter högre än i periodens början.

Diagram 9.3 a

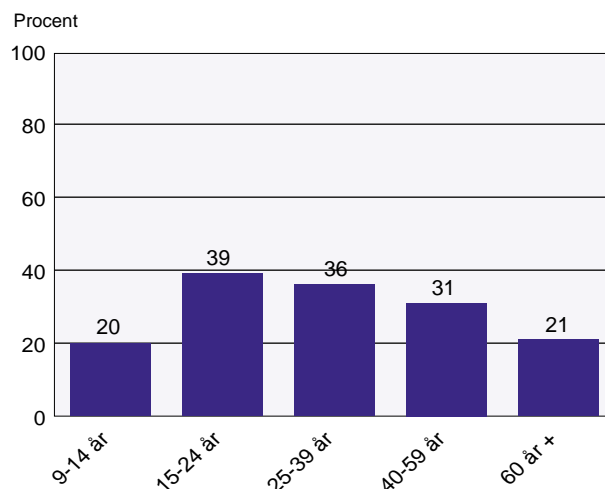
Andel av befolkningen som innehar och använder text-TV

Liksom för TV-tittandet förläggs merparten av tittandet på text-TV till kvällstid (18.00–24.00). Under loppet av en vecka ökar räckvidden för text-TV markant och 53 procent av befolkningen uppger att de använt SVT Text någon gång den senaste veckan.

Under 2000 gjordes en specialundersökning av användningen av de olika huvudsidorna hos SVT Text. Nyhetssidorna och de sidor som presenterar TV-utbudet har mer än 1 miljon dagliga användare och under loppet av en vecka utnyttjas de av 2,3–2,4 miljoner TV-tittare. Även Sportsidorna ses av många, med 950 000 dagliga användare och 1,8 miljoner som utnyttjat tjänsten under loppet av en vecka. Stora är också Ekonomisidorna och Tips- och travsidorna, som når fler än 1 miljon användare under en vecka (se tabell 9.3 b).

Andel av befolkningen per åldersgrupp som använder SVT-text

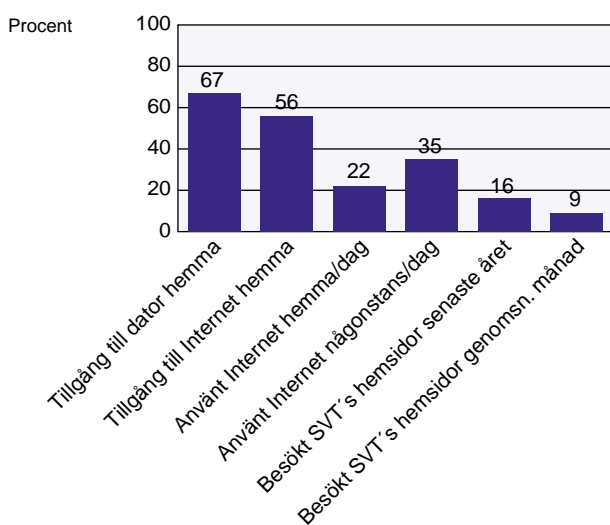
Den ökade användningen av SVT Text ger genomslag i alla åldersgrupper. Störst är den under 2000 bland barn och unga som ökat sin användning av mediet med 7 respektive 9 procentenheter.

9.4 Internet

Internetanvändningen fortsätter att öka starkt. Under oktober 2000 uppmättes 2,9 miljoner dagliga Internet-användare, närmare 900 000 fler än året innan.

Under 2000 hade tre av fyra svenskar (72 procent) tillgång till dator antingen i hemmet, på arbetet eller i skolan. I de yngre åldrarna, mellan 9–39, är tillgången ännu högre. 95 procent i gruppen har tillgång till en dator någonstans och 67 procent har dator hemma.

Diagram 9.4
Andel av befolkningen med tillgång till och användning av internet och SVTs hemsidor

Under 2000 hade över hälften (56 procent) av de svenska hushållen Internet i bostaden, vilket är en ökning med 9 procentenheter jämfört med oktober 1999. Även här är Internettätheten störst i åldrarna 9–39 år, 71 procent har Internet hemma.

Lika många kvinnor som män har tillgång till datorer och Internet. De stora skillnaderna hittar man i åldersgruppen 60 år och äldre och bland lågutbildade, där datortillgången endast är 30–40 procent och tillgång till Internet 23–30 procent.

En vanlig dag söker sig 35 procent av svenskarna ut på Internet, vanligtvis hemifrån. Även här är svenskar mellan 9–39 år mer frekvent ute på nätet – 45 procent av dessa surfar dagligen. Är man 9–24 år surfar man också i skolan, medan 25–59-åringarna också ger sig ut på Internet på jobbet.

Sveriges Television är – med webbmått mätt – populärast på nätet. Under oktober månad sökte 670 000 (8,5 procent) unika besökare upp www.svt.se.

Enligt MMXI Nordics mätningar ligger www.svt.se på 25:e plats på den svenska topplistan i konkurrens med kommersiella telecomoperatörer, mjukvaruföretag, portaler och medieföretag. Sveriges Televisions webbplats är den mest besökta icke-kommersiella webbplatsen och hamnar på en sjätteplats bland medieplatserna i Sverige.

SVT Text är den mest besökta sajten på www.svt.se. Programinformation, tabbläer och nyheter – som text och i rörliga bilder – kommer därefter. Välbesökta var också *Packat och klart* och *Expedition: Robinsons* webbplatser. Websamarbeten med aftonbladet.se kring *Eurovision Song Contest*, Fotbolls-EM och OS i Sydney har varit mycket framgångsrika och gett ett synnerligt stort antal besök.

9.5 Publikkontakt

Sveriges Television strävar efter att svara upp mot publikens förväntningar, inte bara i programutbudet, utan även i publikens kontakt med företaget. Med en telefonväxel bemannad dygnet runt kan den som önskar alltid få kontakt med någon i företaget. Detaljerad kontaktinformation finns även på Sveriges Televisions webbplats.

Programredaktioner

Ofta förekommer spontana kontakter med programredaktioner eller de publikorienterade avdelningar och redaktioner som finns inom företaget. *Striptease* är ett exempel på program där redaktionen spontant blir kontaktad av ett stort antal tittare. I samband med att ett program sänds får redaktionen drygt 60–70 e-postbrev och brev per dag. Publikkontakten via telefon bedöms vara än mer omfattande. Vanligast är att personer vill framföra idéer och tips på problem som bör uppmärksammas. Även om inte alla tips leder till hela program eller reportage tjänar de ofta som en del av redaktionens underlag för idé och research.

Konsumentmagasinet *Plus* kontaktas av publiken året runt, med toppnoteringar under sändningsperioden september – maj. Uppskattningsvis har *Plus* 1000 unika kontakter med tittare under ett år. Frågorna rör allt från konsumentupplysning, tips och reaktioner från kritiserade företag – till förfrågningar från ett stort antal studenter på alla nivåer som granskar programmet eller något av de aktuella ämnena. Merparten av kontakterna kommer med e-post och via telefonsamtal.

Livslust uppmanar sällan i sändning sin publik att ta kontakt, men adressen visas i slutet av programmet. Det räcker för att inspirera till mellan 200 och 600 brev i veckan om sådant som nämnts i programmet eller med personliga frågor som man önskar svar på. En stor del av programtiden ägnas åt att *Livslusts* egen husläkare svarar på tittarfrågor. Kommunikationen med tittarna är alltså en viktig del i tillkomsten av programmen. Redaktionen besvarar samtliga inkomna brev, e-postbrev och telefonsamtal utöver vad som tas upp i programmet. Det blir på så sätt en ganska omfattande rådgivning i frågor kring sjukdomar, skador, medicin och vård, utöver det som erbjuds i TV. *Livslust* har även haft direktsända telefonväkterier fyra gånger per år. I genomsnitt har 50 000 tittare ringt till varje program för att få svar under pågående sändning.

Andra exempel på program där publikkontakten är viktig är populärfaktaprogram som *Trafikmagasinet*, *Packat och klart* samt *Antikrundan* där publiken uppmanas att besöka inspelningsorten. *Rea* och *Vera*, två barn- och ungdomsprogram, utgör andra exempel på program där kontakter med publiken ger idéer och underlag för programmets innehåll.

Publikaktiviteter

Många program erbjuder kontakt med redaktionen via Sveriges Televisions webbplats. Några exempel på webbplatser som varit särskilt populära under 2000 är *PS*, *Rederiet*, *Sajber*, *Eurovision Song Contest 2000* och *Bullen*. Modererade chattar har under 2000 inte tillhandahållits i någon stor omfattning. Ett exempel på en synnerligen populär chattjänst var den som erbjöds i anslutning till TV-programmet *Expedition: Robinson*.

Publikmedverkan vid TV-produktion ger publiken möjlighet att på nära håll följa en inspelning. Inspelningar med publik är vanligast vid produktion av nöjesprogram men förekommer även vid dramaproduktion och debattprogram. Studiebesök med rundvandring på någon av Sveriges Televisions produktionsorter erbjuds ca 10 000 personer årligen.

Publikreaktioner inspirationskälla

Till Programupplysningen vände sig omkring 70 000 tittare under 2000 via e-post, brev, telefon och röstbrevlåda. De flesta har frågor eller synpunkter om programmen. Frågorna är av skiftande karaktär och handlar t.ex. om sändningstider, programinnehåll, musik som spelats, böcker som nämnts etc. Positiva omdömen lämnas om program, programserier, programledare och medverkande. Negativa synpunkter handlar ofta om tablåändringar, störande bakgrundsmusik eller bristfällig tablåinformation, exempelvis i samband med OS-sändningarna från Sydney.

Synpunkterna sammanställs varje vardag i en rapport som distribueras till ett stort antal personer i företaget. Reaktionerna som tas emot tjänar som ett viktigt underlag i det dagliga arbetet med att utvärdera och förbättra programmen.

Företagsövergripande frågor om organisation, public service-uppdraget, digital-TV etc. besvaras ofta av Sveriges Televisions informationsavdelning. Många av frågorna under 2000 har varit av konsumentteknisk art där en osäkerhet har funnits hos publiken vid införskaffande av bredbands-TV och digital-TV. Sveriges Televisions nya ledning och organisation har under 2000 också varit föremål för stor uppmärksamhet från press och allmänhet.

9.6 Teknisk kvalitet och tillgänglighet

SVT skall samtidigt sända två TV-program samt text-TV till hela landet. Att sända till hela landet innebär att minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen skall kunna ta emot sändningarna. (2§ Sändningstillståndet)

Den tekniska kvaliteten på sändningarna skall vara hög. Sändningarna skall ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. Verksamheten skall utformas så att den inte understiger de kvalitets- och säkerhetsnivåer som sammantaget rådde för programproduktion och utsändning under år 1996. (5§ Sändningstillståndet)

9.6.1 Kvalitet i sändningarna

Publiken förväntar sig att de TV-program de vill se sänds

på utlovade klockslag, utan störningar i bild eller ljud, och med textning när det så skall vara. Det är alltså en viktig kvalitet att den planerade programläggningen kan genomföras i sändning utan för många ändringar, förseningar, tekniska brister eller avbrott.

Några få svåra störningar inträffade under 2000. Totala avbrott är mycket sällsynta och beror då oftast på svårkontrollerade yttre faktorer. Elförsörjningen är säkrad genom flera oberoende system. Avbrott i ordinarie elkraft inom Sveriges Television har endast i mycket sällsynta fall givit bildstörningar i pågående sändningar.

Av de mer än 20 000 TV-program som sänts under 2000 har ett fåtal drabbats av problem i samband med utsändning. Försenad programstart har skett vid 30 tillfällen. Akuta tablåändringar har registrerats vid 19 tillfällen varav fem på bästa sändningstid. I några fall har tablåändringen orsakats av nyhetsläget i världen. Vid tio tillfällen har tablåerna ändrats beroende på att extrasändningar satts in. Med två undantag är det nyhetsläget som påkallat extrasändningarna.

Små förskjutningar i tablån kan också uppstå då program är för korta eller för långa. Vid 60 tillfällen under året stämde inte den förannonserade programlängden med den faktiska. Ofta finns marginal i programskarvarna för att kompensera detta.

Vid 14 tillfällen har sändningsavbrott förekommit. Det har varit problem med textning i sändning vid totalt 108 rapporterade tillfällen. Såväl översättningstexter som text-TV-textning har drabbats. Två korta program har helt saknat planerad text-TV-textning.

9.6.2 Kvalitet i mottagningsförhållandena

Genom årliga undersökningar som görs för att bedöma den potentiella TV-publiken får TV-branschen en gemensam statistik över hur många tittare som kan se de olika TV-kanalerna. Undersökningarna grundar sig fr.o.m. 1998 på intervjuer med ca 16 000 slumpmässigt utvalda hushåll. De flesta av hushållen besöks i hemmen för en kontroll av mottagningsförhållandena.

Undersökningen fungerar därför indirekt också som en återkommande kontroll av att TV-hushållen verkligen kan ta emot Sveriges Televisions båda kanaler utan problem. Vid samtliga mättillfällen sedan 1996 har andelen hushåll, som kan se Sveriges Television problemfritt, redovisats vara nära nog 100 procent.

För en mindre del av de svenska hushållen är mottagningsförhållandena dock sådana att en fullgod bildkvalitet inte kan erhållas med normal antenntrustning. Den andel av befolkningen som är berörd kan räknas i delar av procent. Exakt storlek på denna grupp kan dock inte skattas från statistiska undersökningar utan en bedömning görs utifrån geografiska faktorer och befolkningsdata.

Enligt sändningstillståndet skall Sveriges Televisions sändningar kunna tas emot av minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen.

Emellertid kan kvaliteten på mottagningsförhållandena

för den enskilde tittaren variera inom ett och samma område. Inte sällan beror detta på antennenläggningar eller kabelfsystem inom bostadsområden eller enskilda fastigheter. En signal av god kvalitet som distribueras över sändarna i Teracoms nät är således inte en garanti för att mottagningsförhållandena i de enskilda hushållen blir de optimala.

Via kabelnät tar 43 procent av befolkningen emot TV, inklusive SVT1 och SVT2. Den tekniska tillgängligheten till Sveriges Televisions kanaler samt signalens kvalitet i kabelnäten kan företaget inte påverka. Kontakter från publiken visar att sändningsavbrotten kan vara betydande. Kritik förekommer också av den tekniska kvaliteten.

Den tekniska kvaliteten och tillgängligheten i sändningarna i marknätet regleras i avtal mellan Sveriges Television och Teracom som äger och driver nätet. Utfallet motsvarar uppsatta krav.

För att öka tillgängligheten för den lilla grupp hushåll som har bristfälliga eller inga mottagningsmöjligheter alls sänds SVT1 och SVT2 (liksom även SVT24) sedan mars 1999 över satellit. Sändningarna sker digitalt över satellitpositionen 5° öst (Nordiska Satellit Aktiebolaget, Sirius-satelliten). Sveriges Televisions kanaler ingår i det grundutbud som operatören Canal Digital erbjuder. Vid utgången av 2000 var antalet hushåll som tog emot SVT1, SVT2 och SVT24 från satellit ca 125 000. Flera av dessa har valt mottagning från satellit, även om fullgod mottagning av analoga marksändningar av SVT1 och SVT2 är möjlig. Skälet torde vara bättre bildkvalitet samt tillgång till ett totalt sett större utbud av kanaler.

10. Ekonomi

Sveriges Television skall kontinuerligt öka sin effektivitet och produktivitet så att de använda resurserna inom alla program- och utvecklingsområden utnyttjas på ett sätt som optimalt förenar effektivitet och kvalitet.

10. Ekonomi

SVT skall inom den tillgängliga ekonomiska ramen göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla målen med verksamheten. Verksamheten skall bedrivas rationellt. Utvecklingen av verksamheten skall bl.a. syfta till ökad effektivitet och förbättrad produktivitet. (Anslagsvillkoren 2000 punkt 1)

10.1 Sveriges Televisions ekonomi

Sveriges Televisions verksamhet finansieras till övervägande del av TV-avgiftsmedel. Grundläggande villkor för Sveriges Televisions ekonomi är de anslagsvillkor som regeringen årligen fastställer i anslutning till riksdagens beslut om nivån för medelstillsdelningen.

Radio-tjänst i Kiruna AB (RIKAB) har statens uppdrag att ombesörja uppbörd och kontroll av TV-avgifter, samt ansvara för förvaltningen av den s.k. Rundradiorörelsen. Avgiftsskyldigheten för innehav av TV-mottagare regleras i lag om TV-avgift (SFS 1989:41 senast ändrad 1998:1711). TV-avgiften fastställs årligen av riksdagen och uppgick 2000 till 1 644 kronor per år.

De insamlade avgiftsmedlen placerar RIKAB på rundradiokontot hos Riksgäldskontoret. Rundradiokontots medel finansierar, förutom Sveriges Televisions verksamhet, även Sveriges Radios och Utbildningsradions verksamheter. Även delar av Granskningsnämnden för radio och TV finansieras med medel från rundradiokontot.

Sveriges Television äger tillsammans med Sveriges Radio och Utbildningsradion dotterbolagen RIKAB och Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF). Dessa dotterbolag finansieras gemensamt av public service-företagen med avgiftsmedel.

Den beslutade medelstillsdelningen justeras löpande enligt ett särskilt index, kallat radio- och TV-index avsett att kompensera kostnadsökningar. Beräkningen av radio- och TV-index sköts av Statistiska Centralbyrån (SCB) på uppdrag från regeringen.

Tilldelade avgiftsmedel jämställs skattemässigt med statliga näringsbidrag, vilket betyder att under året ej förbrukade medel behandlas som förutbetalda (skuldförda) avgiftsmedel. Därmed uppvisar Sveriges Television ett nollresultat i årsredovisningen.

En utförlig redovisning av Sveriges Televisions ekonomi lämnas i årsredovisningen 2000.

10.1.1 Verksamhetens intäkter

Avgiftsmedel

Nedanstående kommentarer hänför sig huvudsakligen till tabell 10.1.1, prisläge år 2000.

Sedan referensåret 1996 har tilldelningen av avgiftsmedel minskat med drygt 43 miljoner kronor (1 procent) räknat i fast penningvärde. Två faktorer har spelat in här. För det första inverkar de besparingskrav om 11 procent som riksdagen i december 1994 fastställde för public service-företagen, och som innebar en successiv neddrag-

ning, så att nivån för Sveriges Television 1998 skulle komma att ligga 420 miljoner kronor (prisläge år 2000) lägre än 1994. Den andra och motverkande faktorn är att Sveriges Television tilldelats specialdestinerade anslag. Sedan 1997 har ett särskilt tillägg för digital verksamhet om drygt 60 miljoner kronor tillförts bolaget. 2001 halveras anslaget och upphör därefter helt. Vidare har bolaget sedan 1 juli 1998 tilldelats ett årligt anslag om ca 75 miljoner kronor för särskilt kvalificerad programproduktion, och sedan 2000 tillförs bolaget drygt 17 miljoner kronor för att driva programverksamhet för döva.

Det förtjänar att uppmärksammas att samtidigt som medelstillsdelningen minskat med drygt 40 miljoner kronor, har verksamheten utökats med nya digitala programkanaler och programverksamhet för döva.

Medelsöverföringar

RIKAB:s verksamhet finansieras enligt anslagsvillkoren i proportion till storleken på programföretagens medelstillsdelning.

Den kraftigt ökade medelsöverföringen till Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) motsvaras av att ett antal för programföretagen gemensamma funktioner successivt samlats hos SRF av rationalitetsskäl. Sålunda sköter numera SRF telefonväxeln med teleförförvaltning, distribution/vaktmästeri och varumottagning.

Skuldförda avgiftsmedel

Som ovan nämndes jämställs tilldelade avgiftsmedel i skattehänseende med näringsbidrag. Under rubriken *Skuldförda avgiftsmedel från föregående år* samlas de under föregående år in-tecknade produktioner och projekt som realiserats under året. De belopp som redovisas under rubriken *årets skuldförda avgiftsmedel* är ej förbrukade men in-tecknade medel för förbrukning i produktioner och projekt påföljande år.

Övriga intäkter

De övriga intäkterna utgörs främst av försäljning av visningsrätter, samproduktionsbidrag, bl.a. från Nordiska TV-samarbetsfonden, tekniska tjänster och sponsring. Under 2000 har intäkter från OS-sändningarna i Sydney och *Eurovision Song Contest* tillkommit, vilka tillsammans med ökning av sponsorsintäkterna förklarar utvecklingen jämfört med 1999.

10.1.2 Verksamhetens kostnader

Kostnadsstruktur

Produktionskostnader är de kostnader som har en direkt koppling till den analogt distribuerade programverksamheten, dvs.

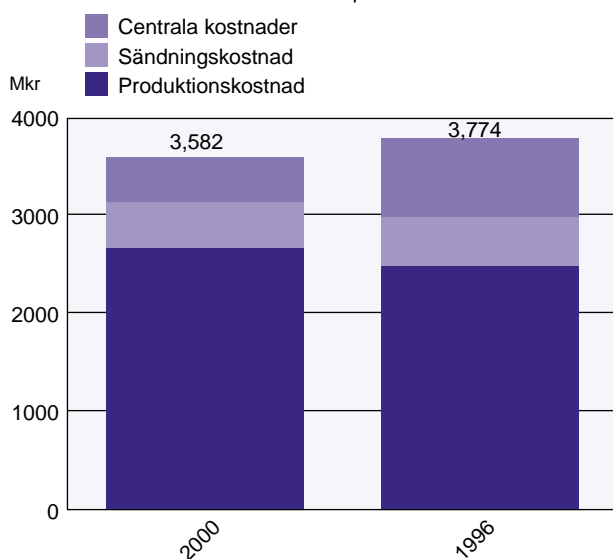
- de sex programproducerande enheternas samtliga kostnader inklusive vidaredebiterade kostnader från SVT Produktion och IT
- planeringsenhetens kostnader för den egna programproduktionen (trailrar mm), inköp av visningsrätter och repris och vidare kostnaderna för de gemensamma stödfunktionerna programtextning, översättning, förhandling, men exklusive programutsändningens kostnader

- ersättningar till rättighetsorganisationerna STIM (Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå), NCB (Nordic Copyright Bureau), SAMI (Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation) samt IFPI (International Federation of Producers of Phonograms and Videograms)

Förutom dessa kostnader ingår som en särskild post contributionen, dvs. kostnaderna för överföring av program/inslag mellan olika produktionsställen och sändningsorten. I de ej fördelade produktionskostnaderna ingår text-TV. I diagram 10.1.2 redovisas produktionskostnaderna samlat, medan tabellen 10.1.2 särskiljer de fördelade och de ej fördelade produktionskostnaderna.

Diagram 10.1.2

Verksamhetens kostnader 2000 års prisnivå

Kostnader för den digitala programverksamheten redovisas som central/gemensam kostnad.

Sändningskostnaderna består dels av de distributions-tjänster som Sveriges Television köper av Teracom och Nordiska Satellit AB (NSAB), dels av kostnaderna för programutsändningen.

De centrala/gemensamma kostnaderna utgörs av kostnaderna för VD:s och programdirektörens staber. I de centrala/gemensamma kostnaderna ingår även tillfälliga åtaganden som ej har direkt anknytning till programverksamheten och kostnaderna för den digitala verksamheten, samt kostnader av mer finansiell karaktär. Dessa kan variera kraftigt mellan åren.

I årets redovisning har Sveriges Televisions andel av kostnaderna för att finansiera dotterbolagen RIKAB och SRF exkluderats för att få en bättre överensstämmelse med årsredovisningen. För att uppnå jämförbarhet över åren har beloppen för 1996 och 1999 justerats.

Skillnaden mellan intäkter (tabell 10.1.1) och kostnader (tabell 10.1.2) 2000 beror på jämförelsestörande poster som relaterar till återbetalningen från SPP.

Kommentarer till kostnadsutvecklingen

Programkostnader

Insatserna för programproduktion har från 1996 ökat med 176 miljoner kronor.

Sändningskostnader

Kostnaderna för sändning har minskat, främst till följd av lägre kostnader för distributionen.

Centrala/gemensamma kostnader

Den stora ökningen av de centrala kostnaderna under 2000 förklaras av inlösen av leasad digital produktionsutrustning (med 121,9 miljoner kronor). Vidare har Startprojektet, som ingår som en del i personalomstrukturen, belastat de centrala kostnaderna med 114 miljoner kronor.

I de centrala/gemensamma kostnaderna ingår även företagets fasta bidrag till Svenska Filminstitutet med 38 miljoner kronor. Det fasta bidraget uppgick 1996 till ca 18 miljoner kronor enligt tidigare filmavtal.

De ökade centrala kostnaderna har medfört att andelarna förskjutits – de centrala kostnadernas andel har ökat till 20 procent medan produktionskostnaderna minskat med 3 procentenheter till 68 procent av de totala kostnaderna.

10.2 Kostnader för programverksamheten fördelade på typ av programproduktion

Med programproduktion menas, i den ekonomiska redovisning som lämnas här, kostnader som uppkommer för program som producerats internt eller på annat sätt förvärvat för visning. I kostnaderna under året ingår kostnader för ren egenproduktion, kostnader för utläggningar och samproduktioner, kostnader för visningsrätter för program som visats under året, samt kostnader för reprisering av program. I de senare kostnaderna ingår t.ex. särskild bearbetning (textning) och reprisering till medverkande.

Prestationer

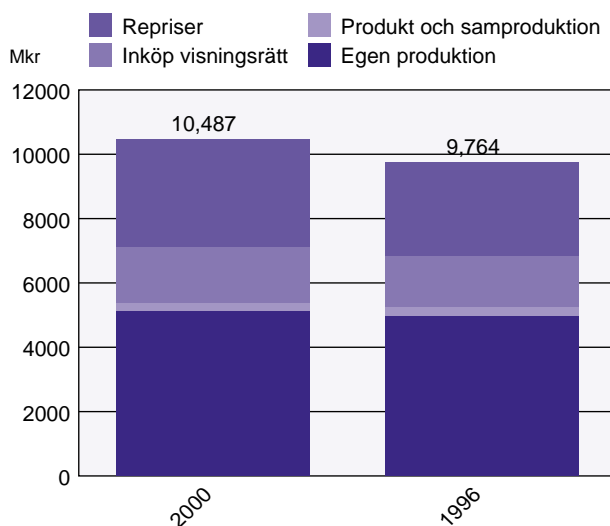
Med prestation menas i det följande det antal programtimmar som under året dragit kostnader i produktion enligt nyss nämnda avgränsning. Det innebär för egenproduktion, samproduktioner och utläggningar att programmen (programtimmar) ej behöver ha sänts under året i fråga. Så kan vara fallet med t.ex. fiktion, vissa faktager och dokumentärer.

I uppgifterna om producerade programtimmar ingår all egenproduktion i distrikten, dvs. alla regionala nyhetsprogramtimmar är inräknade. För att ge en korrekt bild av prestationerna i relation till förbrukade medel, är denna redovisningsprincip nödvändig. Den skiljer sig dock från det sätt att redovisa utbudet som tillämpats i de föregående kapitlen.

Sveriges Television tillämpar dock inte kostnadsföring av program i samband med sändning. Kostnadsföring sker när produktionen sker. Undantaget är inköpta visningsrätter som kostnadsförs samma period de sänds. Produktion och sändning sammanfaller för stora delar av programverksamheten under ett år, t.ex. för nyheter. För

andra programområden, som t.ex. egenproducerad och samproducerad fiktion, uppstår ofta ett tidsmässigt glapp. Sett över tiden har dock detta ingen betydelse för beskrivningen av företagets verksamhet i termer av sänd och producerad tid. Redovisningen av producerad tid hänför sig till de program som producerats och sänds eller avses sändas senare, t.ex. fiktion, i Sveriges Televisions analoga kanaler SVT1 och SVT2.

Diagram 10.2 a
Presentationer per produktionstyp

Med den innebörd programproduktionen har i denna redovisning producerade Sveriges Television under 2000 10 487 timmar, vilket är drygt 53 timmar mindre än under 1999 (tabell 10.2 a). Detta innebär en procentuell minskning med 0,6 procent, vilket kan betraktas som oförändrad produktion. Det har skett vissa förändringar i den producerade tiden inom ramen för de olika produktionsgrupperna. Inköpta visningsrätter har ökat och repriseringen har minskat.

Drygt 400 timmar från den digitala kanalen SVT24 vidare-sändes analogt i SVT1 och SVT2 under 1999. Dessa timmar redovisades inte som producerade timmar i 1999 års uppföljning. Den tid som SVT24 sänd analogt under 2000 redovisas under avsnitt 6,1, *Utbudet av nyheter, fakta och samhällsprogram*, i årets uppföljning.

Repriseringen minskade något under året. Eftersom det var fler produktioner som bar kostnader under 2000 än föregående år har kostnaden inte minskat i samma utsträckning som timmarna.

Antalet producerade timmar enligt definition har under perioden 1996–2000 ökat med sju procent. Egenproduktionen har ökat något med tre procent. Enskilt största ökningen svarar repriseringen för som från avtalsperiodens början har ökat med 15 procent.

Resursinsatser

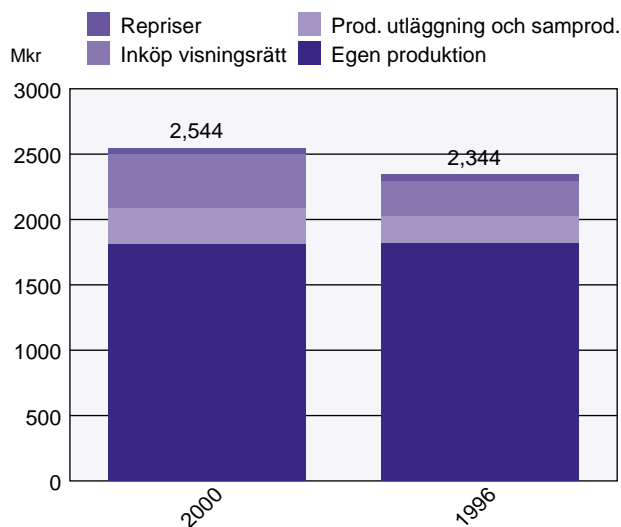
Resursinsatsen är de kostnader Sveriges Television haft för att uppnå prestationen. Dessa kostnader utgörs av de fördelade produktionskostnaderna.

De fasta kostnader som redovisas i detta kapitel eller som bilaga till detta kapitel är uppräknade till fasta priser genom det radio- och TV-index som används för årlig uppräknings av anslagsmedel. I föregående års public service-uppföljning räknades kostnaderna upp med det preliminära indexet för 1999 som var 2,11 procent.

Eftersom det definitiva indexet fastläses hösten efter det att public service-uppföljningen presenteras, är det ej möjligt att använda det definitiva indexet. Det slutliga fastslagna indexet för 1999 var 2,72 procent varför kostnaderna har justerats till fasta priser genom detta högre index.

Mellan 1999 och 2000 skedde vissa smärre förskjutningar av resursinsatserna i de olika produktionstyperna. Insatsen i produktionsutläggningar och samproduktioner minskade med 13 procent (tabell 10.2 b). Dock skall det iakttagas att volymen för dessa produktionstyper ökade med hela 62 procent mellan 1998 och 1999. Antalet egenproducerade timmar är i princip oförändrat. En medveten satsning på dyrare dramaproduktioner har gjort att kostnaden för vissa typer av utbudskategorier i egenproduktionen ej har samma återhållsamhet i kostnaderna.

Diagram 10.2 b
Resursinsats per produktionstyp

Timkostnaden för samproduktioner och utläggningar beror också på i vilken omfattning Sveriges Television finansierat enskilda produktioner. Förändringar i resursinsats och antalet resulterande timmar avspeglar även hur samarbetsavtal kunnat utformas vid olika tillfällen. Enstaka särskilt kostsamma produktioner åstadkommer också stora skillnader mellan åren (se tabell 10.2 c).

Under perioden 1996–2000 har egenproduktionens andel av den totala resursinsatsen minskat. Detta har skett till förmån för produktionsutläggning och inköpta visningsrätter, vilka har fått ett par procentenheters större andel av den totala resursinsatsen. Repriseringens andel av resursinsatserna är oförändrad och ligger kvar på två procent.

I fasta priser har svensk och utländsk produktionsutläggning, samproduktion och inköpta visningsrätter fått en betydlig procentuell ökning av resursinsatsen, medan insatsen för egenproduktion och reprisering i princip är oförändrad.

Utläggning och samproduktion har en negativ volymutveckling. Detta till följd av ambitiösare och kostsammare extern produktion. Egenproduktionen och repriseringen har med i princip oförändrade resursinsatser ökat i volym.

Produktivitet

Med begreppet produktivitet avses förhållandet mellan producerad tid och resursinsats. Produktivetsmåttet visar alltså hur mycket tid Sveriges Television får ut av varje nedlagd krona i produktionen.

Att redovisa mått på produktivetsförändringar innebär inte att företaget finner det invändningsfritt. Produktivitet uttryckt som prestation i förhållande till en ekonomisk resursinsats lämpar sig som mått i homogen produktion, som i liten utsträckning förändras över tiden. Det gäller också om måttet återspeglar prestation i förhållande till personella resursinsatser. TV-programverksamhet uppfyller inte de angivna förutsättningarna. Produktionen eller utbudet spänner över många olika typer av program med vitt skilda kostnadsnivåer för produktion och förvärv. Sammansättningen av program i utbudet förändras över tiden. Skälet kan vara skeenden i omvärlden som företaget inte rör över men måste hantera i verksamheten, exempelvis valrörelser, stora idrotts- evenemang och dramatiska händelseförlopp som måste bevakas. Det kan också vara fråga om medvetna förskjutningar i den egna produktionen och utbudet, med t.ex. en större andel kostsammare fiktionsprogram med färre producerade timmar som följd, i stället för enklare programformer.

Produktivetsmåttet återspeglar därför endast i ringa grad om verksamheten bedrivs på ett rationellare eller effektivare sätt jämfört med tidigare år eller omvänt. Förändringarna beskriver i stället i högre grad förskjutningar i programverksamheten samt andra förhållanden, som t.ex. andelen förstasändningar respektive repriser i utbudet eller sammansättningen av reprisutbudet.

I de anslagsvillkor regeringen fastställt för Sveriges Television anges att företaget skall redovisa bl.a. resursförbrukningen för olika programkategorier. Sveriges Television har valt att göra denna redovisning uppdelad på de fyra olika produktionsformerna. Beskrivningen av hur resursinsatserna och prestationerna inom dessa fyra kategorier utvecklas återspeglar enligt företaget på ett ändamålsenligt sätt förändringar som tillmäts stor betydelse i de villkor som statsmakterna angivit för företaget.

Det bör i sammanhanget noteras att det vid en detaljerad redovisning av resursfördelningen per programkategori skulle bli möjligt för utomstående att beräkna prisnivån på företagets utläggningar och samproduktioner, vilket enligt Sveriges Television inte är rimligt av konkurrensskäl. Uppgifterna skulle vidare ge upphov till direkt kostnadsdrivande effekter på programverksamheten.

Sveriges Television har därför valt att redovisa resursinsats per produktionstyp i indexerad form, tabell 10.3, vilket utgör en avvägning mellan de intressen som kan finnas – och där ansvaret för presentationen slutligt ankommer på företaget.

Sveriges Television använder inte produktivetsmått för styrning av verksamheten. Trots det begränsade förklaringsvärdet redovisas dock uppgifter om produktivetsutveckling i public service-uppföljningen. Enligt företagets mening bör dessa uppgifter inte tas till intäkt för andra slutsatser än de som görs i kommenterande form beträffande förändringar i programutgivningens sammansättning.

10.3 Programproduktion fördelad på produktionstyper

För att åskådliggöra produktivetsförändringarna under perioden på ett enkelt sätt uttrycks dessa i form av ett index där basåret 1996 satts till 100 (tabell 10.3).

Företagets totala produktivitet har minskat marginellt sedan basåret 1996.

Produktiviteten för den *egna produktionen* har ökat i förhållande till basåret, dock har det skett en produktivetsminskning sedan 1999. Ökningen under perioden 1996–2000 beror till övervägande del på att den ökade nyhetsverksamheten har genomförts till en genomsnittligt sett låg timkostnad.

Variationerna i produktivitet avseende *produktionsutläggningar* och *samproduktioner* återspeglar programinriktning och företagets finansieringsmedverkan. Under året har det skett en produktivetsökning inom dessa produktionstyper.

Produktiviteten för *visningsrätter* har fortsatt att minska under 2000. Detta beror på de stora idrotts- evenemangen OS i Sydney och Fotbolls EM. Inköpta visningsrätter ökar kontinuerligt i pris, vilket spär på produktivetsförsämringen. Företagets lager av relativt sett billiga visningsrätter börjar ta slut, och i stället sänds fler nya och dyrare program.

En ökning av antalet repriser har skett under perioden 1996–2000. En stor del av repriserna avser egenproducerade program med låga eller obefintliga repriseringskostnader, vilket innebär lägre timpris, dvs. bättre produktivitet.

10.4 Programproduktion fördelad på programkategorier

Fr.o.m. årets public service-uppföljning utökas den ekonomiska redovisningen av Sveriges Televisions produktionsinsatser till att även omfatta fördelning av prestationer på programkategorier genom indexsiffror. Detta görs med 1999 som basår (tabell 10.4).

Totalt har produktiviteten minskat sedan basåret 1999. Att sporten har en produktivetsförsämring beror på OS i Sydney och Fotbolls EM som är dyra att köpa in. Fiktion och långfilm har minskad produktivitet p.g.a. dyrare produktioner som gett färre timmar. Nöje har en

marginell ökning i produktiviteten trots att produktionen Eurovision Song Contest ej genererade någon större volym, men krävde en desto större resursinsats.

10.5 Programproduktion för funktionshindrade

I fråga om program om och för funktionshindrade... får SVT, SR och UR sins emellan fördela ansvaret för olika slags insatser. SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för dessa två områden under 2000, uttryckt i fast prisläge, skall dock för respektive område vara minst oförändrade i jämförelse med verksamhetsåret 1996. (Anslagsvillkoren 2000 punkt 9)

Sveriges Televisions särskilda insatser för att göra utbudet tillgängligt för hörselhandikappade utförs av flera programredaktioner. Den resursmässigt största insatsen görs av Planeringsenhetens avdelning för programtextning. Den svarar för textningen av svenska program i form av både dold och öppen text-TV-textning. Resursinsatsen för textning är den samma som för föregående år. Jämfört med 1996 har resursinsatsen ökat med 20 procent (tabell 10.5).

Implementering av ett nytt undertextsystem under 1999 har burit med sig kompletteringskostnader under 2000. Frilanskostnaderna har fortsatt ökat under året. Att inte totalkostnaden för programtextning ökat utan ligger kvar på samma nivå som föregående år beror på höga engångskostnader under 1999 för driftsättandet av undertextsystemet.

Den största förändringen inom programproduktion för funktionshindrade är att De dövas TV i Leksand, som producerar program på teckenspråk, fr.o.m. 2000 ingår som en del av Sveriges Televisions organisation. Tidigare har produktioner köpts in och klassificerats som inköpta visningsrätter. Nu redovisas både resursinsatsen och den producerade tiden däremot som egenproduktion.

10.6 Programproduktion på minoritetsspråk

I fråga om... verksamhet på invandrar- och minoritetsspråk får Sveriges Television, SR och UR sins emellan fördela ansvaret för olika slags insatser. SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för dessa två områden under 2000, uttryckt i fast prisläge, skall dock för respektive område vara minst oförändrade i jämförelse med verksamhetsåret 1996. (Anslagsvillkoren 2000 punkt 9)

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion har träffat en överenskommelse gällande inriktningen av programverksamheten på invandrar- och minoritetsspråk. Sveriges Television har koncentrerat sin verksamhet till sändningarna på finska, samiska och tornedalsfinska (tabell 10.6).

I kostnaderna ingår en del av overheadkostnaderna för enheten Nyheter & Fakta (finska redaktionen) samt Region Nord (samiska produktionsgruppen).

I finska redaktionens kostnader ingår overhead för enheten Nyheter & Fakta under hela perioden. För den samiska produktionsgruppen har det först fr.o.m. 1998 varit möjligt att inkludera overheadkostnader för Region Nord. Den marginella nedgången i resursinsatsen för den finska redaktionen har ingen egentlig orsak utan skall ses som en årlig variation.

Under 2000 har resursinsatsen för den samiska produktionsgruppen minskat. Detta beror på en omläggning av produktionstyp. En mindre del har egenproducerats och en större del har köpts in. Detta har gjort att kostnaden minskat medan antalet timmar har ökat.

11. Digital-TV

11. Digital-TV

Sedan årsskiftet 1998/1999 sänds SVT1 och SVT2 via det digitala marksändningsnätet i de fem områden där digitala sändningar inletts. Genom regeringsbeslutet 2000-12-21, att de digitala marksändningarna skall tillåtas täcka hela landet, kommer sändningarna att successivt expandera i takt med att Teracom kompletterar sändningsnätet med sändare i nya områden.

Den nya nyhetskanalen från Sveriges Television, SVT24, startade sina sändningar den 15 mars 1999. Verksamheten inom SVT24 bygger på en helt ny generation av digital teknik och förändrade metoder för produktion och utsändning av nyheter.

Sveriges Televisions distributionsstrategi innebär att utbudet skall finnas tillgängligt på de distributionsplattformar hushållen anser passar dem bäst – marksändning, satellitsändning, kabel-TV och på sikt även bredbandsdistribution, när denna finns tillgänglig med tillräckligt hög kapacitet.

Sedan den 1 april 1999 sänds SVT1, SVT2 och SVT24 även via satellit. Sveriges Television har tecknat avtal med Nordiska Satellitaktiebolaget, NSAB, om satellitkapacitet och med Canal Digital om kundhanteringen. Genom de digitala satellit-sändningarna erbjuds hushåll med dåliga mottagningsförhållanden ett alternativ till de analoga marksändningarna. Under året har förhandlingar förts med ytterligare en satellitdistributör, Viasat, men någon uppgörelse har inte nåtts.

SVT1, SVT2 och SVT24 distribueras, med stöd av must carry-reglerna, även digitalt i de kabel-TV-nät som utnyttjar digital teknik.

Ca 365 000 hushåll i landet hade vid slutet av december 2000 skaffat utrustning för att ta emot de digitala sändningarna från Sveriges Television. Telia com hem hade ca 100 000 abonnenter i sitt digitala kabel-TV-nät och Canal Digital ca 125 000 abonnenter anslutna. Viasat anger ca 100 000, och 40 000 hushåll har skaffat mottagarutrustning för digitala marksändningar. Enligt MediaMätningar i Skandinavien AB (MMS) hade i slutet av 2000 ungefär 7 procent av hushållen utrustning för digital mottagning av TV.

De regionala digitala kanalerna från Sveriges Television distribueras än så länge enbart via det digitala marknätet och nådde under 2000 således en mycket liten publik.

Den långsamma utvecklingen av marksänd digital-TV gjorde att Sveriges Television hösten 1999 beslutade att begränsa de regionala sändningarna. Detta eftersom företaget inte ansåg det ekonomiskt försvarbart att bedri-

va verksamheten på den nivå som ursprungligen planerats. Även under 2000 har verksamheten varit begränsad.

Sveriges Television har varit pådrivande i det europeiska standardiseringsarbetet för digital-TV, dels genom sitt medlemskap i standardiseringsorganet Digital Video Broadcasting, DVB, men framför allt genom arbetet i Nordig. Nordig-projektet har samlat alla viktiga aktörer inom digital-TV i Norden och har till syfte att åstadkomma en gemensam standard för mottagningsutrustning. Standarden skall omfatta alla distributionsformer: mark-, satellit och kabel-TV-sändning. Det viktigaste resultatet av Nordig-arbetet är, förutom att ta fram en detaljerad teknisk specifikation av digital mottagarutrustning inom DVB-ramen, att få de olika aktörerna att förbinda sig att övergå till den gemensamma tekniska standarden för interaktiva tjänster. Så snart denna standard är fastställd kommer Sveriges Television att återuppta utvecklingen av interaktiva tjänster i digital-TV.

Det av Sveriges Television och Teracom etablerade företaget SENDA svarar för åtkomstkontroll och en gemensam elektronisk programguide för programföretagens räkning. SENDA är numera ett dotterföretag till Teracom som äger drygt 90 procent av företaget. Teracom har utöver engagemanget i SENDA övertagit kontrollen över företaget Boxer, vars affärsidé är att hyra ut mottagarutrustning till hushållen i kombination med programkort från SENDA. Teracom har därigenom huvudansvaret för och kontroll över hela distributionskedjan från TV-bolag till TV-hushållen.

Under 2000 har ett antal aktörer investerat i utbyggnaden av bredbandsförbindelser i Sverige. Aktörerna har valt olika tekniska lösningar som ger olika överföringshastigheter och kapacitet. Det är ännu för tidigt att säga om bredbandsteknik kommer att bli ytterligare ett alternativ för distribution av TV. En speciell komplikation är att bredbandsuppkopplad TV inte i alla sammanhang betraktas som rundradiosändning ("broadcast"). Rättighetsinnehavarna kan därför komma att ställa speciella villkor för att Sveriges Television och andra TV-företag skall få möjlighet att distribuera sitt innehåll.

Sveriges Television har, jämte Teracom, tagit ett stort ansvar för att stimulera utvecklingen av digital-TV i Sverige. Sveriges Television anser att den digitala tekniken för distribution, oavsett om den sker via mark-, satellit- eller kabel-TV-teknik, medför fördelar för hushållen samtidigt som en förbättrad utsändningsekonomi kan uppnås. Trots den långsamma utvecklingen av digital-TV via marksändning bedömer Sveriges Television nu läget som ljusare. Den markbundna distributionen kommer fortsatt att spela en viktig roll i övergången från analog till digital TV-teknik.

12. Planer

12. Planer

Kanalprofilering

Sveriges Television genomförde under verksamhetsåret 2000 det bakomliggande program- och planeringsarbetet för den kanalomläggning som genomfördes den 15 januari 2001 (se avsnitt 4). Motivet var att:

- underlätta för publiken att förstå var olika program och olika tilltal kan sökas eller kan förväntas finnas avseende kanal, sändningstid och sändningsdag
- undvika att program med helt olika tilltal och målgrupp ligger efter varandra
- nå fler tittare och producera fler program som upplevs som angelägna och attraktiva för åldersgruppen ”unga vuxna” (25-39 år)
- skapa tydliga identiteter för Sveriges Televisions kanaler och därmed indirekt söka fördjupa publikens relationer till de i kanalerna ingående programmen

En grundförutsättning för förändringsarbetet har varit att det skall bidra till att stärka public service-uppdragets målsättningar för folkbildning, kulturansvar, meningsfull förströelse, minoritetsutbud och mångkultur i båda kanalerna. Avsikten har däremot inte varit att skapa en publik liten och en publik stor kanal. Parallellt med kanalprofileringen planerades vissa förändringar i programverksamheten inom samtliga ämnesområden.

Nyheter och samhälle

Inom Nyhets- och samhälls-genren har planeringen varit inriktad på att skapa en större tydlighet i utbudet. Beslut fattades under 2000 om start av tre nya nyhetsprogram, vilka börjar sändas under verksamhetsåret 2001:

Kulturnyheter är ett sedan lång tid efterfrågat nyhetsprogram med kulturtematisk avgränsning som får daglig utgivning måndag–fredag. Programmet snabbreduceras på sen kvällstid.

Västerbottensnytt startar regionala nyhetssändningar för publiken bosatt i Västerbotten. Därmed sker, av en mycket stark lokal opinion efterfrågad, geografisk klyvning av det nuvarande regionala nyhetsprogrammet Nordnytt. Två redaktionellt självständiga program tillkommer. Västerbottensnytt för befolkningen i Västerbotten och Nordnytt med sändningsansvar för befolkningen i Norrbotten.

Värmlandsnytt etableras som en särskild edition av det nuvarande regionala nyhetsprogrammet Tvärsnytt. Härigenom kan publiken i Värmland erbjudas en redaktionell profilering och en utökad sändningstid för egna länsnyheter.

Rapport och *Aktuellt* skiftar kanal och de regionala sena nyhetssändningarna läggs in i den planerade ”nyhetstimmen” med sändningsstart i SVT2 kl 21.00 – som därmed blir 70 minuter lång. Samtidigt upphörde de regionala mor-

gossändningarna. Rapport morgon får en tydligare nyhetsprofil och sänds med programnamnet SVT Morgon. SVT24 övertar ansvaret för samtliga analogt distribuerade morgonsändningar, extra-sändningar och kortsändningar över dygnet. Dessutom har SVT24 sedan 2000 ansvaret för SVT Text och Sveriges Televisions nyhetsförmedling via Internet.

Det organisatoriska förändringsarbetet som berör nyhetsredaktionerna i Stockholm redovisas i avsnitt 4.1.

De tre samhällsgranskande magasinerna *Norra Magasinet*, *Reportrarna* och *Striptease* skapar tillsammans ett nytt granskande magasin, *Uppdrag granskning*. Ett nytt veckosammanfattande magasin, *Agenda*, tar över efter *Speciellt* och *8 Dagar*. Avsikten är att publiken skall kunna hitta samma program samma tid varje vecka året om. När *Uppdrag Granskning* och *Agenda* gör sändningsuppehåll skall produktioner av samma karaktär ta över den aktuella sändningssloten. Vidare produceras ett nytt debattprogram i Göteborg under 2001.

Mediemagasinet fortsätter sin granskning av mediernas makt och betydelse i samhället och ett nytt privatekonomiskt program från Umeå ersätter *Summerat*. Samplaneringen av *Dokument inifrån* och *Dokument utifrån* innebär också en större flexibilitet och aktualitet i utgivningen av samhällsdokumentärer.

Fritid och Fakta

Utgivningsvolymen av vissa populära serier i genren utökas. *Gör det själv* och *Djursjukhuset* kommer att sändas under både vår- och höstsäsong, och *Packat & Klart* och *Trafikmagasinet* läggs om till veckoutgivning. Två helt nya programserier startar under 2001, ett matprogram och ett båtmagasin.

Kultur och Musik

Kulturutbudet genomgår relativt stora förändringar 2001. En rad nya program startar och målet är att därigenom ge ökad tydlighet i utgivningen. *Kulturnyheter* som tidigare nämnts är en omfattande satsning på dagliga kulturnyheter. Ett nytt kulturmagasin, *Kobra*, tillkommer. Programmet vänder sig till en bred publik som inte självklart har känt sig hemma i Sveriges Televisions traditionella kulturutbud. Bland övriga nya serier märks *Hiss* – ett subjektivt musikmagasin av tematisk karaktär som gör nedslag både i den samtida musiken och i musikhistorien samt ett nytt språkprogram och ett nytt bokprogram.

Religion och livsåskådning

De direktsända gudstjänsterna minskar i antal. Bakgrunden är att Sveriges Television i högre grad vill satsa på gudstjänster producerade direkt för TV-mediet. Vid sidan av de traditionella gudstjänsterna runt de kristna storhelgerna sänder Sveriges Television även judiska och muslimska gudstjänster. För att möta det växande andliga intresset hos en yngre publik planeras ett nytt livsåskådningsprogram med start hösten 2001. Vidare skapas en sändningstid för andlig sång på lördagar.

Barn och Ungdom

En dramaserie för små barn är under planering. Flera samnordiska projekt kommer att stärka den nordiska barnkulturen. För 7–10-åringar görs bland annat ett antal program på temat djur och mat. De yngre tonåringarna (11–14) får till hösten 2001 ett relationsprogram som handlar om kärlek, kompisskap, föräldrar och skolan. De äldre tonåringarna (15+) kan under året, fyra dagar i veckan, se program som är av samhällsdebatterande art. Under 2001 ger Sveriges Television ut barntidningen Bolibompa, ett public service-alternativ till serietidningar för barn.

Underhållning

Inom underhållningsområdet är ambitionen att producera populära kvalitetsnormerande program. Förströelseprogrammen har den uttalade målsättningen att nå en bred publik.

Drama

Inom dramaområdet sker en ökad koordinering av programutbudet mellan produktionsorterna Stockholm, Göteborg och Malmö. Härigenom kan en större balans uppnås mellan olika sorters dramaformer i den framtida utgivningen. Flera nya svenska produktioner är under såväl planering som produktion.

Dokumentär

Dokumentärfilmen kommer att stärkas genom att genren ges fasta sändningstider i Sveriges Televisions båda kanaler. Detta sker i SVT1 kl 20.00 med sändningar under rubriken Dokumentären och i SVT2 med sändningstid 22.10.

Programinköp

Förvärv av visningsrätter och licenser till såväl utländska som svenska produktioner sker inom samtliga programområden/genrer. En ökad koordinering av verksamheten eftersträvas. En tydlig satsning sker på långfilmsutbudet.

13. Sammanfattning

Sammanfattningen följer public service-uppföljningens disposition. Riktlinjerna och villkoren under de olika aspekter som tagits upp redovisas kortfattat (avsnitt i uppföljningen anges) och för varje punkt summeras kortfattat utfallet eller förhållandena.

13. Sammanfattning

VILLKOR

Distriktsproduktionen bör spegla särprägel och bidra till mångfald. 5.3

Distriktens andel av allmänproduktionen ska öka till minst 55 procent. 5.4

Distrikten ska anlita fristående producenter och utomstående i ökad grad. 5.4

Programutbudet ska spegla olika länders kulturkretsar. 5.5

Program ska stärka den nordiska kulturgemenskapen. 5.5

Utomståendes medverkan ska öka. 5.6

Utläggningar, samproduktioner och svenska inköp ska öka. 5.6

Mer än hälften av utbudet ska vara av europeiskt ursprung. 5.6.3

Minst 10 procent ska komma från europeiska självständiga producenter. 5.6.3

SVT ska öka uppmärksamheten åt barn- och ungdomsprogram. 5.7

SVT ska iaktta försiktighet med våldsskildringar. 5.8

SVT ska beakta funktionshindrades behov. 5.9

SVT ska erbjuda ett utbud som kännetecknas av hög kvalitet. 5.11

Programmen ska tillgodose skiftande behov och intressen. 5.12

UTFALL

Ett stort antal programexempel visar att den dubbla uppgiften fullgörs.

Distriktsandelen var 56 procent 2000.

Distriktens anlitage av utomstående producenter har ökat sedan 1996 med 13 timmar. Andelen av distriktsproduktionen har dock minskat något sedan 1996.

25 procent av SVT:s program i förstasändning (exklusive sport) var av främmande ursprung 2000. Totalt var 49 länder företrädade i programutbudet.

Av programmen med främmande ursprung har andelen från Norden ökat från 11 till 18 procent under perioden 1996-2000.

Antalet utomståendes medverkan har minskat något sedan 1996 både i arvoden räknat och antalet personer. Att utomstående i större utsträckning anlitas genom bolag är en förklaring till nedgången.

Sändningstiden för samarbete med utomstående svenska producenter har ökat jämfört med 1996.

2000 var 86 procent av utbudet av europeiskt (inklusive svenskt) ursprung. En ökning med 3 procentandelar sedan 1996.

2000 kom 17 procent från europeiska fristående producenter.

Sändningstiden har för målgruppen ökat mellan 1996 och 2000 med 24 procent.

SVT har en egen policy och har förbundit sig att följa EBU:s riktlinjer. SVT har inte någon gång under 2000 fällts på denna punkt av Granskningsnämnden för radio och TV.

Textningen av svenska program har ökat med 27 procent mellan 1996 och 2000. Sändningarna på teckenspråk har ökat.

Verksamhet som utbildning av personal och utveckling och utvärdering av program sker kontinuerligt.

SVT kan visa upp en stor bredd av genrer och ämnesråden. Program av olika karaktär sänds vid samma tidpunkt i SVT1 och SVT2. Andelen servicerepriser har ökat. Utbudet varierar från dag till dag i en och samma kanal. Program av liknande slag har under en vecka sänts vid olika tider.

VILLKOR

Tillgängliga sändningstider för program som vänder sig till mindre grupper. 5.12

SVT ska sända för allmänheten viktiga meddelanden. 5.12.5

SVT ska ge medborgarna allsidig information. 6.1

SVT ska sända regionala nyhetsprogram i minst samma omfattning som 1996. 6.1

SVT ska utöva opartiskhet och saklighet. 6.3

SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag. 6.4

SVT ska vidga och fördjupa sitt kulturansvar samt främja förnyelse. 7.1

SVT ska ha ett mångsidigt utbud på svenska språket. 7.2

SVT ska spegla kulturlivet i olika delar av landet. 7.3

SVT ska spegla det mångkulturella Sverige. 7.4

SVT ska beakta språkliga och etniska minoriteters behov. 7.4.2

Antalet samarbeten med kultur- och musikinstitutioner ska öka. 7.5

SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. 7.5

Utbudet ska präglas av folkbildningsambitioner. 7.6

Utbudet ska ge möjlighet till inlevelse, engagemang och förströelse. 8.1

UTFALL

Program för barn och ungdomar och program för språkliga minoriteter har sänts i stor utsträckning på kvällstid och dagtid under veckosluten.

Meddelanden från svenska statliga myndigheter har sänts under rubriken Anslagstavlan vid över 100 tillfällen under 2000.

Andelen nyhetsprogram och program av typen intervjuer, debatter, granskande reportage och dokumentärer i utbudet utgjorde 41 procent av det totala utbudet.

Den totala volymen har ökat sedan 1996.

Granskningsnämnden för radio och TV fattade 2000 fyra fällande beslut rörande kraven på opartiskhet och/eller saklighet.

SVT:s nyhetsprogram, samhällsprogram och faktaprogram bedriver en omfattande oberoende journalistisk granskning.

Ett stort antal programexempel och en ökning av denna typ av program visar att SVT lever upp till dessa förväntningar.

Drygt tre fjärdedelar av SVT:s förstasändningar är producerade på svenska.

SVT har f.n. åtta kulturbevakande magasinprogram som produceras i och speglar olika delar av landet. Nyhetsprogrammen speglar kulturlivet i ökad grad.

SVT speglar det mångkulturella perspektivet i olika typer av program, t.ex. barn- och ungdomsprogram, nyhetsprogram, dokumentärer, dramaproduktioner och magasinprogrammet Mosaik.

SVT har i en överenskommelse med SR och UR åtagit sig att svara för ett utbud av finsk- och samiskspråkiga program. SVT sänder också långfilmer från länder som sällan är företrädare i den svenska biografrepertoaren samt sedan 1999 program på tornedalsfinska.

Antalet samarbeten uppgick 2000 till 68 och antalet timmar till 70. Jämfört med 1996 har antalet samarbeten ökat med 44 procent.

SVT är part i 1999 års filmavtal och lämnar 38 mkr i årligt ekonomiskt bidrag till SFI. SVT samproducerar, samfinansierar och köper visningsrätter i väsentligt större omfattning än avtalet stipulerar. SVT var engagerad i 63 filmer under 2000.

Åtskilliga programexempel inom olika områden visar att SVT lever upp till detta krav.

Drygt 20 procent av det samlade utbudet har som huvudsakligt syfte att underhålla. De största utbudskategorierna inom detta område är nöjesprogrammen och sportprogrammen.

VILLKOR

Publiken – räckviddsandelar och tittartidsandelar. 9

SVT ska sända program och text-TV till hela landet. 9.6

Sändningarnas tekniska kvalitet och säkerhet ska inte underskrida 1996 års nivå. 9.6

Produktiviteten ska förbättras. 10.2

SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för program för funktionshindrade ska vara minst oförändrade jämfört med 1996. 10.5

SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för program på invandrar- och minoritetsspråk ska vara minst oförändrade jämfört med 1996. 10.5

UTFALL

SVT hade under 2000 en genomsnittlig daglig räckviddsandel på 80 procent. SVT:s tittartidsandel var 2000 44 procent. Tittartidsandelen på kvällstid (18.0–23.00) var 51 procent.

Vid samtliga mättillfällen sedan 1996 har andelen hushåll, med TV som kan se SVT problemfritt, nära nog varit 100 procent.

I marknätet regleras kvalitet och säkerhet i ett avtal mellan SVT och Teracom. Utfallet motsvarar uppsatta krav. Kvaliteten och säkerheten på sändningarna av SVT1 och SVT2 i kabelnäten kan SVT inte påverka.

Produktiviteten för den egna produktionen har minskat med en procent mellan 1996 och 2000.

SVT:s resursinsats har ökat mellan 1996 och 2000 med 20 procent.

SVT:s resursinsats har ökat mellan 1996 och 2000.

14. Källor, definitioner och begrepp

14. Källor, definitioner och begrepp

14.1 Källor

14.1.1 Externa källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

- 1 *MMS veckotabeller* grundade på data från people meter-mätningar i en panel bestående av ca 1000 hushåll (från hösten 1998) med medlemmar 3 år och äldre. Mätningarna utförs av A.C. Nielsen Company AB. Tabellerna är förprocessade.
- 2 *MMS veckodisketter* innehållande samma data som ovan, men bearbetningsbara.
- 3 *MMS basundersökning* som ligger till grund för beskrivning av TV-hushåll i Sverige. Undersökningen genomförs två gånger per år med vardera 8000 slumpmässigt utvalda hushåll. De flesta intervjuer genomförs som hembesök.
- 4 *SOM-undersökningen* genomförs som postenkät med ett urval av 3 000 slumpvis utvalda svenskar i åldrarna 9–79 år.
- 5 *MMS telefonundersökning* om dator- och Internettillgång.
- 6 *MMXi Nordic undersökning* av Internetanvändning i en hushållspanel.

Ärendestatistik från Granskningsnämnden

14.1.2 Interna källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

Publik- och utbudsanalysgruppens egna undersökningar:

- 1 *Om nyckelord* i Visions- och måldokumentet genomförs årligen med postenkät till ett slumpmässigt urval om 2 000 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB (tidigare Svenska Gallup).
- 2 *Om IT, Internet* som studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.
- 3 *Om text-TV* som studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.

Utbudsstatistik från databasen hos Publik- och utbudsanalys.

Distributörskategorisering enligt lagersystemet PIA hos Sveriges Televisions Inköpsavdelning.

För samarbete med Kulturinstitutioner har en särskild inventering gjorts.

Ekonomi- och personaluppgifter
Ekonomisystemet (EPOK/AGRESSO)

Gagesystemet

Lönesystemet

Budgetavräkningen

Personaldatabasen HR+

Förteckning över nationella och utländska utmärkelser

14.2 Definitioner och begrepp

Allmänproduktion

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje samt nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer och sportreportage samt korta pausprogram.

Analog/Digital television

TV-signalen kan distribueras i olika former. Den hittills förhärskande modellen som bygger på överföring av bilden, mottagning och tolkning i TV-apparatens katodstrålerör kallas *analog television*. Om TV-signalen i stället översätts till digital kod (ettor och nollor), innan programmet sänds ut, blir informationsförlusterna på vägen till hushållen mindre. Man kallar detta *digital television*. I dag finns inte TV-apparater som direkt förmår omvandla denna signal till en TV-bild. En D/A-omvandlare gör om signalen till analog television hemma hos konsumenten.

Distributionssätt

TV-signalen kan vidareändas för mottagning på olika sätt. När vidareändningen av TV-programmen går via Teracom's sändarnät kallas detta *marksändning*. TV-signalen kan också vidareändas via kabel. I Sverige finns olika operatörer som vidareänder TV-kanaler till hushållen för kabelmottagning. TV-signaler som färdas långväga kan distribueras med hjälp av transpondrar på *satellit*. TV-signalen tas emot med en parabolantenn. Signalen kan vara såväl analog som digital i samtliga distributionsformer (se ovan).

Egenproduktion

En produktion som genomförs av Sveriges Television med företagets egna och/eller inhyrda resurser. Sveriges Television äger exploateringsrätten av produktionen.

Främmande produktion

Som främmande produktion räknas samtliga utländska förvärv samt samproduktioner med TV-företag eller producent som har sitt säte utanför Sverige. Till denna kategori räknas även programutbyte via Nordvisionen och Eurovisionen.

Förvärv/inköp av visningsrätt

Ett färdigt program som producerats av utomstående. Exploateringsrätten ägs av utomstående producent/distributör. Sveriges Television förvärvar viss visningsrätt. Utbyte/försäljning av program inom Nordvision och Eurovision betecknas som förvärv.

In vision

När text-TV visas med rullande exponering av sidor i de vanliga TV-sändningarna. Text-TV in vision kan alltså ses av alla TV-tittare oavsett om TV-apparaten är utrustad med text-TV-funktion eller inte.

Modererad chat

Plats på Internet som är öppen för samtal, diskussionsinlägg och debatt med som kontinuerligt övervakas beträffande inläggens innehåll, så att dessa håller sig inom angivet ämnesområde och inte står i strid med svensk lag.

Must carry

Regel om vidareändring av TV-sändningar i radio- och TV-lagen 8 kap. 1§. Paragrafen återges här i sin helhet.

Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning, där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder, skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som är avsedda att tas emot i området utan villkor om särskild betalning. Skyldigheten gäller endast för sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter.

Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Ett program som har sänts ut enbart med digital teknik behöver sändas vidare endast om det sänds andra program i anläggningen med digital teknik. Det behöver då sändas vidare endast digitalt.

Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar högst tre samtidigt sända TV-program, som sänds av tillståndshavare, vars verksamhet finansieras genom anslag från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift, och högst ett TV-program som sänds av en annan tillståndshavare. Skyldighet enligt första stycket gäller inte för en anläggning där ett begränsat antal TV-program förs fram till abonnenterna genom ett kopplat telenät med hjälp av digital teknik.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändring enligt 3 kap. 5 §. Lag (1998:1713).

OB

Outdoor broadcasting, dvs. sändning eller inspelning, från inspelningsplats med mobil teknik. Ej sändning från TV-studio.

Opt out

När en regional TV-kanal lägger ut sitt digitala utbud i analog form i SVT2-nätet, blir programmen tillgängliga endast för tittare i närområdet. Man kallar detta opt out. Metoden kan exempelvis användas i samband med större olyckor eller andra nyhetshändelser av stort lokalt intresse. Under 2000 har metoden också använts för att presentera de digitala regionala kanalerna för publiken.

Produktionsutläggning

En produktion som genomförs av fristående/oberoende producent eller produktionsbolag för och på uppdrag av Sveriges Television. Företaget förvärvar exploateringsrätten för produktionen.

Räckviddsandel

Andelen av samtliga personer som en genomsnittlig dag tittat minst 5 sammanhängande minuter på TV och tittat minst 5 sammanhängande minuter på en enskild TV-kanal. Räckviddsandel är inte ett mått som fördelas mellan olika kanaler, utan varje kanal för sig kan ha en räckviddsandel på mellan 0 och 100 procent.

SPP

F.d Sveriges Privatanställdas Pensionskassa. Är ett av de ledande svenska företagen inom konkurrensutsatt liv- och pensionsförsäkring.

Samproduktion

En produktion som genomförs i samarbete med annan producent. I samproduktionsavtal fördelar intressenterna exploateringsrätten och reglerar inflytandet över produktionens innehåll, form och ekonomi. Vanligtvis i proportion till insatsen. Hemlandet för den part som har det exekutiva produktionsansvaret avgör om produktionen klassas som svensk eller utländsk. Samproduktioner som finansieras med medel ur den nordiska TV-samarbetsfonden ingår.

Servicerepris

Repriserings av program inom 30 dagar från första sändningstillfället. I regel förläggs servicerepriser inom en sjudagarsperiod från originalsändningen, ofta med dold eller öppen text-TV-textning för hörselhandikappade.

Slinga

Slinga eller programslinga utgörs av ett eller flera program som återutsänds fortlöpande utan avbrott.

Slot

Program med fast placering i en programtablå. Kan handla om dagligen återkommande sändningsplacering eller om fast sändningstid på i förväg bestämd veckodag.

Streaming video

När rörlig bild visas på en webb-sida då användaren är uppkopplad kallas det streaming video. Detta används t.ex. inom Sveriges Televisions nyhetstjänst på Internet.

Stringer

En person som kontrakteras av en nyhetsredaktion för att tillfälligt svara för nyhetsbevakning och kommentarer från ett geografiskt område eller främmande ort

Tittartidsandel

Andel av den sammanlagda genomsnittliga tiden för tittandet på TV som tillfaller ett enskilt program eller en enskild kanal/TV-företag. Tittartidsandelar för kanalerna summeras till 100 procent, och är således ett slags mått på konkurrenskraft eller marknadsandel.

Transmission

En överföring av en scenföreställning/konsert till television med upptagning direkt från ett eller flera framföranden för publik.

Transskribering

Anpassning av en scenföreställning eller dyl. till televisionen, med likartad eller förändrad dekor och samma skådespelare. I bland har manuset kortats ned. Inspelning sker i studiomiljö.

Ursprungsland

I regel det land som programmet härstammar ifrån. Vid samproduktioner med flera olika intressenter inblandade har som ursprungsland räknats det land som tydligast satt sin prägel på produktionen genom talat språk, miljö eller handling.

Versionering

Anpassning av främst utländska program genom i första hand översättningstextning. Även talad versionering förekommer i form av speaker, berättare och dubbning (för barn).

Återutsändning

Reprisering av program som tidigare sänts. Avgränsning mellan servicerepris (se ovan) och återutsändning går 30 dagar efter förstasändning. I regel förflyter dock avsevärt mycket längre tid innan en återutsändning kan bli aktuell. Även återutsändningar kan servicerepriseras.